

Teško je in bo biti Srb

Na Hrvaškem oziroma v njenih dozdnevno ogroženih srbskih občinah se posredno odloča, kakšna bo bodoča Jugoslavija in ali sploh bo. V kamenju naseljeni tamkajšnji Srbi so podaljšek prizadevanj sicer uradno neobstoječega srbskega memoranduma, po katerem bo v Jugoslaviji hegemonistično in unitaristično vladala Srbija, če pa Jugoslavije po kakšnem naključju ali pravilu ne bo, bo Srbija zavzela vsak košček Juge, na katerega je kdajkoli stopil srbski opanek. Prizadevanja hrvaških legalnih in legitimnih oblasti, ki so dale hrvaškim Srbom z ustavnimi amandmaji večje pravice, kot so jih le-ti imeli kdajkoli, pa tečejo v smer, kjer se edino še lahko srečajo jugoslovanski narodi in narodnosti. To je konfederacija.

V petek, soboto in nedeljo nismo bili daleč, da bi se stvari zasukale po beograjskih načrtih. Namen srbskega referenduma o zelo raztegljivi avtonomiji na Hrvaškem namreč ni bil sam referendum kot rezultat takšnega ali drugačnega hotenja tamkajšnjih Srbov. Temeljni cilj je bil tako izjaviti hrvaške oblasti, da je slednje zoper glasovanje, ki nima nobene zakonske in ustavne podlage, ukrepale s silo, z milico. Pri tem se je Beograd poslužil preizkušenih sredstev specialne vojne, med drugim je prek Tanjuga svetu razglasil, da je v Kninu na ulicah vojska, njegovi juristiški so vdrtli v skladišča orožja in se oborožili, pred mirno ljubnimi turisti iz tujine so zrasle

cestne ovire, v njihove priljučnike so drezali s puškami.

Storjeno je bilo vse, da bi Zagreb v svojem ponosu, da je Hrvaška končno država, v svojih srbskih občinah uporabil milico. Če bi jo uporabil, bi tekla kri, že kaplja krvi pa bi bila dovolj, da bi na zahtevo Predsedstva Jugoslavije posredovala JLA. Zgodila bi se kosovizacija Hrvaške, vojaški poseg bi vsaj za nekaj časa odložil sklenitev nove pogodbe o Jugoslaviji, za katero bi se brez upa na zmago morda trudila samo še Slovenija. Najhujše se k sreči ni zgodilo, morda tudi zaradi istega norca ali genija, ki je na tri helikoptere hrvaške milice poslal dva miga, ju zavrnil in s tem dosegel, da može v helikopterjih niso posredovali in s tem prelili kapljo čez rob. S tem je bil sicer silno prizadet hrvaški ponos, preprečena pa je bila katastrofa.

Seveda je vprašanje, ali je spopad v Jugoslaviji sploh mogoče preprečiti, ko vidimo in vemo, da ga lahko sproži naključni strel ali gostilniški pretep. Če so kninski dogodki dali kaj pozitivnega, je to prav to spoznanje. Zdi se, da je vgrajeno tudi v sklepe dvodnevne zasedanja zvezne vlade, na katerem se je premier Ante Marković za snemalce spet tako zelo nepotrebno smejal. Edina koncesija, ki jo je vlada dala ali morala dati srbski avanturi, je sklep o pravici osebnega izrekanja hrvaških Srbov in najbrž tudi kogarkoli drugega v Jugoslaviji. Vse drugo je

v prid zakoniti hrvaški oblasti in s tem, čeprav Markoviću to ni všeč, posredno konfederacijski opciji, ki pa je še vedno boljša od srbskega državnega urada. Toda skušnjav bo še veliko, Beograd ne bo odnehal, saj ve, da ga čaka samo zmaga ali propad.

Vsekakor pa bo v Jugoslaviji v prihodnje težko biti Srb. Makedonci so smrtno užaljeni zaradi samostanarja Prohor Pčinjski, v Bosni in Hercegovini bo na prihodnjih volitvah (po Kninu) še bolj prepričljivo zmagal muslimansko-hrvaški blok, Kosovo komaj kroji srbska policija, v Vojvodini so doslej govorili le pritepeni. Jugoslavija je utrjena od srbskih splet, pogoltnosti in ignorance. In kaj bo s hrvaškimi Srbi, ki jim je zvezna vlada, tudi zato, da ne bi bili oni in njihova Srbija popolnoma dotolčeni v svojem ponosu, dovolila neoprijemljivo osebno izrekanje? Ne vem, najbrž pa nič dobrega. Na neki način so namreč, tragično zapeljani ali ne, izdali svojo drugo, če že ne prvo domovino. Ali kot je bolj zares kot v šali ter bolj ugotovil kot vprašal Joško Marušič: »Srbi so tu šele nekaj stoletij in že ne ljubijo Hrvaške. Kaj bo, ko bodo tu kot mi, nekako 1300 let?«

M. BAUER

Udarec po mizi?

O načrtu občine

TREBNJE — Na nedavni seji trebanjskega izvršnega sveta so se pogovarjali, kako začrtati nov trebanjski občinski srednjeročni načrt. Med drugim so ugotovili, da jih bo priprava srednjeročnega načrta stala preveč in da bodo poleg tega imeli dokumente gotove v rokah šele po razmeroma dolgem času.

Prav potreben čas in denar za to so na seji v vroči razpravi obdelovali z najtežjimi besednimi klavdi. Očitno je bilo, da se pri tem pogovarjata dve strani, med katerima je manj ostra poudarjala, da je nemogoče skrajšati pripravo srednjeročnega načrta, češ da je ves tisti čas potreben zaradi predpisanih procedur do sprejema plana. Kar zadeva ceno, se je ta stran nekako sprijaznila z verjetno večkrat dokazanim dejstvom, da različne strokovne ustanove veliko računajo naročniku, ko mu predvsem z njegovimi podatki sestavljajo dokument. Druga stran v razpravi se je ogrevala za skrajšanje pripravljalnega obdobja, češ, da bi ob dolgotrajnih pripravah plana ljudje začeli dvomiti v sposobnost sedanega trebanjskega izvršnega sveta. Predlagala je tudi pogajanja s strokovnimi ustanovami o ceni, ki naj bi jo občina plačala za načrt.

Nedvomno drži, da procedure, ki so jih predpisali višji organi, dušijo občinsko ustvarjalnost pri sestavljanju družbenih planov in da v sedanjih zakonih ni vzvodov za razklenitev teh spon. Kar zadeva ceno, ki jo plačujejo občine strokovnim ustanovam, gotovo velja mnenje ostrejših strani in trebanjski vladni debati, namreč, da se v vse tiste institucije niso pripravljene pogajati o ceni, ker tega pač niso vajene. Trebanjci bi zato morda za začetek poskusno udarili po mizi, tako zaradi procedur kot tudi zvočno cen. Reakcije, ki bi sledile, bi pokazale, koliko je demokratizirajoča se Slovenija pripravljena olajšati življenje svojim državljanom, ki upravljajo leta in kilovate za pripravo družbenih načrtov in poleg nemalokrat ugotovijo, da se je plansko obdobje izteklo še pred sprejemom vseh planov.

M. LUZAR

Čast naroda se v demokratično izvoljeni slovenski skupščini lahko brani le s častnimi sredstvi. (J. Humar o primeru »Aksentijević«)

ODPRLI ŠKULJEVO SOBO

VELIKE POLJANE — 30-letnico turističnega doma na Grmadi so proslavili 12. avgusta v KS Velike Poljane v ribniški občini. Ob tej priložnosti je bilo srečanje turistov, na katerem so podelili priznanja zaslužnim, odprli novo lepo urejeno Škuljevo sobo in del novih sanitarij. S poimenovanjem velike nove gostinske sobe po Alojzu Škulju so se skromno oddolžili rojaku, ki je bil med ustanovitelji Turističnega društva Grmada in njegov dolgoletni predsednik, pred kratkim pa je praznoval 70-letnico rojstva. Na slovesnosti so prejeli priznanja TD Grmada še živi ustanovitelji tega društva: Anton Strnad, Franc Prijatelj, Jože Prijatelj in Alojz Škulj. Priznanja so dobili tudi organizacije, društva, podjetja in posamezniki, zaslužni za razvoj TD Grmada in turističnega doma na Grmadi, in sicer Lovska družina Velike Poljane, Gasilsko društvo Velike Poljane, podjetja Mercator-Jelka Ribnica, Riko in Inles Ribnica, Vojna pošta Ortnek in inženir Pavle Trdan iz GG Velike Lašče. Priznanje je ob jubileju prejelo tudi Turistično društvo Grmada, in sicer za razvoj turizma v KS Velike Poljane in tem delu Dolenjske. Podelila mu ga je Krajevna skupnost Velike Poljane.

P. PERC

Zasebnišтво vse bolj cvete

Okoli petdeset novih zasebnih podjetij, obrtnih delavnic, zadrug in popoldanskih obrti

RIBNICA — Te dni je po Ribnici in drugih krajih veliko plakatov in reklamnih tabel, ki opozarjajo, da je začelo posloovati to ali ono zasebno podjetje, ki vabi kupce z nizkimi cenami, pestro izbiro itd. V občinski upravi ima to področje na skrbi Vinko Mlakar, ki smo ga zaprosili za podatke o novemu odprtih zasebnih obratih letos. Povedal je:

Zasebnih podjetij, ki poslujejo preko Službe družbenega knjigovodstva, je letos začelo delati 13, in sicer takih, ki so jim inšpekcijske službe po pregledu prostorov dovolile obratovanje. Vse to so trgovine, nekatere izmed njih pa imajo poleg registrirano še proizvodno ali kako drugo dejavnost. Razen tega posluje kakih 10 takih podjetij, pri katerih inšpekcijski ogled še ni bil opravljen. Za nadaljnjih deset podjetij je že izdano dovoljenje za obratovanje, delati pa kljub temu še niso začela.

Zasebnih obrtnih delavnic, ki poslujejo prek davčne službe občine, je letos nanovo odprtih 9, od tega 5 trgovin, po

en obrtnik pa je prijavil konstruiranje in izdelavo specialnih strojev, šiviljstvo, prevozništvo in gostinsko poslovanje v premičnem objektu (prikolici). Več občanov povprašuje o pogojih za odprtje trgovin in manjših gostinskih obratov. V kratkem bodo dobili še obrtno delavnico za popravila in servisiranje televizorjev, radijskih sprejemnikov, videorekorderjev, namestitve satelitskih anten in komisijsko prodajo. Nujno pa bi potrebovali čevljarja, ki ga v Ribnici ni (le eden opravlja to dejavnost kot dopolnilno obrt). V teh podatkih pa niso všteti prenosi obrti s staršev na otroke, ki jih je bilo v občini letos tudi veliko.

Nanovo je začelo delati 15 dopolnilnih obrti. V večini primerov (10) gre za domačo obrt lesne stroke, 3 so šivilje, po en pa steklar in kovinar.

Omeniti velja še zadrugo za alternativne vire električne in druge energije, ki so jo ustanovili člani iz ribniške, kočevske in novomeške občine in so že odkupili zemljo, da bodo zgradili majhno električno centralo na Kolpi.

J. PRIMC

Naša anketa

Tajnost tajne plače

Le malo jih prisega na tajne plače. Večina se jih boji in so odločno proti. Od kod to nasprotovanje? Vsekakor ne iz globokega zaupanja v pravičnost in dobromernost tistih, ki naj bi take plače določali. Naš deklarirano pravičniški sistem je v preteklosti pokazal vse preveč luknj — tudi takrat, ko smo na vse kriplje zagotavljali, da te niso mogoče —, da bi ljudje sedaj kar tako, tebi nič meni nič, verjeli zagotovitom, da bo direktor polnomočno in pravično nagrajeval svoje sodelavce po njihovih delovnih uspehih, zaslugah, sposobnostih, nadpovprečnih dosežkih in iznajdbah. Ker pa ljudje vedo, kako krvavi pod kožo smo bili že do sedaj, ko pravica do anonimnosti še ni bila zakonsko omogočena, povsem upravičeno ne pričakujejo, da se bo odlej delalo kaj bistveno drugače. Skratka, boje se, da bodo miljenčki, priliznjenci, ritalizniki, pa še kakšni sorodniki povrh, nenadoma prejeli več kot pa tisti, ki to po svojem delu in izobrazbi zaslužijo, da ne govorimo o tem, kako je človek lahko prizanesljiv in darežljiv do samega sebe. Ta velika bojazen, porojena iz praktičnih izkušenj, bi morala zakonodajalca prepričati, da bi namesto širokih pooblastil najprej poskrbel za regulativo, ki je tudi tu po svetu zelo razširjena, veliko bolj, kot mi mislimo, tudi v kapitalističnem svetu.

FRANC AJDIŠEK, zavarovalni zastopnik iz Stranske vasi pri Novem mestu: »Za tajnost osebnih dohodkov je po mojem mnenju pri nas še prezgodaj, saj razmere še niso dozorele. Urejeni še niso lastniški odnosi pa tudi sistemsko še nimamo stvari zadovoljivo rešenih. Seveda sem proti uravnolovki, vendar se sprašujem, kdo bo v tem trenutku določal plačo, da ne bo prišlo do novih krivic in zlorab. Tajnost to v neurejenih razmerah omogoča.«

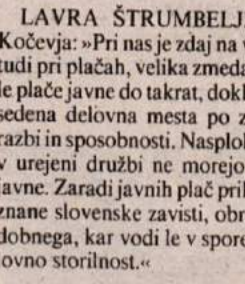
VESNA BOŽIČEK, prodajalka s Senovega: »Kot pri vseh drugih stvareh je tudi pri tajnih plačah tako, da imajo več plati: dobre in slabe. Sicer pa je res, da s tem šele pričnemo, saj plače v kuvertah dobivamo šele nekaj mesecev. Slišati je kritike na račun previsokih in preizkušnih plač, vendar neka razlika vendarle mora biti. Seveda je veliko odvisno tudi od medsebojnih odnosov v kolektivu. V našem zaenkrat s tajnimi plačami nimamo težav.«

KAREL SRAKAR iz Črešnjice pri Cerkljah ob Krki: »Delavci nismo najbolj zadovoljni s tajnimi plačami, ker se bojimo, da si bodo šefi spet po svoji volji delili denar. Kakor vem, trgovci iz Jutranjke že imajo tak sistem, ne vem pa, kako se bo obnesel. Če bi šlo za zasebne firme, ne bi rekel, tako pa govorimo o družbenih, kjer so šefi že sedaj dobro shajali in jemali, kjer se je le dalo. Sedaj bo to še bolj zakrito.«

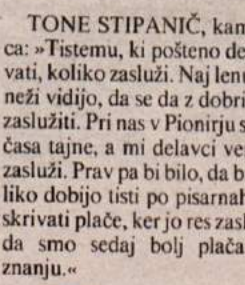
JOŽE TURK, pravni referent v Riku v Ribnici: »Pred leti smo sklenili, da so plače javne in smo listo izobešali na oglasni deski. Potem smo to listo našli v ribniški pivnici in od takrat je ne izobešamo več. Lista je sedaj izdelana v treh izvodih in vsakdo, ki je zainteresiran, jo lahko vidi pri odgovornih uslužbencih in primerja, če je zanj ali za sodelavce vse prav obračunano. Tako je prav, res pa je, da so ponekod v Ribnici plače tudi tajne.«

LAVRA ŠTRUMBELJ, študentka iz Kočevja: »Pri nas je zdaj na vseh področjih, tudi pri plačah, velika zmeda, zato naj bi bile plače javne do takrat, dokler ne bi bila zasedena delovna mesta po zahtevani izobrazbi in sposobnosti. Nasploh pa menim, da v urejeni družbi ne morejo biti vse stvari javne. Zaradi javnih plač prihaja namreč do znane slovenske zavisti, obrekovanj in podobnega, kar vodi le v spore in manjšo delovno storilnost.«

IVAN DERGANČ, prodajalec na bencinskem servisu v Semiču: »Bolje je, da so plače tajne, zlasti tam, kjer je nagajevanje zares po delu. Najbrž bo kje prav zaradi tajnih plač prihajalo do vroče krvi, toda če se gremo tržno gospodarstvo, se moramo navaditi tudi na to. Lahko se zgodi, da si bodo prav zaradi tajnosti nekateri — tisti, ki so pri koritu — krojili večje plače. Toda tam, kjer je red v podjetju, do tega najbrž ne bo prišlo.«

TONE STIPANIČ, kamnosek iz Gradca: »Tistemu, ki pošeno dela, ni treba skrivati, koliko zasluži. Naj lenuhi in nesposobneži vidijo, da se da z dobrim delom dobro zaslužiti. Pri nas v Pionirju so plače že nekaj časa tajne, a mi delavci vemo, koliko kdo zasluži. Prav pa bi bilo, da bi vedeli tudi, koliko dobijo tisti po pisarnah. Meni ni treba skrivati plače, ker jo res zaslužim in prav je, da smo sedaj bolj plačani po delu in znanju.«

JOŽE TERAŽ, delavec propagandno-aranžerske službe v Konfekciji Lisca v Sevnici: »Če bomo dejansko dosegli drugačno delitev plač in nagajevanje dela po konkretno doseženih rezultatih, ne pa, da bo plača za neko funkcijo ali delovno mesto, potem sem za zajamčeno tajnost osebnih dohodkov. Javno razobešanje plač povzroča samo zdrahe in le še spodbuja nepotrebno nevoščljivost. Mislim, da bi moralo to veljati tudi za politike.«

ALOJZ ŠTEPEC, doma iz Breze pri Trebnjem: »Delavci že do sedaj niso vedeli, kakšne plače imajo njihovi direktorji. Slišal sem, da je sindikat proti takim plačam. Da je proti, je seveda razumljivo, saj s tem opozarja na nevarnost, da bi imeli direktorji res prevelike plače in da se ne bi zmenili za to, kakšne imajo delavci. Možno je, da bi bile po krivici velike razlike v plačah med delavci in vodilnimi. Najpomembnejše pa je, da bi bili končno eni in drugi dobro plačani.«

Impoljca ne bo zdravila aidsa

Republiški sekretariat za zdravstveno in socialno varstvo tudi odločno zanika govornice, da naj bi na Impoljci zdravili obbolele za aidsom

SEVNICA — »Govornice o zdravljenju obolelih za aidsom v enoti Doma upokoencev Impoljca so povsem neosnovane, zato po nepotrebnem razburjajo občane, delavcem navedene enote doma upokoencev pa lahko povzročijo nepotrebne težave pri opravljanju vsakodnevnih nalog,« končuje republiški sekretariat za zdravstveno in socialno varstvo obširnejši odgovor na dopis sevniske vlade glede namembnosti Doma počitka na Impoljci.

Republiška sekretarka dr. Katja Boh pojasnjuje Sevnicanom, da sta Skupnost socialnega skrbstva Slovenije ter Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo konec leta 1987 sprejela program naložb v socialne zavode do leta 1990, ta program pa smo v naši republiki sprejeli na podlagi celovite analize stanja zavodskega varstva starejših

občanov v Sloveniji in na tej podlagi izdelane »mreže socialnih zavodov v Sloveniji.«

Program naložb v socialne zavode za to srednjeročno obdobje zajema skupno 19 investicij, vendar zaradi pomanjkanja denarja v tem srednjeročnem obdobju ne bodo v celoti uresničene.

Slovenska vlada je 15. marca letos sklenila, da letos vsa razpoložljiva sredstva namenijo za zidavo novega doma upokoencev v Ilirski Bistrici ter za drugo in

• »Pri odločanju o nadomestni gradnji v enoti Impoljca nihče od odgovornih delavcev v bivši Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije, SPIZ-a in našem sekretariatu ni imel v mislih spremenjene namembnosti tega objekta za obbolele za aidsom, zato smo bili v sekretariatu za zdravstveno in socialno varstvo neprijetno presenečeni, ko smo prejeli vaš dopis. Z vsvo odgovornostjo vam lahko zagotovimo, da se namembnost novo zgrajenih objektov v enoti Doma upokoencev Impoljca ne bo spreminjala. Obbolele osebe za aidsom v naši republiki sprejema in zdravi Univerzitetna klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja v Ljubljani, ki skrbi za diagnostiko, zdravljenje in tudi nadzor nad osebami, ki so okužene z virusom HIV, in to v vseh stadijih obolenosti,« pojasnjuje dr. Katja Boh.

tretjo fazo nadomestne gradnje bivalnih zmogljivosti Doma upokoencev in oskrbovancev Sevnica — enota Impoljca. Enak sklep je sprejela tudi skupščina SPIZ-a. Tak sklep o razdelitvi razpoložljivega denarja za letos so oblikovali ob upoštevanju, da je sanacija enote Impoljca nujna zaradi nemogočih bivalnih pogojev v starem objektu ter da je bila gradnja nadomestnih objektov že začeta v letu 1987, zato jo je treba dokončati letos.

6000 KVADRATNIH METROV UPORABNIH POVRŠIN NA IMPOLJCI — Za 250 oskrbovancev in upokoencev ter 91 zaposlenih delavcev v domu na Impoljci se bodo spomladi 1992 močno izboljšale življenjske in delovne razmere. V tej posavsko-dolenjski ustanovi za lažje duševno in telesno prizadete ter težje bolne starostnike bodo že prihodno pomlad pridobili veliko novih prostorov, celotna zgradba, ki jo gradijo gradisovci in se lepo ujema s krajino ob Savi, pa bo spomladi 1992 imela kar okrog 6000 kv. metrov uporabnih površin! (Foto: P. Perc)

ODLAGALIŠČE NSRAO? — Ker je predsednik družbenopolitičnega zbora sevniske občinske skupščine Franc Štirn na zasedanju sevniskega parlamenta zastavil v imenu krajanov Šentjanža vprašanje, ali je moč pritrčiti ali ovreči govornice, po katerih naj bi na območju pragozda Jatne delali neko odlagališče, najverjetneje za nizko in srednje radioaktivne odpadke (NSRAO), so se pretekli četrtek sevniska županja Breda Mijović, predsednik vlade Marjan Kurnik ter drugi občinski in krajevni funkcionarji podali na to območje, da se sami prepričajo, kaj neki delajo na Jatni geologi in gozdarji. V Šentjanžu so si ogledovali odlagališče pri šoli, pogovarjali so se z Zupanovimi s Kladja, na obrobju pragozda Jatna pa so po »prepevedani« gozdni cesti prišli do Jagnjenice in laški jezici. Kot vse kaže, bo že študija GG Brežice ovrgla vse sume, da gre na Jatni za odlagališče, več kot za skrb za izkoriščanje oz. za sečnjo zrelih gozdov. (Foto: P. Perc)

Kmetijstvo

KMEČKE IGRE V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ — Društva iz krajevne skupnosti Mirna Peč prirejajo v nedeljo, 26. avgusta, s pričetkom ob 16. uri na igrišču v Mirni Peči veliko vrtno veselico, na kateri bodo prikazali kmečke igre, kot so sestavljanje voza, žaganje debla, rušenje koruze in drugo, bo pa tudi več iger, v katerih bo lahko sodelovalo občinstvo. Organizatorji obljubljajo veliko razvedrila, eden njihovih glavnih adutov pa je tudi ansambel Lojzeta Slaka, ki bo po dolgotrajnih turnejah po svetu spet nastopil v domačem kraju.

KOLIKO JE VREDEN JUGOSLOVANSKI PRIDELEK

BEograd — Po besedah kmetijskega ministra dr. Steva Mirjančiča bodo letos pridelali skupno 26 milijonov ton kmetijskih pridelkov, ki bodo vredni 11,5 milijarde dolarjev. Pridelkov večina kmetov resda ne tehta in je zato cena le približna, pove pa vendarle precej. Celoten državni dolg Jugoslavije znaša še 16 milijard dolarjev in vrednost pridelka ni tako zanemarljiva, kot mislijo tisti, ki podcenjujejo kmetijstvo.

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali jabolka po 12 do 15 din za kg, hruške po 18 do 25, breskve po 15 do 18, grozdje po 20 do 25, slive po 15 in lubenice po 8 din za kg. Jajce je bilo 2 din. kilogram solate je stal 30 din. Fižol so prodajali po 25 do 30 stročjega in 40 zrnjui, krompir po 8 do 10, bučke po 10, korenje po 20 do 30, česen po 40, umare po 12 do 15 in paradiznik po 15 din. Lonček smetane je veljal 25 do 30 in kilogram skute 40 din. Drevnina jedra so stala 120 in 150 din za kg.

SEJMISHE V BREŽICAH — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 197 do 3 mesece starih in 97 starejših prašičev. Prodali so 98 mlajših po 30 din za kg žive teže in 29 starejših po 24 do 25 din po kg žive teže.

Kmetijski nasveti

Smrtonosen nahod kuncev

Nahod velja za nedolžno prehladno bolezen, ki se z zdravi pozdravi v sedmih dneh, brez njih pa v enem tednu. Žal je lahko nahod tudi dolgotrajna in trdovratna nadloga, ki ima sto vzrokov, tako kot je sto in več različnih virusov, ki ga povzročata, da o alergičnih (senenem) nahodih sploh ne govorimo. Pri živalih je nahod lahko celo smrtna bolezen, kot je to primer nalezljivega nahoda kuncev.

Prehladno obolenje pod tem imenom se pojavlja pri vseh pasmah kunccev, najbolj pa pri velikih (belgijski orjak ipd.), ki so z rejskega staljšica zaradi prirastka mesa najbolj zanimivi. Nalezljivi nahod kunccev se največkrat pojavijo po izteku poletja, torej v jesenskih mesecih, potem pa spet spomladi. Živali postanejo otožne, se solzijo, ne jedo, iz smrčka pa se jim začne izcejati prva bister, kasneje pa gnojen smrkelj. Začno kašljati, dobijo pljučnico in najkasneje v šestih dneh poginejo.

To seveda velja za akuten potek bolezni, kroničen pa je malo drugačen. Pojavijo se spremembe na očeh, ušesih, gnojne otekline in rane. Živali ne praznajo in ker je bolezen nalezljiva, je prej ko slej vsa reja pod vprašajem. Z uporabo antibiotikov se sicer da bolezen delno pozdraviti oziroma olajšati, več pa je vredno pravilno preventivno ravnanje, da do obolenja sploh ne pride.

Veterina priporoča, da je treba kunce varovati pred prehladom, torej pokriti za primerno urejen, čist hlevček, ki bo redno razkužen z novjšimi

BARJANSKA PIJANOST KONJ — Če krnimo konje s krmo, ki je rasla na močvirnih tleh in ki vsebuje dosti preslice, lahko zbolijo za barjansko pijanostjo. Kot že ime pove, se zbolelo živali opotekajo (opletajo z zadnjimi nogami), se znojijo, nekako otopijo in manj jedo. Zdravje se popravi, če prenehamo krmiti z močvirsko krmo in če živalim pokladamo sladko seno, zelenjelo, oves in kvas. Konj običajno ozdravi tudi brez zdravljenja, če pa je bolezen hujša, jo je treba zdraviti po živinozdravnikovih navodilih. Travnike lahko izboljšamo z apnenjem in uničevanjem preslice, za kar so zelo uporabni herbicidi roundup, cidokor, aniten in deherban.

razkužili. Pazljiv je treba biti pri prvi naselitvi živali (karantena!), zlasti pa pri parjenju. Plemenjak mora biti iz zdravstveno neoporečnega legla in se v bližnjem sorodstvu s samico. Incest namreč še povečuje občutljivost za nalezljivi nahod kunccev. Vir okužbe je lahko tudi krma, strelja in pribor, ki ga uporabljajo rejec in s pomočjo katerega se lahko virus prenese z bolne na zdravo žival.

Inž. M. L.

V hribih so od boga pozabljeni

Posavski hribovski kmetje na prvem srečanju ustanovili poseben odbor

DOBRAVA NAD SENOVIM — Slovenija ima le tretjino kmetijskih zemljišč v nižini, vas ostala ležijo na hribovitem svetu. Tudi v Posavju ne manjka hribov, vendar pa bi lahko na prste prešteli močne družinske kmetije na njihovih pobočjih. Kapital takih predelov ni v zemlji, temveč v ljudeh. A če se bo naša družba še naprej tako mačehovsko obnašala do njih, se na njihovo trdovratnost ne bo moč več dolgo zanašati.

Da bi se pravočasno sprožili alarm, so podružnice Slovenske kmečke zveze iz Posavja priredile prvo srečanje kmetov iz hribovskih predelov. Na kmetiji Perkovič v Dobravi nad Senovim se je v soboto zbralo okrog 30 ljudi. Vabljenih je bilo dosti več, a kaže, da mnogi ne verjamejo več v boljše čase. Povabilu se niso odzvali učitelji in zdravniki, za hribovske vasi pomembni ljudje, od županov pa je strmo in slabo pot do Perkovih prevozil le krški.

V poročilu o stanju hribovskih kmetij na Bohorju in Gorjancih po letu 1945 je Ivan Doberšek, upokojeni kmetijski inšpektor, nanizal vrsto v nebo vpjoičih težav. Služile so mu kot izhodišče za program aktivnosti in za razpravo, v katero so se kmetje živahno vključili. Edini so si bili v tem, da je potrebno čimprej narediti poimenski popis vseh višinskih kmetij v Posavju in ugotoviti, kakšne možnosti za preživljanje imajo. Pri tem jih je motilo predvsem dejstvo, da pri nas niti ni jasno, kaj je hribovska kmetija.

Tone Robič, predstavnik Zdruzne zveze Slovenije, je pojasnil, da je njihov

• Udeleženci so podprli predlog o ustanovitvi odbora hribovskih kmetov. Pri delu naj bi mu, po predlogu Darka Jelčiča, predsednika SKZ Brežice, pomagali tudi aktivisti te stranke, ki poznajo kmetije. Vsaka kmetija, ki bo na seznamu opredeljena kot hribovska, naj bi dobila svoj program razvoja. Na podlagi tega bi prejela tudi morebitno finančno pomoč, ugodne kredite ali davčne olajšave. Hribovske kmetije naj bi v bodoče imele za polovico nižje prispevke za invalidnost — pokojninski zavarovanje kot nižinske. Odbor se bo zavzemal za posebno pospeševalno službo, za pomoč pri modernizaciji cest in pri krčenju zaraščenih površin. Pospešili naj bi razvoj pašne živinoreje, gojenja drobnice in razmah dopolnilnih dejavnosti (kmečki turizem, predelava pridelkov doma, obrt). Drugačna naj bi bila tudi veterinarska služba. Organizirati bi bilo potrebno tudi čimboljšo izrabo kmetijskih strojev in čimprej vrtni gozdove, saj so v hribih poleg živinoreje edini vir preživljanja.

center za pospeševanje kmetijstva opredelil ta pojem in tudi izdelal razvrstitev kmetij v Sloveniji. Hribovska kmetija je na splošno tista, ki se nahaja nad 600 m nadmorske višine, na nižjih terenih pa le tista, ki ima več kot polovico zemljišč s 25-odstotnim nagibom. Poleg višine so upoštevali še dostopnost, povezanost s šolo, bližnjim krajem in sploh razvitost

• Biti ob uri obeda, spanja in delovanja sproščeni in veseli je najboljši recept za dolgo življenje. (Bacon)

infrastrukture. Nanizanih težav, predlogov, želja in zahtev je bilo veliko, a kdaj se bo pre-

DIVJAD HUJŠA KOT UJMA — Medtem ko se Dolenčevi s Kopolja jezijo tako na lovce, ker jim divjad dela škodo celo na njihah tik ob zelo prometni regionalni, kakor tudi na gozdarje, ki kljub večkratnim opozorilom nočejo umakniti hlobovine z njihovega travnika, kaj šele počistiti z lesom zamašenih odtočnih jarkov, zaradi česar imajo Dolenčevi ob vsakem nalivu njive in kozolec v vodi, pa smo slišali povsem drugo »pesem« pri Revinskih. Ana in Franc sta oba invalida, a ob pomoči sina in snaha skrbno obdelujeta sleherni ped zemlje na šmarskem polju. Toda ko smo se pretekli teden lahko tudi sami prepričali, kako so divji prašiči opustošili njivo s koruzo Revinskih in Blaževičevim, smo začeli verjeti, da je divjad včasih res hujša nadloga kot ujma. Na posnetku: Ana Revinšek in koordinator koalicije ZSMS-LS ter seniškega Demosa Julij Jeraj, ki načrtno zbira podatke o škodi, ki jo povzroča divjad. (Foto: P. Perc)

»Meso«, ki je pridobljeno iz glivice

V Angliji že delajo prvo umetno pridelano hrano — quorn

Po skoraj dvajsetletnih raziskavah in preizkusih se je britanski družbi Rankit Hovis McDougall RHM končno le posrečil izum, ki ga imajo za vrhunski uspeh biotehnologije: izdelala je quorn, prvo novo človekovo hrano. Gre za umetno pridobljeno beljakovinsko živilo, ki je polno nadomestilo za meso, ima pa tudi odlike nekaterih drugih nepogrešljivih beljakovinskih hranil, sira, jajc, graha ipd.

Quorn, ki je od oblasti že odobrena varna hrana za ljudi, pridobivajo iz glivice Fusarium graminearum, daljne sorodnice družine gob. Da so dobili glivico z željenimi lastnostmi, so raziskali več kot 3.000 primerkov različnih glivic, za Fusarium graminearum pa so se odločili zato, ker so njena mikrovilna identična mesnim, to pa omogoča sestavo in okus, ki je mesu podoben. Izdelali so industrijski fermentacijski postopek, v katerem se količina glivice, torej hrane, podvaja vsake 4 do 5 ur. Česa takega seveda ni sposobna niti najbolj intenzivna živinoreja.

Končni izdelek — quorn je tudi po videzu in teksturi podoben govejemu mesu, ob malo spremenjeni tehnologiji oz. drugačnih dodatkih pa piščancjemu ali še drugačnemu. Vsebuje le 3 odst. maščobe, kar je manj kot v običajnem mesu. Holesterol sploh nima, to pa je še njegova dodatna medicinska vrednost. V Angliji je na trgu že veliko najrazličnejših prehranskih izdelkov (pite, rogljiči, sufleji, solate), ki vsebujejo quorn. Po odzivu ljudi prehrabeni strokovnjaki in ekonomisti pričakujejo, da se bo prva umetna človekova hrana kmalu razširila po vsem razvitem svetu. (Sodobno kmetijstvo)

maknilo na bolje, se ne ve. Za prvič je bilo dovolj že to, da so se hribovski kmetje iz Posavja vendarle povezali in se oglasili. Nit povezave je morda še tanka, a je ne bi kazalo pretrgati, saj so nekateri kmetje že podvomili, da bo nova vlada imela kaj več posluha zanje in za kmetijstvo.

B. DUŠIČ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Kako poteka prodaja vina prek osmice

Posnemajmo Primorce!

7. Kako organizator pridobi dovoljenje za osmico? Proizvajalec poda najmanj 30 dni pred namenanim pričetkom osmice vlogo pri občinskem komiteju za družbeno planiranje. Razmeroma dolg 30-dnevni rok je potreben zaradi zahtevnosti postopka, predvsem pa za pravočasno pridobitev analizičnih izvidov za vino. V vlogi je potrebno navesti poleg drugega:

- kraj, kjer bo osmica, točen naslov kleti in opis kraja;
- količino posameznih sort in letnikov vina;
- navedbo drugih artiklov v prodaji iz lastne proizvodnje;
- cenik vin in drugih proizvodov.

Upravni organ takoj po prejemu vloge sam organizira vzorčenje za osmico prijavljenih vin. Pred jemanjem vzorcev upravni organ lahko zaradi nedvomno neprimerne kvalitete posameznih vin slednja izloči in tudi odsvetuje prirerjanje osmice.

8. Kako se sme oglaševati in kako se mora označevati osmica? Tako po pridobitvi osmice sme organizator osmico oglaševati preko sredstev javnega obveščanja, v lastni krajevni skupnosti pa tudi na krajevno običajen način. Na prizorišču osmice mora biti na mestu, ki se določi ob ogledu, izobeseh napis — tabla s cenikom vseh proizvodov, pri vinu pa mora biti v posebni koloni označena tudi količina, ki je prijavljena za prodajo.

9. Kako se določi obdobje za organizacijo osmice? Upravni organ v istem tednu načeloma dovolji v vsej občini le eno osmico. Pred-

nost pri dodelitvi določenega termina ima organizator, ki je prvi podal vlogo, če ta termin ni že oddan s koledarjem osmic. Ta koledar se pripravi tako, da možni organizatorji do 15. oktobra tekočega leta sporočijo upravnemu organu termin, v katerem bi želeli organizirati osmico v naslednji sezoni vinske letine. Če je več interesentov za isti termin (teden), povabi upravni organ te interese na razgovor in če se ne zedinijo, pomaga »žreb«. Izjemoma je lahko istočasno več osmic v obdobju okoli Martinovega, novega leta ter drugih praznikov.

Na preostale termine se vinarji lahko prijavijo tudi po 15. oktobru. S koledarjem osmic seznanja upravni organ preko sredstev javnega obveščanja.

10. Kako spodbujati kakovost osmic? Izvršni svet v občini Koper zagotavlja sredstva za delovanje komisije za oceno osmic in za nagradni sklad za nagraditev najboljših osmic.

11. Kakšne so davčne obveznosti organizatorja osmice? Osmica je predvsem podvržena prometnemu davku na prodano količino vina. (Ta znaša sedaj 12,6% od prodajne vrednosti.)

12. Kakšen je nadzor nad izvajanjem osmic? Osnovni nadzor opravljajo inšpekcijske službe. Najstrožje ravnavo organi nadzora, če se v osmici toči vino neustrezne kakovosti, ki škodi ugledu vinorodnega okolišča. Kot posebna krivda se obravnavajo tudi možne kršitve, kot so prodaja tujega vina, kršenje dogovorjenega in določenega urnika, itd.

Težko je biti prerok in zagovarjati zanesljivo uspešno delovanje osmic na našem območju. Toda zgled iz Kopra nam je lahko v pomoč pri zamisli, ki je ustrezala razmeram v naših vinorodnih okolišjih, mag. JULIJ NEMANIC

KUNCEV NI IN SO

KOČEVJE, RIBNICA — Poročali smo že, da kunce ogroža nevarna bolezen. Veterinarji so obvestili krajanje, naj pripeljejo kunce na cepljenje. Vendar je bil odziv zelo slab, praktično ga sploh ni bilo, ker cepljenje ni bilo ravno poceni. Tako je že kazalo, da so kunci na tem območju izumrli. Pa vendar ni tako hudo. Rejci malih živali so namreč želeli pripraviti razstavo malih živali in tudi kunccev. Odgovor inšpektorjev pa je bil, da razstave ne bo, češ, kako naj razstavljajo kunce, ki pa jih uradno sploh nimajo!

P-c

Marija pomagala do rekorda

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan doseglo jugoslovanski pšenični rekord — z novo sorto marijo

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan je letos doseglo rekordni pridelek pšenice. Povprečen pridelek na 2.078 ha njegovih polj je znašal kar 80,39 stotov. kar je nesporen jugoslovanski rekord. Doslej so bili rekorderji slavonski kombinati, še lani Belje, ki je edino prehitelo Rakičan. Pomurske izkušnje postajajo zanimive tudi za druge, zato bo koristno povzeti nekaj najpomembnejših nasvetov, ki jih je v Vestniku objavil najzslužnejši strokovnjak za izjemne pridelovalni uspeh, agronom Franc Skledar, direktor Kmetijskega gospodarstva Rakičan.

Letošnjemu rekordu je šlo na roke tudi vreme. V KG Rakičan so vsa jesenska setev opravili v oktobru, torej pravočasno. Zima je bila mila, tako da ni propadlo niti zrno posejane pšenice. Delna majska suša je bila dobrodošla, saj je pšeničnim rastlinam utrdila stebelca. Posejana je bila ena sama sorta — marija, ki je bila priznana leta 1988, vzgojil pa jo je zagrebški inštitut za oplemenitenje rastlin. To je nizka sorta, odporna proti poleganju in zato prenese velike količine dušika. Odporna je tudi proti mrazu, saj je nastala tudi iz križanja s sorto kavkaz, za katero je značilna izrazita odpornost v hudi zimi. Pridelek je potrdil, da je bila izbira pravilna in da z marijo, ki je rodovitna in kakovostna, poljedelci najmanj tvegajo. Rakičan jo

priporoča tudi drugim, končuje svoj obširen prispevek inž. Skledar.

ZDRAVE VELIKANKE — Anica Kotnik, zaposlena v Dolenjski delikatesi na Glavnem trgu, doma pa iz Segove ulice v Novem mestu, je na svojem biovrtu poleg vinograda na Trebelnem pridelala tele obudovajne vredne primerke jedilne pese, od katerih vsaka tehta več kot dva kilograma, najtežja pa celo 2,45 kg.

• Kdor nima denarja, temu tudi po božnost ne pomaga. (Luther)

• Bog želi, da pomagamo živalim. V stiski ima vsako bitje enako pravico do zaščite. (Francišek Asiški)

• Če gre vse po sreči, bomo nastrdali. (Istrski pregovor)

S toploto in infra rdečimi žarki nad plevel

Namesto herbicidov

Bodimo optimisti: kaže, da bomo dočakali čas, ko strupeni pesticidi ne bodo več nujno zlo pri pridelovanju hrane. Upanje se budi pri ekološko najbolj nevarnih pripravkih — herbicidih, brez katerih se v intenzivnem kmetijstvu skorajda ne da ubraniti plevelov. Pa ne le v kmetijstvu. Slovensko železniško gospodarstvo, na primer, porabi za uničevanje plevela po progah na leto 625 kubnih metrov škropiva, ki ga pripravijo iz mešanice herbicidov, pa, mimogrede povedano, še noben odgovoren naravovarstvenik železničarjev ni pobaral, ali res ne gre brez tolikšnih količin strupa.

In v čem se kaže novo upanje? Tuji tisk (Gemüse 26/90) poroča, da so začeli proučevati nove načine zatiranja plevela. Kemijo naj bi nadomestila fizika, natančneje rečeno, namesto s kemičnimi pripravki, ki bolj ali manj onesnažujejo naravo, naj bi kmetovalec prihodnosti uničeval plevel s toploto. Razvijajo dve metodi toplotnega odstranjevanja plevelov: s plamenskimi gorilnikom in s posebno infra rdečo napravo.

Zlasti prvi način je v načelu preprost. Toplota povzroča skrtnjenje beljakovin, če doseže vsaj 50°C. V zahodnoevropskih deželah proučujejo v praksi nekaj izvedb plinskih gorilnikov in kaže, da se bodo obnesli. Še več obetajo različne infra rdeče naprave, ki izkoriščajo prodorno moč infra rdeče svetlobe. Infra rdeči žarki raztrgajo celične mrežice, tako da celice popokajo in plevelne rastline uvenejo ter odmro. Seveda bi infra rdeči žarki uničili tudi celice žlahtnih rastlin, če bi prišli do njih. Namesto totalnih herbicidov za uničevanje plevela po železniških tirih pa bi jih že lahko uporabljali. Zadnje besede raziskovalci tako in tako še niso izrekli.

Dobri sklepi so ostali le sklepi

V zadnjih dveh letih je šlo na marsikaterem področju v črnomaljskem kmetijstvu na slabše — Manj pospeševalcev — Razdrobljenost — Kako naprej?

ČRNOMELJ — Tukajšnja občinska skupščina je pred dvema letoma ob obravnavi kmetijstva v občini sprejela številne koristne sklepe. Danes, po dveh letih, pa v Črnomlju ugotavljajo, da se organizirana tržna proizvodnja v občini ni bistveno povečala oz. prav nasprotno, še zmanjševala se je.

Eden glavnih razlogov za zmanjšanje proizvodnje so nespodbudne cene pa tudi suša leta 1988 ter lanska toča, ki je prizadela celotno krajevno skupnost Semic. Ne gre zanemariti, da se je pospeševalna služba v teh letih celo zmanjšala za tri pospeševalce, kar se tu di odraža v manjši kmetijski proizvodnji. Predvsem je pereče to, da že več let ni zaposlen pospeševalac za poljedelstvo, saj je slednje poleg živinoreje najpomembnejša kmetijska dejavnost.

Kmetje so se znašli po svoje. Tako zaradi nizkih uradnih odkupnih cen vse več pridelkov prodajajo na prostem trgu, kjer iztržijo znatno več, pri vrtninah celo do trikrat. Sodelovanje med vete-

dovolj, je tudi izbor pester. Problem pa je v visokih cenah.

In kaj je torej moč reči dve leti po sklepih skupščine? Morda le to, da je bi-

• Slabosti, ki se pojavljajo kot ovira pri razvoju kmetijstva v črnomaljski občini, so tudi majhne kmetije, razdrobljene posesti, neurejeni lastniški odnosi ter veliko zemlje v lasti nekmečkega prebivalstva, ki od zemlje ni odvisno. Ze vsak dejavnik posebej, posebno pa še, če jih je več skupaj, povzročajo velika neskladja v kmetijski proizvodnji.

lo od zapisanega le malo uresničnega; ponekod so se razmere za kmeta še poslabšale, in marsikje je kmetijstvo preveč prepuščeno stihiji.

M. BEZEK-JAKŠE

Zdravstvo čaka negotova jesen

Bodo vrata novomeške bolnišnice zadnje tri mesece zaprta? — Za toliko namreč manjka denarja — Izguba že v prvem polletju — Odpis dajatev?

NOVO MESTO — Novomeška bolnišnica je ena od mnogih zdravstvenih ustanov v Sloveniji, ki ni podpisala pogodbe o financiranju do konca leta, kakršno je ponudila republiška uprava za zdravstveno varstvo. Po mnenju bolnišnične takšna pogodba ne razjasnjuje, kdo in za kaj bi dobil ravno toliko, ne zagotavlja ohranjanja storitev na sedanji ravni, še manj pa daje možnost za razvoj.

Stanje v novomeški bolnišnici pa je že sedaj kritično. Janez Bajuk, novi direktor, ki je novo vodstveno mesto nastopil pred dobrimi štirinajstimi dnevi, meni, da je stanje zapleteno: »Smo na nekakšnem razpotju, ki trenutno vodi v tri smeri. Država, če tako lahko imejemo trenutnega financerja, terja od nas, da se obnašamo bolj varčevalno, češ da smo prebogato organizirani. Drugo so zahteve sindikata zdravstvenih delavcev po izboljšanju osebnih dohodkov in delovnih razmer, tretje pa je normalen razvoj. Kar imamo sedaj, je le bitka za preživetje, razvoj pa je precej odvisen od prostovoljnih prispevkov, zbiralnih akcij in samoprispevkov. To ni nor-

malna pot razvoja. Morali bi se poistovetiti z nekaterimi razvitejšimi evropskimi zdravstvenimi sistemi. Tudi po tem, da Evropa izloča za zdravstvo iz narodnega dohodka precej več kot mi v Sloveniji,« pravi Bajuk.

Denarna stiska nikoli v zadnjih letih ni bila preveč rožnata, letos pa postaja kritična: »Manjka nam denar za eno četrtino ali tri mesece poslovanja. Za celo leto bi potrebovali 291 milijonov dinarjev, vseh prihodkov pa bo po izračunih 232 milijonov, torej nam manjka 59 milijonov. Če se ne bo nič spremenilo, bomo oktobra v brezupnem položaju.

Bolnišnica je že v prvem polletju izkazala 9 milijonov dinarjev izgube. To se pravi, da se bomo morali nekaj mesecev pred koncem leta odločiti, ali zapreti vrata ali poslovati do konca leta in iti v stečaj ali pa se odreči osebnim dohodkom. V letošnjem letu, to velja za republiko, ne samo za nas, se delež materialnih stroškov v celotni porabi veča, kar pomeni, da upada delež sredstev za plače, ali z drugimi besedami: zdravstveno osebje se žrtvuje na račun svojih osebnih dohodkov. To ne more trajati,« meni Janez Bajuk.

Podatki kažejo, da je novomeška bolnišnica od leta 1979, ko se je začela kriza, pa do danes, zmanjšala število postelj od 748 na 591, torej za 157, in ni moč reči, da je kriza že do sedaj ni prizadela ali da niso imeli posluha za težave. Učinkovite omejitve bi bile sedaj možne samo z zapiranjem celih oddelkov, tega pa najbrž nihče ne bi želel.

»Menimo, da regija potrebuje čim bolj popolno in čim boljše zdravstveno oskrbo in smo proti koncentraciji storitev v republiškem središču,« pravi direktor Bajuk, »siromašenje zdravstva pa tudi ni pravi prihranek. Novo mesto ni med dražjimi v Sloveniji. Ne rečemo, da ne bi lahko še kje kaj prihranili, želimo pa čiste račune z republiško vlado glede financiranja. Trenutno imamo zvezane roke, kar se tiče zmanjševanja osnovnega zdravstvenega programa ali

• Ena od možnih delnih rešitev je tudi začasna oprostitvev dajatev na dohodek, saj je absurdno, da bolnica, ki je imela v prvem polletju devet milijonov izgube in je torej sama potrebna solidarnosti, v istem razdobju samo za neki fond solidarnosti stanovanj plačuje več kot poldrugi milijon dinarjev. Če bi bila oproščena prispevkov in davkov iz dohodka, bi to že nekaj pomenilo, seveda pa se bodo ločili tudi drugih racionalizacij, ki so, roko na srce, povsod v večji ali manjši meri še možne, saj na povečanje prispevkov za zdravstvo v času, ko toliko govorimo o razbremenjevanju gospodarstva, seveda ni računati.

uvajanja nekkih novih oblik, na drugi strani pa imamo tudi strogo limitirana sredstva, ki jih dobivamo. Bodoča ureditev družbenih dejavnosti naj bi proračun, ki se financira skozi prispevke, postavila le kot enega od virov. To naj bi bilo pogodbeno urejeno z zahtevami po zagotavljanju minimalne zdravstvene zaščite vseh občanov na dogovorjeni ravni. To želimo imeti jasno definirano. V ostalem pa hočemo imeti poslovno svobodo.«

Janez Bajuk, novi direktor bolnišnice

NOVO METLIŠKO SREDIŠČE — Lani spomladi je novomeški Pionir začel v Metliki graditi poslovno-trgovsko središče. Od 5.850 kvadratnih metrov neto površine so jih doslej prodali nekaj več kot polovico, kupci pa so trgovska podjetja Merx Celje, ljubljanski Elektrotehna in Metalka, poleg teh pa bodo v novem središču tudi prostori banke, zavarovalnice, SDK, obrtne in stanovanjske zadruge, lokale je kupilo tudi šest privatnikov. Za nakup se zanima še nekaj trgovskih firm, med njimi Lesnina in Žito pa trgovine s tekstilom, tudi iz sosednje Hrvaške, in še kdo. Cena za kvadratni meter v tem novem metliškem središču je 16.700 dinarjev. Računajo, da bodo vse prodane površine predali kupcem za letošnji občinski praznik, to je konec novembra. Do takrat naj bi uredili tudi pročelja vseh objektov ter okolico. (Foto: A. B.)

Za malo denarja malo vode

Metliška občina si lahko zagotovi dovolj pitne vode le z novimi vrtinami — Obrh odpisan

METLIKA — Metliški Obrh je tako rekoč edino zajetje pitne vode v metliški občini, medtem ko sta ostali zajetji, iz katerih tudi dobiva pitno vodo ta belokranjska občina, Jamniki in Rajakovci, na hrvaški strani Gorjanec. Poleg tega je izvir Obrha kot najizdatnejši vir pitne vode za metliško občino na takem mestu, da je izredno občutljiv za vsakršno onesnaženje in poznavalci pravijo, da je le vprašanje časa, kdaj bo voda iz tega izvira tako onesnažena, da ne bo več primerna za uporabo.

Z ugotovitvijo, da je izvir Krupe za dolga desetletja onesnažen s PCB, je padla v vodo zamisel o skupnem belokranjskem zajetju pitne vode, ki je bila tik pred uresničitvijo. Pred kratkim pa so strokovnjaki Vodnogospodarskega inštituta iz Ljubljane naredili študijo o belokranjskem vodovodu in o potrebah Bele krajine po pitni vodi do leta 2015. Med drugim ta študija ugotavlja, kaj je na tem področju v Beli krajini že narejeno, kako deluje in kaj je treba še narediti, da bo Bela krajina delovala kot enoten vodovodni sistem.

Glede na vire pitne vode, ki so sedaj na voljo v metliški občini, ji primanjkuje polovico količin pitne vode, ki jo bo potrebovala leta

TUDI PREDSEDNIK PETERLE NA USTANOVNEM ZBORU

METLIKA — Javna tribuna in ustanovni zbor občinskega odbora slovenskih krščanskih demokratov bo v petek, 24. avgusta, ob 20. uri v kulturnem domu na Pungartu v Metliki. Poleg domačinov in iniciativnega odbora bodo gostje in aktivni sodelujoči na tej javni tribuni: predsednik slovenskih krščanskih demokratov in predsednik izvršnega sveta Lojze Peterle, predsednik sveta slovenskih krščanskih demokratov in republiški sekretar za industrijo in gradbeništvo Izidor Rejc, predsednik skupščine občine Novo mesto Marjan Dvornik, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Brežice Ciril Kolešnik in člani najodličnejšega vodstva slovenskih krščanskih demokratov.

Prodajajo le tistim, ki plačajo

Beti ima precej težav zato, ker jim njihovi kupci ne plačajo dobavljene robe — Precenjen dinar zmanjšuje vrednost izvoza — Domače zablode

METLIKA — Ena večjih težav v poslovanju metliške Beti v prvi polovici letošnjega leta so neplačane obveznosti kupcev do te največje belokranjske tovarne, kar neposredno vpliva na likvidnostno stanje. Porazno stanje celotnega jugoslovanskega gospodarstva je privedlo do tega, da kupci v glavnem ne plačujejo naročene in dobavljene robe. Kakšno je stanje na tem področju, najbolj zgornjo kaže podatek, da so se neplačane terjatve Beti v prvi polovici letošnjega leta v primerjavi z enakim lanskim obdobjem v strukturi povečale s 3 na 24 odst.

Rešitev tega izredno zgočega vprašanja je seveda zunaj Betinih zmognosti, da pa bi imeli od te splošne nelikvidnosti in finančne nediscipline čimmanj škode, v tej belokranjski tovarni reagirajo tako, kot mislijo, da je zanje najbolj ustrezno in v teh razmerah pravilno, kajti neplačane terjatve neposredno in močno vplivajo na poslovne rezultate. V prvi vrsti so se odločili za oostrejša na-

Alojz Dragan

Mali Slatnik: pločnik in kabelska KS je praznovala

SMOLENJA VAS — V nedeljo popoldne so krajan KS Mali Slatnik z gasilskimi vajami in kulturnim sporedom, v katerem so nastopali pevci mešanega pevskega zbora pod vodstvom pevovodje Toneta Finka in učenci osnovne šole, ter z vrtno veselico pri gasilskem domu praznovali krajevni praznik. Ob tej priložnosti so bila najzaslužnejšim krajanom pri uresničevanju programa krajevne skupnosti podeljena priznanja.

Seznam opravljenih del, ki ga je navedel letos ponovno izvoljeni predsednik sveta KS Alojz Dragan, je dokaj obsežen. Zlasti pomembna je ureditev pločnika ob regionalni cesti od Cikave skozi Smolenjo vas do Malega Slatnika, dograditev transformatorske postaje v Petelinjku in asfaltiranje nekaterih cestnih odsekov. Vse, kar je že bilo narejenega in kar je še v programu, si krajan lahko preberejo v ličnem glasilcu KS Mali Slatnik, v katerem podpredsednik sveta KS in hkrati tudi delegat v občinskem zboru krajevnih skupnosti Lado Jaki navaja poročilo o finančnem poslovanju KS v letošnjem letu. Med drugim je v glasilu moč prebrati, da so letos spomladi v krajevno skupnost končno dobili kabelsko televizijo in da je nanjo priključenih že več kot sto gospodinjstev. Do sedaj je vsega skupaj izšlo že šest števil glasilca, njegov odgovorni urednik pa je Boris Dular.

SPET VASI V PONOS — Vaška kapelica matere Marije, včasih na pomembnem vaškem križpotju, sedaj pa v bližini regionalne ceste Novo mesto — Dolenjske Toplice, je dobila novo podobo in bila v nedeljo popoldne za mašo, ki jo je opravil kapiteljski prost gospod Lap, slovesno posvečena v navzočnosti številnih krajanov. Le-ti so jo letos poletni s prostovoljnimi prispevki in lastnim delom spremenili iz vaške sramote v vaški ponos, za kar gre zasluga vsem, še posebej pa prizadevnemu vodji gradbenega odbora Ivanu Hrovatu. (Foto: T. Jakše)

Za prijeten dom

Kaj vse obeta Interior, nova zasebna trgovina

NOVO MESTO — Skoraj ne mine teden, da bi ne poročali o novem zasebnem trgovskem lokalu ali obrtni delavnici. Prav je tako. Naš trg je žejen sveže ponudbe in zdrave konkurence in verjetno bo še trajalo nekaj časa, preden bomo lahko rekli, da je zasičen. To bo takrat, ko se našim kupcem ne bo več dalo v nakupe čez Karavanke zato, ker je tukaj izbira prav tako pestra in so cene prav tako nizke.

Verjetno bo do takrat preteklo še nekaj vode, vendar bo čas minil hitreje, če se bodo pojavljale take prodajalne, kot je vzniknila prejšnji teden na Partizanski cesti v Novem mestu. To je Interior, odprl pa jo je Andrej Bajt, da bi v njej prodajal lesne izdelke, od drobnih okraskov, igračk, uporabnih predmetov za gospodinjstvo do kosov pohištva po naročilu, ki jih izdeluje v svoji delavnici, pa tudi lesene in kovinske izdelke za opremo stanovanja od drugih proizvajalcev iz Novega mesta in od drugod.

Mladi podjetnik obljublja precej široko dejavnost. Tako bo sprejemal naročila za

IZDELANO DOMA — Večino drobnih izdelkov, okraskov, igračk, spominkov in funkcionalnih lesenih predmetov izdeluje podjetnik Andrej Bajt kar sam v lastni delavnici. Tudi v trgovini je zaenkrat zaposlen še sam. (Foto: T. J.)

izdelavo posameznih elementov pohištva in opreme celotnih prostorov. Obljublja bogato izbiro lesenih igračk, daril in spominkov, dobavo in montažo sodobne halogenske razsvetljave, sprejemanje naročil in dobavo celotnega programa tovarne Lip Bled. Poleg tega nudi komisijsko prodajo starinskega pohištva, ki ga po potrebi in želji tudi strokovno restavrira. Skratka, nova trgovina na Partizanski cesti 7 se je resno lotila za polniti vrzel na področju notranje opreme doma.

PRAZNIK — V novomeški občini so se začele razprjete, kdaj bomo slavili občinski praznik. Ali 29. oktobra, v spomin na ustanovitev Novomeške čete na Brezovi rebri, ali 7. aprila, v spomin na ustanovitev mesta pred več kot 600 leti. Zapleti bodo tudi okoli mestnega grba, saj se nekateri spet zavzemajo za nadvojvoda Rudolfa na prestolu. Lepo je spoštovati tradicijo in zgodovino, vendar v pregrevanju strasti ne bi smeli čisto pozabiti, da se je nekaj malega zgodovine zgodilo tudi od leta 1940 naprej.

OBLJUBA — Prireditelji avtomobilске hitrostne preizkušnje »Dolenjska 90« so preko medijev napovedali javnosti, da se ne bo pod Bazo 20 zgodila nobena nesreča. Življenje je takoj demantiralo njihovo prepotentnost, na treningu se je žal po vseh predpisih, polomil ljubljancar Holinsky. Z nestrpnostjo pričakujemo, kako bodo prireditelji občinstvu objubilni naslednje leto. Morda bodo skušali doseči, da bo zaradi dirke kakšno uro ali dve kasneje zašlo sonce.

VABA — Pred prodajalno Mladinske knjige prodajajo toaletni papir po 2 din zavitek, kar glede na donedavne astronomske cene tega blaga res ni drago. Vendar se zdi, da služi papir za vabo, v omejenih prodajalnih je treba te dni kupovati tudi zelo drage šolske knjige. Če kupiš dva zavitka toaletnega papirja po 2 din kos in en učenik po 300 din, se ti zdi, da si jo odnesel kar poceni. V povprečju 100 din kos.

Ena gospa je rekla, da nič več rad ne hodi na novomeško tržnico, ker tam pristojni vpeljujejo nov red, tak da ne more več najti na običajnih mestih prodajalcev, pri katerih pa je rada kupovala več kot desetletje.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 7. do 14. avgusta so v novomeški porodnišnici rodile: Miroslava Stanjšič iz Hrasta pri Vinici — Uroša, Vidu Sušterič iz Trebnjega — Tilna, Ivanku Medel iz Dol. Suhadola — Simona, Terezija Šolar iz Šentjerneje — Tadeja, Anja Pulez iz Bidina — Davorja, Dubravko Radman iz Jurovega — Josipa, Jožico Muhič iz Hudgega — Barbaro, Dragico Mesojedec iz Šentjerneje — Ireno, Suzano Saje iz Jablana — Mitja, Sonja Kovčič, Belega Griča — Katjo, Ivanka Vindišman Stranske vasi — Jano, Štefka Simončič, Gradenj — Mitja, Karmen Pižem z Dvovrta — Rebeko, Andreja Zorman iz Lukovke, — Marjeto, Vera Murn iz Jezera — Deni, Vesna Slapničar iz Straže — Simona, Jožica Dimc s Pristave — Roka, Dušan Mikec iz Kamnja — Anžeta, Branka Petin dirc iz Grma — Roberta, Marija Perko Krmelja — deklko, Dragica Dukovčič Metlike — dečka, Marija Zupančič iz Beke vasi — dečka, Stanislava Papež z Lopovca — dečka, Nada Matko iz Mihovega deklko.

IZ NOVEGA MESTA: Nedeljka Krtičič iz Majde Šilc 22 — Igorja, Arne Smlatič iz Ragske 6 — Amro, Alenka Bele iz Krke 2 — dečka, Marija Stangelj Majde Šilc 4 — Mateja. Cestitamo!

Sprehod po Metliki

2. SEPTEMBRA BO NA OTOKU PRI METLIKI srečanje borcev, letalcev mladih in prijateljev Bele krajine. Sport bo obsegal kulturni program, napad letalske enote republiškega štaba teritorialne obrambe, poletje z balonom, demonstracija letenja z alternativno aviacijo in po verjetnosti tudi panoramske polete.

OB VELIKI PRIREDITVI NA OTOKU 2. septembra se je ponovno odprlo vprašanje o ureditvi manjšega letališča vasi Otok, ki ima za to enkratno možnost 1982. leta je tedanji metliški župan zavrnjeno navdušenje za ureditev letališča z besedami: »Letalstvo v Beli krajini je utopijska Poznavalci razmer pa trdijo, da je bil župan krepko usekal mimo.

PRED VASJO OTOK STOJI STARI RO VOJAŠKO LETALO kot spomin na partizanska letališča in spuščajišča. Letalo in njegova okolica bosta doživela ter obrenovo: uredili bodo tako letalo kot tudi okolico. Bil je že čas, saj je bilo vse skupaj žalostno, zdaj pred poslavo pa je treba ti zadevi lepši videz. Napak mislijo tisti, so zoper različna proslavljanja, saj pravi, da se nekatere razpadajoče in pozabljene reči uredijo šele takrat, ko napoved svoje obiske v deželo na sončni strani Gorjanec najvidnejše osebnosti slovenske oblasti.

V SOBOTO, 18. avgusta, bo na grobnem dvorišču ob 20.30 predzadnji večer v okviru metliških poletnih kulturnih reditev. Predstavlja se bo metliška filmska režiserka Maja Weiss. Na večer je povabila nekaj gostov, največ zanimanja pa bo verjetno vzbudila dva Majina kratkometražna: Vinska vigred in Volite mene. Slednje prikazuje predvolilno borbo Janeza Vrečarja-Luigijsa, nesojenega metliškega pana. Scenarij je napisal Matjaž Rus, devo pa je posnela televizija Slovenije.

Črnomaljski drobir

PIKNIK — Iz kraja v okolici Črnomlja je prišla pritožba, da so pred nedavnim pripravili piknik, denar zanj pa je pritekel od skupne akcije. Na fešto pa je bila povabljeni le izbrana družba, pač po želji in pokusu organizatorja. Prizadeti, ki so doma lahko le cedili slino, sedaj sprašujejo, ali bo ob naslednji delovni akciji v kraju organizator tudi povabil le izbrano družbo.

ODSKODNINA — Bralki, ki se je v zadnjih številk našega časopisa pritoževala, da je morala plačati vstopnino za prireditve v okviru viniškega poletja, čeprav se je v kopalnici v Vinici želela le kopati, organizacijski odbor sporoča, da ni imela prihodnje leto prost vstop na vse poletne prireditve v kraju, pa še dnevnic bodo plačali. Pogoj, ki ga mora izpolniti, je eden in edini: predstaviti se mora s polnim imenom.

RUDNIK IN KRIZA — Odkar se je v zalivu začela kriza, je prodaja premoga iz kanižarskega rudnika zopet boljje stekla in zalogi nimajo niti kilograma več. Redna prodaja zaposlene v rudniku, ki je v krizi, navdaja z upanjem, da se tudi njim obetajo boljše časi. Slišati pa je, da se v kanižarico že odpravlja posebna komisija, ki bo ugotovila, kakšna je bila vloga Vlada Breznika, direktorja rudnika, pri začetku krizi in kakšen vpliv je imel na iraškega predsednika, da se je tako človeško razveljavil za kanižarske rudarje.

Drobne iz Kočevja

CESTE IN LUČI — V teh dneh bodo asfaltirali ceste, ki povezuje Mestni log z Reško cesto prek novega mostu čez Rinko, ki je že zgrajen. Ta cesta in Mestni log bosta dobila tudi javno razsvetljavo. Do te ceste mimo Itasa asfaltirajo pločnik in prav te dni bo tu tudi zasvetila javna razsvetljava. Po Kočevju pa popravljajo prehode in krpajo luknje na cestnih črtah.

ZDAJ PA V GRČIJO — 40 dijakov ŠTUD bo 27. avgusta odpotovalo na 9-dnevni izlet po Grčiji. Potovanje organizirala agencija Glorija. Podobno 9-dnevno potovanje v Grčijo organizirata ta agencija tudi za druge občane, in sicer v času od 21. do 29. septembra. Potrebni je najmanj 55 prijav, cena je 3.800 din, plačilo pa v ravnih obrokih.

ČIŠČENJE RINŽE DOBRO NAPREDUJE — Rinžo čistijo s stroji. Delo napreduje. Tovornjaki odvažajo na glavine, smeti in razne odpadke, ki so jih mešani zmetali v vodo. Ceste, po katerih vozijo tovornjaki, so precej onesnažene z blatom, ki se suši, da se za vozili dviga prah. Vendar so krajani pripravljeni ob vsem tem potrpeti, da bo le Rinža čista.

Ribniški zobotrebci

KOREJSKI TELEVIZORJI — Ribniška blagovnica je pred kratkim dobila 50 korejskih barvnih televizorjev (2000 in 1 cm) in vse prodala po ceni 7.000 din v približno 10 dneh.

NEKDO LAŽE — Tako pravijo tiste poslužbenke, ki imajo redno opravka s poslušalci. V Dnevniku so namreč 14. avgusta objavile, da so se poštnice letos porazile za 44,7 odstotka, one pa pravijo, kako je bila podražitev okoli 150-odstotna. In dodajajo, da je bilo treba samo predhodno podražitev nalepiti na navadno pisno znamko za 40 par, zdaj pa za 1 dišar, na priporočeno pismo s povratnico pa za 4,40 din, zdaj pa za 11 din itd.

PRVI KORAK K SREČI — Objubljajo ga Ribničanom in Ribničankam (pa tudi v Kočevju) plakati agencije Herakleje iz Ljubljane. Agencija jim priskrbi partnerja za večerne sprehode v dvoje in polna razmišljanja.

MORILCI SO MED NAMI — V vsakem kraju imajo posebnice. V Ribnici jih je celo več. Glavni pa je gotovo »moric« iz Nemške vasi, ki se ti prilipi na pete in v mori s čevkarjami. Pravijo, da je sicer dober in v redu občan, le zjutraj zame preveč vitamina A (alkohola).

Trebanjske iveri

KAMENJE — V Trebnjem v Ulici herakleje Majcna se je na pločniku pojavilo kamenje. Po izjavah domačinov tja ni pripelo iz kakega vulkana, ampak so ga pripeljali s traktorjem. Napeljano kamenje ni bilo preprečilo stehernemu nepoklicanemu soferju parkirati vozilo na pločniku, vendar vseh voznikov ni odgnalo in v omejenem kamenju so se nekateri že zaleteli. Domnevajo, da je kamniti kup na omejenem pločniku delo t.i. šibkejšega spola. Če je to res, potem živijo med Trebanjkami pravi herkulci, saj kamnov pri poskusu preprovanjavanja s pločnika ni mogel premakniti niti traktor.

PLASTIKA — V Zupah pri Mirni se bodo očitno končno rešili tistega starega zapuščenega hleva, v katerem se je pred leti odvil nek stebel in padel dol, da so bili baje vsi trdi od strahu, češ, kaj če bi padlo komu na glavo. Najbrž pa bi bili zapušteni bolj veseli, če bi imeli še naprej tako dotrajani govej hotel in ne tudi delavnice, ki jo nameravajo urediti v hlevu. Namesto mukanja krav naj bi namreč po novem iz teh prostorov slišali stroje za predelavo plastike. Proizvodni postopek naj bi vodil ali pa vsaj organiziral nekdo, ki bi dovolj dobro spozna na direktorske metode.

POBEG — Potem ko se je klijentela KP Dob z vso premišljenostjo in resnostjo potegnila za znižanje kazni vsem obsojencem, te življenje seveda svojo ustaljeno pot. To je moral vzeti na račun vseh doskraj stavkovni odbor. Eden njegovih ožjih članov je na »dopustu« namreč moral vse potrebno, da so ga osumili zvođenstva in poslilstva mladotencine.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Neokrjnena narava človeka bogati

Kranjski taborniki že deseto leto taborijo v Beli krajini — V Marindolu pri Adlešičih zgradili svoj dom — Pestro družabno življenje

MARINDOL PRI ADLEŠIČIH — Kranjski taborniki so pred desetimi leti začeli s svojimi letnimi taborjenji ob Kolpi pri Adlešičih. Najprej so taborili kar na travniku ob reki, potem pa na kraju, kjer je bila nekdanja marindolska šola, postavili taborniki dom, v katerem se je letošnje poletje že tretje leto zvrstilo več kot 200 tabornikov. Kokrški odred iz Kranja je bil zadnji, ki je konec preteklega tedna zaključil letno taborjenje, številni mladi taborniki pa so želeli privoščevati o svojih vtisih in pohvaliti Belo krajino.

TONČKA VODNIK, vodnica: »Sem začetnica kranjskega taborništvaja in po letih ter 36-letnem stažu najstarejša kranjska tabornica. Taborniški izkušnji mi torej ne manjka, vendar pa lahko zelo pohvalim Marindol in okolico. Možnosti za delo tabornikov so tu znatno boljše kot ob morju, kjer narava in klima človeka polenita, tu pa razgibata. Čeprav imamo zelo pester program, pa je za narava tako razgibana, da ga lahko izvedemo v celoti, in to nam daje dodatno zadovoljstvo.«

MIRAN CAPUDER, starešina tabornikov: »Že osmič sem na taborjenju v Beli krajini. Letos smo se lotili nekaterih novih prijemov. Tako smo imeli en teden tabor tik ob Kolpi, kjer smo sami kuhali in moram reči, da so postali taborniki bolj samostojni. Domačini so zelo prijazni, zato se tudi vračamo vsako leto v Belo krajino. Pomagajo nam pri nabavi hrane, oddajajo prostora za taborjenje. Tudi narava je še zelo neokrjnena in zato za tabornike še toliko bolj zanimiva. Nerodno je le to, da se moramo voziti kopat v Adlešiče.«

ANJA STIPANOVIČ, čebelica: »Letos sem prvič v Marindolu, a mi je zelo všeč. Spoznali smo tudi bližnje okolice, zelo poučen pa je bil obisk pri izdelovalki domačega platna in prtičkov, Marici Cvitkovič. Naučila sem se skakat na glavo in osvojila večšine plavalca, ribe, gozdarja, mladega naravoslovca, novinarja in pevca. Upam, da bom prihodnje leto zopet prišla v Marindol.«

KLEMEN KRIZNAR, medvedek: »Čeprav imam šele osem let, sem že četrtrtič na taborjenju v Beli krajini in tudi prihodnja leta bom še rad prihajal sem. Najbolj všeč mi je, ker lahko skačemo, čofotamo v vodi, se lovimo. Tega doma ne morem početi, ker živim v bloku. Sicer pa sem osvojil kar deset taborniških veščin, najbolj pa sem ponosen na to, da sem najdlje, kar 25 sekund, vzdržal po vodo.«

M. BEZEK-JAKŠE

Tončka Vodnik Miran Capuder

njena in zato za tabornike še toliko bolj zanimiva. Nerodno je le to, da se moramo voziti kopat v Adlešiče.«

Anja Stipanovič Klemen Kriznar

Skoraj čudež Pokopališče v 2 letih

NESTOPLJA VAS — V vaški skupnosti Kot — Brezje v semiški krajevni skupnosti so leta 1987 ustanovili pokopališki odbor, leto dni pozneje pa postavili temeljni kamen za gradnjo vodovoda, elektrike, mrliške vežice in ureditev okolice pokopališča pri podružnični cerkvi sv. Roka pri Nestopljah vasi. Hkrati so napisali tudi dolgoročni program do leta 1995, ko naj bi bila vsa ta dela opravljena.

Toda predvsem organizacijskemu vodji Zvonetu Tkalcu ter njegovi neizmerni zagnanosti gre zahvala, da so vsa dela opravili kar pet let prej ter preteklo nedeljo, ko je bilo pri cerkvi tudi žegnanje, pripravili otvoritev vseh pridobitev. Pretežni del denarja, ki ga je bilo potrebno zbrati kar precej, so prispevali lastniki grobov ter povrh vsega opravili še več kot tri tisoč prostovoljnih delovnih ur. Na pomoč pa so priskočila še številna podjetja, obrtniki ter rojaki po svetu. Vsem tem se je Tkalec v krajšem nagovoru ob otvoritvi še posebej zahvalil.

Na slovesnosti so ob vhodu na pokopališče odkrili kip Kristusa, delo kamnoseka Petra Pluta iz Otavca. Pokroviteljstvo in botrstvo nad tem pokopališčim simbolom miru, spoštovanja in tišine sta prevzela rojaka iz Avstralije Mimica in Drago Logonder.

M. B.-J.

SIMBOL MIRU — Mimica Logonder, rojakinja iz Avstralije, odkriva simbol miru, spoštovanja in tišine pokopališča pri sv. Roku, nad katerim sta skupaj z možem prevzela pokroviteljstvo in botrstvo.

V SVET V MALEM

TREBNJE — Tukajšnje turistično društvo bo organiziralo 28. avgusta izlet v Kanalsko dolino in v delo ob Vrbskem jezeru, kjer si bodo udeleženci ogledali med drugim tudi Minimundus, torej »zbirko« najzanimivejših pomanjšanih stavb iz vsega sveta. Tisti, ki jih posebej zanima zgodovina slovenstva, bodo v mozaik vtisov o njej lahko dodali kamenček z obiskom Gospe Svete, ki so ga organizatorji tudi uvrstili v načrt izleta. Izlet bodo trebanjski turistični delavci izpeljali v sodelovanju s Turistično agencijo Krištof v Trebnjem.

Obnavljajo šolo v Sodražici

Pouk bo potekal nemoteno, čeprav bodo nekatera dela trajala še v septembru — Kako v občini uresničujejo načrt skupno dogovorjenih del?

RIBNICA — Po posebnem samoupravnem sporazumu v ribniški občini združujejo v obdobju od 1986. do konca letošnjega leta denar za širitev vrtecev ter obnovo in vzdrževanje izobraževalnih, kulturnih in telesnokulturnih objektov. Na osnovi tega sporazuma je bil izdelan program porabe tega denarja. Do zdaj je bila v celoti uresničena izgradnja tretje faze vrta v Ribnici, delno pa: obnova osnovne šole Ribnica, obnova odra v TVD Partizan v Ribnici in Sodražici, obnova domov TVD Partizan v Ribnici in Sodražici ter vzdrževalna dela v športnem centru v Ribnici.

Zdaj urejajo oz. obnavljajo osnovne šole v Sodražici in muzej, galerijo in knjižnico (Milkova hiša v Ribnici). Iz sprejetega načrta pa nista uresničeni: izgradnja kuhinje pri OŠ Dolenja vas in obnova kulturnega doma v Loškem potoku.

Z uresničevanjem za letos planiranih del so težave, ker denar za te namene ne priteka tako redno, kot je lani. Potrebno bo zagotoviti, da bo dotok sredstev po sporazumu reden in se še dodatno dogovoriti za združevanje denarja v te namene. Le tako se bodo izognili nadaljnjemu propadanju teh objektov in s tem še bistveno večjim stroškom za njihovo obnovo in vzdrževanje.

Največ vprašan je zdaj, kako poteka obnova šole v Sodražici, ali bo končana do začetka šolskega leta in ali bo omogočen nemoten pouk v novem šolskem letu. Pri odgovorih smo zaprosili za odgovor, ki je tak:

Vezni del med šolo in telovadnico, kjer je tudi vhod v šolo, bo temeljito predručen in do začetka pouka dokončan do tretje gradbene faze (pokrit, a brez oken). Pouk v šoli bo lahko potekal nemoteno, saj bo vhod v šolo začasno drugje (preko kleti). V tem veznem delu stavbe bodo najprej dokon-

PRENOVLJENA TRGOVINA — V Kočevju so te dni odprli prenovljeno trgovino Non-stop. Ta prodajalna je bila doslej klasična, po prenovi pa je samopostrežna. Posebnost trgovine je, da v njej postrežejo tudi z uvoženimi živili in drugimi artikli. Na fotografiji: z otvoritve. (Foto: Primc)

Marjan Blatnik

Marjan, ta zna

Novi prijemi podjetnega Marjana Blatnika

KOČEVJE — V hotelu Pugled je bolj živahno, odkar je pred dobrima dvema meseca prevzel poslovanje hotela Marjan Blatnik. Pred 13 leti je končal gostinsko šolo, potem pa opravljal razna dela; bil je vse, od pomivalca posode in kuharja do natakarja, pomagal je pri reprezentančni strežbi in se ob vsem tem veliko naučil.

V hotelu Pugled je doslej neizrabljeni prostor dal v najem za videoteko, najemnik pa je v hotelu postavil za goste dva televizorja in montiral satelitsko anteno. Vse to in obiski v videoteki so pripomogli k večjemu prometu v hotelu.

Organiziral je prvo koktajl party, pri čemer so mu veliko pomagali nekateri gostinski strokovnjaki in nekatera slovenska podjetja. Danes prodajo v hotelu 20 do 30 koktajlov na dan, medtem ko prej niso nobenega. »Hotel ni hotel, če nima natakarja, ki zna mešati koktajle«, pravi Marjan in dodaja, da bi moral vsak hotel imeti nočni lokal.

Marjan ima veliko načrtov. Pravi, da bi se moralo v Kočevju vedno dogajati kaj izrednega, pa ljudje ne bodo hodili na zabave v Cerknico, Taborško jamo, Osilnico, Rakov Škočjan in drugam. Zdaj je organiziral dneve piva v Kočevju razmišlja še o prireditvah, kot so večer kočevskih butikov z modno revijo, plesna tekmovalna, pokašnje raznih jedil, pijač in drugega. J. P.

RINŽO ŽE ČISTIO — Po prvih zapletljajih je bil dosežen sporazum z ribiči, da se lahko Rinža zajezi, izpusti voda iz zajezenega dela in začne čistiti dno. Čiščenje se je začelo minulimi četrtek. Tajnik KS Kočevje-mesto Borut Hočevar nam je o tej akciji povedal, da je bilo prvotno načrtovano, da bo vsa akcija čiščenja Rinže skozi mesto trajala 14 dni, že prvi dan pa je pokazal, da bo za delo potrebno več časa. Po izpustu vode so ribiči začeli z odlovom rib, kar je trajalo do konca minulega tedna. Hkrati so že prišli na delo na delno osušeno dno Rinže tudi stroji, ki so takoj začeli čistiti. Izpust vode iz korita Rinže so izkoristili še za nekatera druga dela. Pri čiščenju so našli tudi municijo. Dela izvaja ekipa GG TGV, financira občinska skupščina, vodita pa jih krajevna skupnost Kočevje in Komunalna. (Foto: Primc)

»Kuha« jih veliko, eden plača

Dana Mirna: Davčni sistem je zasnovan napačno — Žganjekuha kot folklor — Na Mirni mazut dražji — Novosti in Vinskem sejmu in pri soku

MIRNA — V tukajšnji Tovarni rastlinskih specialitet in destilaciji Dana opozarjajo, da je država zasnovala davčno politiko, po kateri morajo plačevati od svojih izdelkov, na napačnih temeljih. Med sporne postavke davčne politike sodi, po mnenju vodstva Dane tudi svojevrstna uravnilovka pri dajatvah.

»Pri nas ne delamo razlike med pijačami z na primer 20 in pijačami s 60 odstotki alkohola, ampak veljajo za vse enaki davki. V drugih državah se plačuje davek po gradih alkohola, in sicer za močnejše alkoholne pijače proizvajalec plača več.« primerja razmere Božidar Pernarčič, direktor Dana Mirna. To se verjetno da razumeti tudi tako, da država z davki na alkohol vpliva na proizvodnjo in porabo določenih pijač, s tem da je v taki držbi evropskih držav verjetno treba videti tudi interese proizvajalcev.

Čigavim interesom strežejo razmere, v katerih teče v Jugoslaviji proizvodnja alkoholnih pijač, je verjetno naša posebna tema. Glede tega opozarjajo v Dani, da »takega nerada v svetu ni«, ali kot meni Božidar Pernarčič: »Nikjer v drugih državah nisem videl, da bi se da-

sporno. V različno oddaljene kraje razvažajo npr. tudi bencin, vendar zanj velja enaka cena.« razčlenjuje Pernarčič. M. LUZAR

Posavje: suša uničuje poljščine

Najhuje je na ravnini Krškega polja — V Brežicah in Krškem bodo škodo ocenjevale komisije — Prizadeta koruza, pozni posevki in travniki

BREŽICE, KRŠKO — Letošnje izredno suho poletje je že opazno udarilo po kmetijstvu brežiške in krške občine. Do pomanjkanja dežja je prišlo že julija, neugodno vreme za poljščine pa se je nadaljevalo še avgusta, tako da je bila škoda neizogibna. Kaže, da je najbolj prizadeta koruza, vendar je škoda opaziti tudi na poznih posevkih in na pašnikih.

Kmetje so že zaradi majske suše pokosili manj sena. Ker so pozno kosili, so ostali brez otave in za nameček je zdaj na travnikih spet pičila košnja. Suša je seveda prizadela tudi hribovita območja, predvsem tista, ki nimajo dobre oskrbe z globinsko pitno vodo. Nekaj škode je povzročila na sadovnjakih, teh v Posavju ne manjka, kjer bodo sadjarji obirali manjše in lažje plodove.

Najbolj prizadeta je kmetijstvo na ravnini Krškega polja. Tu so značilna prodnata tla, kjer pride suša še posebno hitro do izraza. Najbolj opazna škoda je na koruzi, ki je na večjem delu polj že do polovice porjavela, marsikje je tudi uvela in zaradi pomanjkanja vode prisljano zori.

Količina bo škoda, zaenkrat še ni moč reči, a nekatere grobe ocene v krški občini že govorijo o tem, da so koruzni posevki prizadeti na 800 ha polj. Močno prizadeta je tudi košnja na okoli 600 ha travnikov. Zaradi omenjene prve ocene je krški izvršni svet že imenoval komisijo, ki ji predseduje Toni Koršič iz krškega Agrokombinata. Zbrala naj bi

podatke o obsegu škode in o oškodovancih, izdelala kriterije ter ocenila vrednost nastale škode.

Tudi na brežiškem referatu za kmetijstvo so povedali, da je škoda zaradi suše precejšnja, obenem pa menijo, da zaenkrat še nima takih razsežnosti, kot jih je imela v letu 1988. Na občinskem

komiteju za gospodarstvo pa so ocenili, da je škoda vendarle tako velika, da bo potrebno tudi v brežiški občini imenovati komisijo za ocenitev. Njene člane bo čakalo veliko dela, o čemer pričajo pretekle izkušnje in tudi že letošnje, saj so v občini že ocenjevali škodo, ki jo je povzročila julijska toča na vinogradih in sadovnjakih. Težave s sušo na Krškem polju bo brežiški izvršni svet obravnaval na svoji prvi seji in ob tem tudi imenoval potrebno komisijo.

B. DUŠIČ

NOVO VOZILO — Gasilsko društvo v Zabukovju je preteklo soboto postalo bogatejše za novo terensko vozilo. Ključ avtomobila je predsedniku GD Zabukovje Martinu Kinku predal predsednik sevniške občinske gasilske zveze Branko Derstvenšek (na posnetku na desni). Zabukovljani so sami zbrali 35 tisočakov, za vozilo, ki je stalo 105.000 din, pa je poleg OGZ Sevnica pomagala s posojilom še zavarovalnica. Zabukovski gasilci so ob tej priložnosti sprejeli v svoje vrste 30 novih članov, predvsem podmladka, priznanja pa so podelili družinama Pajk in Trefalt, doma iz neposredne sosesčine, najboljšemu gasilcu Francu Oblaku ter »botroma« Aloyzu Špecu in Marjanu Dernaču. (Foto: P. Perc)

Na kurilno olje se spleča čakati v vrsti

Vsokodnevne vrste pred brežiškim Petrolom

BREŽICE — V avgustovski vročini se pred Petrolovim skladiščem v Šentlentu pri Brežicah spet več vrsta tistih, ki s prikolicami in sodi na njih čakajo na kurilno olje. Zvezni zakon določa, da se prodaja olja sme začeti šele jeseni, vendar pa republiko Slovenija in Hrvaška to določilo kršita. Da ne bi bilo tik pred kurilno sezono še večje gneče, prodajata olje že prej.

Kot je povedal Silvo Jeršič, direktor Petrola Brežice, imajo prednost pri dobavi tisti, ki so kurivo naročili in ga tudi vnaprej plačali. Tem občanom ga dostavljajo na dom, sicer pa vsak dan prodajajo na drobno tudi v skladišču. Ker so količine omejene, ni prav nič čudno, da so vrste vedno daljše.

K večji gneči je svoje prispevala kriza v Zalivu, saj nihče ne ve, kako bo z oskrbo v bodoče. Vozil in prikolic se pred vrati Petrola nabere toliko, da ovirajo promet na cesti. Vrsta se vije mimo zapornic pri železnici in povsem zapolni cesto, ko se zapornice zapro. Zaradi tega so na brežiškem Petrolu že razmišljali o možnosti, da bi olje točili v sode in ga prodajali tudi na črpalki v Trnju. Vse je seveda odvisno od tega, koliko kurilnega olja bo sploh še na razpolago. Če ga ne bo dovolj, potem tudi vrst, ki bi ovirale promet, ne bo!

B. D.

IZ SKUPŠČINSKIH KLOPI

BREŽICE — Delegati brežiške občinske skupščine so na zadnji seji poleg osrednje točke, to je sistemizacije delovnih mest v upravnih organih, obravnavali še več drugih vprašanj. Tako so na seji v četrtek predlagali, naj bi se Osnovni šoli Edvard Kardaž na Bizeljškem in Osnovna šola bratov Ribarjev v najkrajšem možnem času preimenovali. Poleg tega so ustanovili komisijo za grobišče, ki bo raziskala vse primere v občini. Povedati je še treba, da je bil sprejet ureditveni načrt za Terme, tako da se bodo lahko razvijale naprej. V razpravi o pismu brežiškega župana Tomšeta zoper novinarja Vlada Podgorška so delegati stopili na stran novinarja in zavrnili županovo obtožbo, češ da novinar ne poroča točno s sej občinske skupščine.

ŠE STARE CENE VETERINARSKO-SANITARNIH PREGLEDOV

SEVNICA — Sevniški občinski izvršni svet je po polemiki razpravi s predstavniki Dolenjsko-posavskega veterinarskega zavoda iz Novega mesta spet umaknil z dnevnega reda predlog odredbe, s katero naj bi za 58 odstotkov povečali pristojbine za veterinarsko-sanitarne preglede živali in živil živalskega izvora. Podobno je namreč že storila stara vlada. Sevničani poudarjajo, da zanje taka podražitev storitev ne more biti dovolj argumentirana, čeprav so z njo že soglašali v šestih preostalih občinah, ki jih pokriva ta zavod. O delu zavoda in cenah njegovih storitev bodo znova temeljito spregovorili na prihodnji seji vlade v prvi polovici septembra.

B. D.

- Kako nas ljudje narobe ocenjujejo, dokazujejo njihova darila. (Graf)
- Z ihto ni mogoče doseči ničesar. (Solženicin)
- Obstajajo pravične vojne, ne obstajajo pa nedolžne vojne. (Semprun)

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 11. do 17. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Vesna Gelo iz Zaprešiča — Bernarda, Darja Šetinc iz Brezice — Roka, Tatjana Prah s Koritnega — Nastjo, Olga Franko iz Ribnice — Aleša, Slavica Bračun iz Kremena — Danijela, Mira Blatnik iz Brežic — Tjaša, Jana Drobne iz Sevnice — Anjo, Jožefa Smole iz Stranja — Antona in Kristino, Đurđa Razum iz Konšice — Majo, Špresa Halili iz Brežic — deklico, Juljana Pribožič iz Krškega — Moniko, Renata Hrušvar iz Stolovnika — Sandro, Dubravka Kosić Kolarič iz Prigorja — Ano. Čestitamo!

NOV ASFALT

STRUGE, SPODNJI LOG — V kočevski občini urejajo nekatere ceste, ki jih bodo najkasneje v septembru tudi asfaltirali. To velja za 300 m dolgo cesto skozi vas Spodnji Log in za 2.200 m dolgo cesto od središča Strug preko Četeža proti Dobropolju (do meje z občino Grosuplje).

Krške novice

BREZ SPREMEMBE — Po Krškem se šušlja, da se stanovanjska politika v občini še ni kaj prida spremenila. Edina novost je, da je stanovanj manj kot včasih, medtem ko je način dodeljevanja menda ostal enak. Kako bi si drugače lahko razlagali govorice, da je nedavno solidarno stanovanje dobil občan, ki že poseduje dvošno stanovanje. Ker si je preč časom kupil tudi parcelo, kjer bo gradil hišo, domnevamo, da novo stanovanje ni po potrebi. Oddajanje v najem se je dolgo pošteno spleča.

ZELENI — Na srečanju hribovski kmetov Posavja so mnogi menili, da Ivan Oman Slovensko kmečko zvezo prodal Demosu. Zdej je v njegovih vrstah tako pisana sestava, da nikakor ne skupaj. Med njimi so kulturniki, kmeti »fajmoštri« in zeleni. Nekdo je hudomušno poudaril, da je »teh v Demosu še pre sečno veliko, ampak prav zelenih!«

SMOLA — Krški hribovski kmeti imajo ob vseh težavah svojega življenja to smolo, da živijo v razviti občini. Zdej je tako zapra marsikatera pipica, iz katere kdaj pa kdaj pricurjalo njihovim sevnškim in brežiškim kolegom.

NE BO GOLFA — Skoraj z gotovostjo je lahko trdimo, da v Kostanjevici na Krki ne bo igrišča za golf. Zaman so bili vsa prerakanja in nesporazumi. Pretekli teden je namreč šlo po vodi še zadnje upanje, da bi Kostanjevčani dobili poželjnost za golf. Zgodil se je čudež in cestarji so pokrpal vse luknje na cesti skoč naselje.

Sevniški paberki

KRAMBERGER — Zabukovski sili so izpolnili obljubo in na sobotno selico zares pripeljali bivšega predsednika kandidata Ivana Krambergerja Negove. Ivan je Zabukovljanom obljubil, da jim bo naredil asfalt do Zabukovja po drugi strani vasi. V krajšem nagovoru se je opravičil, ker gasilcem ni prinesel narj za dokončanje gasilskega doma, je pred kratkim menda spet dal celo vrsto denarja za otroke. Je pa Kramberger komaj slabe pol ure, kolikor si je je uteg vzeti, pokazal precejšnjo mero trgovske lice, saj je prodajal razne obeske, sv podobice pred oltarjem itd. Zatem so gasilci jadno odpeljali v njegovo Negovo. So si pa na koncu tudi gasilci zadovoljni meli roke, kajti ocenili so, da je prav javljeni Krambergerjev obisk navrgel dobiček veselice, če že ni Ivan prinesel starih milijard, kakor so se ljudje pogovarjali in celo, da jih je že podaril.

PLAČE DRUGIČ - V dobri veri bomo prispevali k pomiritev duhov in vovic o tem, da ima neka občinska usbenka 40.000 din plače, smo zamikali možnost. A kot smo zvedeli, bi bila ta teža skoraj tista kaplja čez rob potrpnja v nekem drugem kolektivu, da kratko malo hoteli kar stavkati zaradi domnevno tako visokih plač občinarj. Zatorej izjemoma v tej rubriki navajamo uradne podatke o julijskih plačah neklih delavcev sevniške občinske uprave. Omenjena tovarišica je prejela 8.949, predsednik komiteja za družbeni razvoj gospodarsko upravne zadeve 9.733, predsednica občinske skupščine 10.300, komandant občinskega štaba teritorialne obrambe 10.976 din, snalžika 3.131 itd.

Pozabljena cesta na Okroglice le kategorizirana?

Želijo asfalt

OKROGLICE — »Po teh hribovih predelih vsako neurje povzroča veliko škodo na vaških poteh in krajevnih cestah. Pred pol leta je pod Okroglicami odneslo celo most. Problem te naše ceste od Brega do Okroglic, ki se s priključkom do Razborja razteza na okrog 6 km je ta, da cesta ni kategorizirana. Zato ne moremo zahtevati, da jo vzdržujejo cestarji. Sami pa tega ne zmoremo,« nam je povedal Janez Nunčič, ki si v teh odmaknjenih, a

Janez Nunčič

še deviško ohranjenih krajih ustvarja nov dom.

Krajani plačujejo krajevni samoprisevek v krajevni skupnosti Loka in upajo, da bo vendarle tudi do njih speljana asfaltna pot, kajti zdaj je vse njihovo delo pri vzdrževanju ceste bolj Sifozovo. Prav zato so toliko bolj veseli poslušanja novomeških cestarjev in njihovih sfera Franca Povšeta, ki so zadnjič pripeljali na cesto veliko peska, zasuli številne jarke in si pomagali še z grederjem, tako da je cesta zdaj kot zlikana. Seveda bo tako do prvega večjega neurja. Cestarjem namreč ni nujno pomagati krajanom, če gre za nekategorizirane ceste, saj imajo dovolj dela že s tistimi, ki so kategorizirane. In čeprav trošijo denar za tako življenjsko pomembne ceste, kot je za Okroglicane njihova povezava z dolino, jih cestarji vseeno slišijo od tistih, ki zagotavljajo denar, seveda zgolj zato, ker omenjena cesta ni nekategorizirana. Omeniti velja, da so tod zaradi zelo slabo prevozne ceste celo ukinili mlečno prog, kar je bil spet udarec po že tako plitvih žepih krajanov.

P. P.

Gradnja je skoraj edina možnost

Pri trudu polnem delu je veliko lažje, predvsem pa ceneje poslovati s pomočjo stanovanjske zadrage — Tudi svetovanje in druge usluge članom zadrage

KRŠKO — Posavska stanovanjska zadruga s svojo dejavnostjo pokriva tri občine tukajšnje regije in delno sega tudi na mejno Kozjansko. Jeseni bo minilo že pet let od njenih začetkov, samostojno pa posluje šele v zadnjih dveh letih. Gospodarska kriza je še povečala število članov zadrage, saj podjetja delavcem dajejo kredite za gradnjo, kot pa kupujejo nova stanovanja. V zadnjem času je postalo ugodnejše celo stanovanjsko kreditiranje pri Posavski banki, zato ljudje gradijo in bi se gradili, če bi bilo na voljo dovolj parcel.

Zadruga se preživlja s šestodstotno provizijo in z letno članarino, ki znaša 300 din. Strokovni del kolektiva na osnovi veljavne gradbene dokumentacije pripravi spisek potrebnih materialov, pri katerih je član oproščen plačila temeljnega prometnega davka in to mu poceni nakup kar za tretjino. Članom svetujejo pa tudi občasno priredijo posvete o posameznih materialih, instalacijah in podobno. Obveščajo jih tudi s svojim mesečnim glasilom.

Stanovanjska zadruga pridobiva gradbene parcele in jih komunalno ureja. S

potrebnimi soglasji. S poslovnimi partnerji se dogovarjajo o dobavi materialov, o ugodnih stalnih popustih in akcijskih prodajah ter o kreditih. Hranilno kreditna služba zadrage zaenkrat sicer brezobrestno kreditira člane, a se bo v prihodnje preoblikovala po standardnih pravilih delovanja za take službe.

Posebno ugodnost za člane Posavske stanovanjske zadrage pomenijo tudi pozitivne obresti za vsa vnaprejšnja plačila, ki so za malenkost celo večje kot na

banki. Seveda so uvedli tudi negativne obresti in si tako zagotovili večjo finančno disciplino članov.

B. DUŠIČ

VLADA PRVIČ ZASEDALA — Znano je, da so Sevničani med zadnjimi v Sloveniji dobili novo vlado. In ko se je ta pretekli teden sestala na prvi redni seji, je predsednik izvršnega sveta Marjan Kurnik prebral slovesno izjavo pred predsednico občinske skupščine Bredo Mijovič. Izjavo so zatem podpisali še podpredsednik IS Brane Ogorevc in vsi člani (na posnetku). Županja je v nagovoru poudarila, da tisto, kar je naredila prejšnja vlada oz. oblast, res ni dota kakšne bogate neveste, so pa vendarle nekateri pomembni znanilci napredka in razvoja občine. Vsekakor se kaže zavedati, da se tudi z majhnimi koraki lahko daleč pride. (Foto: P. Perc)

ASFALT DO PAVLE VASI

TRŽIŠČE — V krajevni skupnosti Tržišče imajo v zadnjih letih veliko uspeha pri posodobitvi krajevnih cest. Zdej se pripravljajo še za asfaltiranje ceste od Malkovca do Pavle vasi in Svetege Vrha v sosednji mokronoški krajevni skupnosti, ki pa je že poskrbela za asfalt po ozemlju trebanjske občine do meje s sevniško. Zemljska dela na omenjenem odseku so zvečine že končali.

PRISPEVNE STOPNJE ŠE NIŽJE

SEVNICA — Nova sevniška vlada si po svojih močeh prizadeva prispevati k razbremenitvi gospodarstva. Eden konkretnih dokazov za to je nov predlog izvršnega sveta za znižanje občinskih prispevnih stopenj na 12,81 z veljavnostjo od 1. septembra. Skupaj z republiški prispevnimi stopnjami bi po novem znašala skupna prispevna stopnja 49,826, s tem pa se sevniška občina uvršča med peterico občin v Sloveniji z najnižjimi prispevnimi stopnjami.

MARKO BRECELJ NA SEVNŠKEM GRADU

SEVNICA — Sevniška Zveza kulturnih organizacij prireja v petek, 24. avgusta, ob 20. uri rock koncert in recital Marka Breclja. Za ta kulturno zabavni dogodek bo dvorišče sevniškega gradu gotovo pravnšnje prizorišče, zato organizatorji pričakujejo boljši obisk kot pri nekaterih drugih povsem komercialnih prireditvah na sevnškem kopališču.

NOV VODNI VIR — Kar okrog 10 km vodovodnega omrežja je razpredeno na območju vaškega odbora Jablanica. Kot je povedal Vinko Pešec, predsednik gradbenega odbora za razširitev vodovoda Novi grad — Jablanica preteklo nedeljo popoldne na Površnici (520 m nadmorske višine!) pri kmetu Rafku Blasu ob otvoritvi vodohrama s 45 m³ vode (posnetek), ki ga s pomočjo hidroforja napajajo iz Starega Dobja, potem pa od tod voda s prostim padcem priteče v preko 60 domačij, pa do te pridobitve ne bi prišli brez denarja iz krajevnega samoprisevka KS Boštanj ter pomoči mladinskih brigad v letu 1987. Ob 26 litrih vode v sekundi bo dodaten vodni vir dovolj izdaten tudi ob suši, ki je zlasti lani močno pestila vaščane. (Foto: P. Perc)

Baletna bajka o mokronožcih

Predstava bo 1. septembra na mokronožkem gradu

MOKRONOG — Letos so v Mokronogu nameravali v okviru tradicionalne, že 14. dolenske kresne noči, kulturne in turistične prireditve, ki jo vsako leto organizirajo na gradu, predstaviti novo baletno bajko o mokronožcih. Slabo vreme z dežjem ni dovolilo, da bi izvedli slovensko noviteto, kakor tudi ostali del predvidenega programa, na določeni dan, to je 23. junija, zato so celotno prireditev odpovedali, uprizoritev naštrudane baletne bajke pa predstavili na kasnejši datum.

Stane Peček, mokronožski rojak in znan kulturni delavec v trebanjski občini, po čigar literarni predlogi je tudi nastala baletna predstava o mokronožcih, je povedal, da bodo to pravilčno zgodbo prikazali v okviru prireditve, s katerimi bodo počastili bližnji občinski praznik občine Trebnje. Predstava bo v soboto, 1. septembra, ob 20. uri na mokronožkem gradu, in sicer zdaj pod naslovom Noč kot pravljica.

O čem pripoveduje ta baletna bajka, kdo jo je soustvarjal in kdo vse sodeluje pri izvedbi, smo nekoliko obširneje že pisali junija pred napovedano prireditvijo, ki je potem odpadla. Zato tokrat navedimo le najpomembnejše podatke.

Preprosta zgodba bajke o mokronožcih se odvija na mokronožkem sejmu. Na njem so seveda kupci in prodajalci (s plesom jih bodo predstavljali člani novomeške folklorne skupine Kres) pa policaj (Marko Omerzel), mešetar (Mijo Basailović), ciganka (Mateja Bučar) in tatica (Marinka Ribič). Posebnost sejma so mokronožci, nevidni palčki, ki v zadoščenju ljudi razrešijo vse zaplete (Sabina Selan, Polona Hartman, Patricija Basailović, Diana Benedičič, Irena Kloboves). Omenjeni plesalci so člani slovenskega opernega in baletnega ansambla iz Ljubljane. Soustvarjalci baleta pa so še: Lado Jakša (glasba), Milena Kumar (kostumi) in Janez Mejač (režija, koreografija).

Upajo, da se ne bo ponovil 23. junij in da bodo obiskovalci ob koncu prihodnjega tedna naposled videli predstavo, ki so jo soustvarjalci toliko časa skrbno pripravljali. I. Z.

Kostanjevica letos brez Forme vive

Potem ko so že izbrali kiparje in jih tako rekoč že pričakovali, so mednarodni simpozij odpovedali in ga prestavili na prihodnje leto, ko bo Forma viva praznovala 30-letnico ustanovitve — Letos nabava lesa in obnova skulptur

KOSTANJEVICA — Po programu Forme vive bi moral letos biti mednarodni simpozij kiparjev v Kostanjevici, vendar pa senčno zavetje nekdanjega cistercijskega samostana v tem kraju, kjer naj bi prav ta čas iz težke in trde hrastovine, napeljene iz Krakovskega gozda, že nastale prve nove skulpture, samuje in miruje že vse poletje.

Vseh šest kiparjev iz raznih držav, ki so jih izbrali že pred meseci, da bi ustvarjali letošnjega julija in avgusta v kotu senčnega dela velike galerije na prostem, kjer so na ogled stvaritve prejšnjih udeležencev, je ostalo doma, ker so letošnjo Formo vivo v Kostanjevici odpovedali in prestavili na leto 1991, ko bo mednarodni kiparski simpozij, ki ima delovišča še v Seči pri Porotoržu, Ravnah na Koroškem in v Mariboru, praznoval 30-letnico ustanovitve. V jubilejnem letu pa bo poleg kostanjevkega oživilo tudi sečansko oziroma sečoveljsko delovišče, kjer umetniki ustvarjajo skulpture iz kamna. To bo po daljšem času tudi prva večja izjema v poteku ustvarjalnega dela Forme vive, saj je program slednje sicer zastavljen tako, da odpro vsako leto samo eno delovišče, vsakokrat pa drugo.

Odpoved Forme vive v Kostanjevici oziroma njeno prestavitve na prihodnje leto je zahtevalo več razlogov, eden glavnih je v tem, da so na terenu nastali tehnični problemi, ki so onemogočili dobro izvedbo kiparskega simpozija. Ob tem je treba povedati, da je odpoved prišla potem, ko so izbrani kipiari že potrdili svojo udeležbo in so se tako rekoč že odpravljali na pot v Kostanjevico, zato takšna poteza organizatorjev ni ravno zablestela v njihovih očeh, so jo pa seveda sprejeli z razumevanjem. Denar, kot je razbrati iz sporočil, ni bil tolikšen problem, da Kostanjevica ne bi mogla gostiti umetnikov. Svoj delež je republiški proračun, ki je prevzel obveznost bivše Kulturne skupnosti Slovenije, zagotovil v celoti, svojega pa je primaknil tudi občinski proračun v Krškem, čeprav manjšega, kot so pričakovali v Kostanjevici. Letos prispevani denar ne bo ostal nedotaknjen, z njim bodo kupili hrastove hlode za prihodnje leto, nekaj ga bo šlo za obnovo nekate-

trdili svojo udeležbo in so se tako rekoč že odpravljali na pot v Kostanjevico, zato takšna poteza organizatorjev ni ravno zablestela v njihovih očeh, so jo pa seveda sprejeli z razumevanjem. Denar, kot je razbrati iz sporočil, ni bil tolikšen problem, da Kostanjevica ne bi mogla gostiti umetnikov. Svoj delež je republiški proračun, ki je prevzel obveznost bivše Kulturne skupnosti Slovenije, zagotovil v celoti, svojega pa je primaknil tudi občinski proračun v Krškem, čeprav manjšega, kot so pričakovali v Kostanjevici. Letos prispevani denar ne bo ostal nedotaknjen, z njim bodo kupili hrastove hlode za prihodnje leto, nekaj ga bo šlo za obnovo nekate-

rih skulptur, ki najteže kljubujejo razmeram na prostem, del pa ga bodo porabili za priprave na prihodnje leto, kamor sodi tudi primerna proslavitev 30-letnice.

Septembra se bodo posvetili organizacijskim vprašanjem Forme vive kot celote vseh štirih omenjenih mednarodnih delovišč oziroma projektov, razpravljali o osnutku novega statuta (le-ta bo omogočil že dalj časa nameravano izpeljavo nove organiziranosti), pogovorili pa se bodo tudi o poklicni namestitvi kustosa, ki ga Forma viva nujno potrebuje in je bilo njegovo mesto določeno že v načrtih bivše republiške kulturne skupnosti. I. Z.

• Kdor se kot umetnik poda med ljudstvo, pri tem propade v vsež ozirih — razen nemara v finančnem. (Schmidt)

Telovadba bo še po starem

Na dobovski šoli poslej le tri ocenjevalne konference — Pripravljajo še druge novosti pri pouku

DOBOVA — Učenci osnovne šole v Dobovi bodo tudi v prihajajočem šolskem letu prikrajšani za kakovostno telesno vzgojo. Ker občinski referendum,

s katerim naj bi zgradili prizidek k šoli in tudi težko pričakovano telovadnico, ni uspel, krajani razmišljajo o uvedbi lastnega krajevne samoprispevka. Če bo dobil dovolj podpore, bodo postopno gradnjo prizidka šole in telovadnice končali v sedmih letih. Pri tem računajo na pomoč domačih obrtnikov, podjetnikov in drugih.

Dobovski otroci bodo torej še naprej hodili k telesni vzgoji na kilometer oddaljeno rokometno igrišče. Ob tem se bodo za svojo sprostitev morali zadovoljiti tudi z delom na treh njivah in dveh vrtočih, ki so v lasti šole. Na njih učenci običajno pridelajo toliko zelenjave, da imajo najcenejšo prehrano med vsem šolami v občini.

Kot je že ob izteku preteklega šolskega leta napovedal ravnatelj Marjan Vučanjk, pripravljajo za to jesen vrsto novosti. Ena najpomembnejših je uvedba treh namesto štirih ocenjevalnih konferenc, ki bo psihično razbremenila učence. Šolski pouk bodo obogatili z možnostjo fakultativnega učenja nemškega jezika, za kar so bile v preteklih letih prikrajšane mnoge generacije. Učenje jezika bo organizirano v štirih skupinah. V najmlajšo se bodo vključili malčki iz vrta, v ostale tri pa učenci od 1. do 6. razreda.

B. D.

METLIŠKO KULTURNO POLETJE — V okviru metliških poletnih kulturnih prireditev sta bili zadnje soboto kar dve prireditvi. Najprej otvoritev razstave risbe in slik slikarke Zdenke Žido iz Ljubljane, ki jo je pripravil metliški Atelje za umetnost in obrt, nato pa je bila na polnem grajskem dvorišču projekcija dveh filmov mlade metliške režiserke Majje Weiss: Mali Rus in prvič predvajani Volite mene. Na sliki: ob otvoritvi slikarske razstave so mladi udeleženci renesančnih počitnic, ki te dni potekajo v Metliki, na ulici pred Ateljejem za umetnost in obrt pripravili prijeten glasbeni program. (Foto: A. B.)

pisma in odmevi

PRELJUBI ŽELEZNIČARJI!

Potniški vlak 4111, ki vozi na progi Ljubljana—Novo mesto—Karlovac, ob nedeljah in praznikih ne ustavlja na postajališču v Rosalnicah (in mogoče še kje drugje). Toda tudi ob teh dneh se vozijo potniki od tu. Karlovčani, ki vozijo vlake na progi Karlovac—Metlika—Cranj—Karlovac, vsakodnevno ustavljajo vlake na vseh postajališčih v obe smeri, tudi ob nedeljah in praznikih. Novomeški železničarji, posnemaj te Karlovčane, ker z nepostanki vlakov delate samo zmedo med potniki.

Pri Treh farah imamo zadnje nedeljo v avgustu in prvo v septembru žegnanje. Prosimo železničarje, da bi vlak imel postanek v Rosalnicah.

FRANC STEPAN
Čurile 17
Metlika

ZAKAJ RAZBIJAJO TABLE

KOČEVSKA REKA — Poročali smo, da je odprto skoraj vse območje Kočevske Reke in da bo tu najdalj do novega leta zaprt le še ožje območje Gotenice. Čeprav je od takrat minilo že precej časa, pa kraji na tem območju še vedno niso označeni s prometnimi tablam (oznaka kraja) niti s kazipoti, ki bi potnika usmerjali in ga obveščali, koliko kilometrov je do tega ali onega naselja. Če je teh tabel premalo oz. jih sploh ni, pa je preveč tistih, ki prepovedujejo zavijanje z vozilom na levo ali desno ter tako še vedno prepovedujejo vožnjo v zdaj že odprta naselja. Kaže, da je nekaterim te zamude s pravnimi oznakami že dovolj in so začeli razbijati table, ki prepovedujejo zavijanje sem ali tja.

J. P.

Komu je napoti občinski praznik?

Spreminjanje ali ukinitve občinskega praznika bi pomenilo razvrednotenje prispevka občanov občine Novo mesto v času narodnoosvobodilnega boja

V zadnjem času se pojavljajo pobude za spremembo osnov občinskega praznika, ponekod pa tudi pobude, da bi ukiniteli ali spremenili krajevne praznike, ki imajo obeležja iz NOB. Nekateri pobude se nanašajo tudi na spremembo simbolov, imen ulic, šol in podobno. Osnovni namen pobudnikov je, da se pozabi oz. razvrednoti narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda, s tem pa tudi zanika zgodovinski mednarodno priznani narodnoosvobodilni boj jugoslovanskih narodov na skupni fronti bojevanja protihitlerjevske koalicije.

Iz arhivskih gradiv in spomina še živih ljudi je mogoče zelo na kratko opisati, zakaj in kako so pristojni organi oblasti v bližnji preteklosti sprejeli odločitve o praznovanjih in poimenovanjih. Po kapitulaciji jugoslovanske kraljevske vojske aprila 1941 je bilo ozemlje okupirano z italijansko in nemško vojsko. Vse okupacijske oblasti so si prizadevale trajno priključiti ta ozemlja svojim državam, s tem pa si tudi trajno podjarmiti Slovenijo in Slovence. Da bi to namero okupatorjev preprečili, so napredne politične stranke ustanovile OF, le-ta je v svojem proglasu pozvala ljudstvo Slovenije na oborožen boj zoper okupatorja. Če upoštevamo ozemlje Slovenije pod okupacijo Italije, je Dolenjska skupaj z Notranjsko nudila geografsko primeren prostor za organiziranje odporniškega gibanja, zlasti oboroženih enot.

Območje naše občine je tudi zaradi geografske lege bilo stečišče raznih oblik organiziranja upora proti okupatorju in njegovim pomagačem. Večina takrat živelih ljudi je bila povezana v vaške, te pa v rajonske, podokrožne in okrožne odbore OF. Na tem območju so se, največ tudi zaradi blokade Novega mesta, zadrževale brigade 15. divizije, odredi, komande mest, enote vojske državne varnosti in druge oblike organiziranosti NOB.

Številni bojni spopadi — manjše in večje razsežnosti na celotnem ozemlju naše občine — z okupatorsko vojsko in njenimi pomagači so ustvarili za vsak kraj številne pomembne dogodke iz tega časa. Povsem razumljivo je, da so ljudje, živeči v teh krajih, podoživljali vse grozote okupatorjevega nasilja in se

prav tako veselili uspehov bojnih enot in drugih oblik odpora zoper sovražnika. Želeli so trajno ohraniti spomin na tiste čase, ohraniti vrednote NOB. Kot obliko oživljanja oz. ohranjanja spomina na tisti čas so sprejeli odločitve o proglasitvi krajevnih in občinskih praznikov. Kot podlago za razglasitev praznika v svojem kraju ali občini so vzeli pomemben dogodek iz NOB v svojem kraju.

Postopke za proglasitev občinskega in krajevnih praznikov ter simbolov in drugih obeležij so vodila krajevna in občinska združenja Zveze borcev NOV. V demokratični razpravi na zborih volilcev ter s soglasjem in voljo političnih

• ŠIROKA RAZPRAVA O PRAZNIKU — Predsedstvo skupščine občine Novo mesto je 9. avgusta obravnavalo ponovno pobudo ZSMS - LS zborom skupščine za spremembo datuma in vsebine občinskega praznika in menilo, da to ureja statut občine, ki ga je treba do konca leta tako in tako uskladiti z republiškiimi ustavnimi amandmaji. Zato je predlagalo, da bi prišli do simbolov širokih in občje sprejemljivih predlogov v čim širši javni razpravi, v kateri naj bi sodelovali vsi klubi delegatov, krajevne skupnosti, podjetja, druge organizacije, skupnosti in organi, politične ter družbene organizacije in društva ter podali svoja mnenja in sugestije. Pise predloge glede namena praznovanja, vsebine in datuma pričakujejo do 30. septembra na naslov: Sekretariat skupščine in IS, občina Novo mesto, Ljubljanska cesta 2. Omenimo še, da je ZSMS - LS predlagala kot primere datum 7. april, dan, ko je leta 1365 vojvoda Rudolf IV. podelil tej naselbini mestne pravice.

organizacij so ljudje plebiscitarno podprli pobudo ZSB in tako uzakonili svojo voljo. To se kaže vse do danes, da se vsako tako praznovanje izraža s številnimi aktivnostmi, športnimi, kulturnimi, gospodarskimi in družabnimi. Vse to nas vodi k oceni, da ni nikakršnih utemeljenih razlogov za spreminjanje oz. nasilno ukinitve pri ljudeh uveljavljenih praznovanj.

Prebivalci naše občine so si za svoj občinski praznik zbrali 29. oktober. Lahko smo ponosni, da je bila uporniška partizanska aktivnost v naši občini poleti 1941 že tako razvita, da je bila sposobna ustanoviti Novomeško četo, ki se je vključila, skupaj z drugimi enotami, v napad na nemško postojanko na Bučki. S tem se je začel oborožen, organiziran boj proti okupatorju na Dolenjskem. Po tem napadu sta morala nemški in italijanski fašistični osvajačevalci spoznati, da partizanske akcije na Gorenjskem, Štajerskem, Dolenjskem in v Beli krajini niso le skromni napadi med seboj slabo povezanih uporniških skupin, temveč da jih vodi enotno vodstvo in enotna volja, ki dobro ve, kaj hoče: izgnati in uničiti okupatorje ter osvoboditi domačo zemljo izpod tujih osvajačevalcev. Gledano s tega vidika na ustanovitve in prvo obsežnejšo oboroženo akcijo novomeške enote, pa njen pomem prerašča občinsko mejo v vseslovenskega, zlasti še z vidika nadaljnje razmaha NOV na Slovenskem in se posebej na Dolenjskem.

Spreminjanje ali ukinitve občinskega praznika bi pomenilo razvrednotenje prispevka občanov občine Novo mesto v času NOB. Vsako pobudo posameznika ali skupine v tej smeri bi morali zavrniti in, to bi bilo najmanj, o njej bi morali spregovoriti na plebiscitarni način vsi občani naše občine.

Predsedstvo Občinskega odbora ZSB NOV Novo mesto

MIMOGREDE...

Švicarska vlada si za primer vojne gradi novo zaklonišče. Zdajšnje, za katerega nihče ne ve, kje je, ne bi mogli uporabljati, ker ga od časa do časa poplavijo podzemne vode. Gradnja novega zaklonišča bo stala 252 milijonov švicarskih frankov, zaradi pomanjkanja denarja pa ga gradijo postopoma.

Po izjavi ministrov Janše in Bavarčarja vladni bunker v Kočevski Reki ni zamakal... vendar zdaj vsi vedo zanj. Ali bo zdaj slovenska vlada, po vzoru švicarske, začela graditi zase novo zaklonišče?

IV-15

Orgle in violina

NOVO MESTO — V novomeško glasbeno življenje čedalje pogostneje in odločneje posega franciški samostan, ki sam ali v sodelovanju z Domom kulture prireja v svoji akustični cerkvi koncerte z vrhunskimi domačimi in tujimi izvajalci. Seveda se v tej cerkvi vrstijo v glavnem koncerti glasbe, ki je pisana za orgle ali prirejena za ta domicilni cerkveni instrument, poleg čistih orgelskih večerov je kdaj pa kdaj tudi prireditev, ko ima prvo ali vsaj enakovredno besedo še kak drug instrument.

Takemu koncertu so obiskovalci v franciški cerkvi lahko prisluhnili v sredo, 15. avgusta, zvečer, ko sta koncertiral priznani slovenski orgelski mojster Hubert Bergant in violinist Alfredo Marcosig, rojak iz italijanske Gorice. Skupaj sta nastopila že na okoli 100 koncertih, ki sta jih imela v Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji in na Madžarskem. Skupno pa jima je tudi to, da sta vrstnika po starosti, oba sta bila namreč rojena leta 1934.

Njun koncert v novomeški franciški cerkvi je obsegal enajst skladb, ki so nastale v zadnjih 300 letih. V njunem programu so se tako zvrstile: Corellijeva (1653 — 1713) La follia, Geminianijeva (1687 — 1762) Aria e fugata, Scheidtova (1587 — 1654) Magnificat IX., Bachova (1685 — 1750) Aria, Bach — Gounodova (1818 — 1893) Ave Maria, Lisztova (1811 — 1886) Zur Trauung (»Sposolizio«), Respighijeva (1879 — 1936) Aria, Frescobaldijeva (1583 — 1643) Aria, Schubertova (1797 — 1828) Ave Maria, Regeterova (1873 — 1916) Ave Maria in Haendlova (1685 — 1759) Sonata IV v D-duru.

Po vsebinski strani je ta glasba bolj ali manj cerkvena, duhovna. Tako sestavljen program je poslušalcem omogočil, da so se seznanili tudi s slogi in izrazi, v katerih so te skladbe napisane in ki so prevladovali v obdobju ustvarjanja omenjenih skladateljev. Predvsem pa so lahko uživali ob mojstrskem izvajanju obeh koncertantov in ob medsebojno dopolnjujočih se »govoricah« orgel in violine.

— an

SLIKARSKI CIKEL O KRKI

DOLENJSKE TOPLICE — Kostja Virant, likovni amater iz Straže, je naslikal vrsto slik z motivi Krke, s kraji in pokrajino ob njej. S slikami je »opisal« vso pot te dolenske reke od njenega izvira do izliva in tako imenoval tudi cikl — Od izvira do izliva Krke. Razstavo teh slik bodo odprli v petek, 14. septembra, zvečer v prostorih Zdravilišča Dolenjske Toplice. Ob otvoritvi bo kulturni program z znanimi izvajalci.

Avgustovski premislek

V prvih dneh po konstituiranju občinske skupščine in izvršnega sveta mi je bilo največkrat zastavljeno vprašanje o skladnosti nazorov opredeljene in zastopanja skupnih interesov večine volilne baze. S tem komentarjem želim svoje gledanje jasneje opredeliti, saj sem v tem vprašanju zastulil vso težo po vojnih travm, ki so na ta ali oni način prizadele mnoge ljudi vseh generacij.

Že v prvih razredih osnovne šole sem doživljal poseben odpor do okrožnic, ko so nas učiteljice sprale odoležbi pri verouku in maši in smo morali pred razredom stoji poslušati njena »glasna razmišljanja«. Do študentskih let me eksistencialna in nazorska vprašanja niso pretirano vznemirjala. Takrat pa sem se vključil v skupino, ki me je s svojim načinom, z mnogovrstnostjo vprašanj, radikalnostjo stališč in visokimi življenjskimi ideali, na poseben način usmerila in opredelila. Navdušilo me je Sveto pismo, dokumenti II. vatikanskega koncila, narodna vprašanja in nato »živi na goro, da boš ti dal življenje pečat in ne življenje tebi«. Govorili smo o komuni, Kočeku, kočevskih jamah, personalizmu, evangelizmu, brali Truhlerja, Vilijeva pesmi in Mrakove drame ter razmišljali o družbi pravičnosti in svobode. Za krščanstvo sem se odločil zvesto, z razumom. Neizbrisen pečat so pustili študentski nemiri 69-tega, Kavčičeva odstranitev s političnega prizorišča, srečanja z Odisejem od jamboru, dvoboj Zebot — Kerdelj in vsakoletna serija predavanj teološkega tečaja za izobražence. Po končanem študiju smo se najprej srečali z realnostjo, da smo zaradi nazorovske opredelitve drugozaredniki, ker so mnogim med nami onemogočili, da bi opravljali delo, za katerega so se šolali. Nekateri so bili deležni posebnega tretmaja z »obisk« uslužbenec SDV: Bolj kot »dosje« me je zanimalo, kako udeleženi svoje krščanstvo v vsakdanjem živ-

ljenju, zato sem z veseljem sodeloval pri raznih svetih v škofiji, preverjal zamisli v župniji in se končno srečal z ljudmi, ki so o krščanstvu spregovorili na tako živ način, da me je to nanovo opredelilo. Po dobrih desetih letih bo ta ideja predstavljena na stadionu v Šiški prvi vikend v septembru. Za ponazoritev vsebine tega »novega« razumevanja bom navedel kratak citat iz pričevanj E. Tardifa: »Celia pa je dve leti po ozdravljenju, z zdravniškimi izvidi v rokah, pričevala pred 15.000 ljudmi v areni v glavnem mehiškem mestu: Pred dvajsetimi leti sem zbolela za biser-no tvorbo na levem ušesu. Z okužbo se je bolezen poslabšala. Leta 1976 so mi naveli lobanjo in mi izpraznili notranje uho, zato sem na tisti strani popolnoma oglušela. Ker se je okužba še razširila, so še enkrat naveli lobanjo in mi pri tem odstranili slušne kosti.« Februarja 1986 se je udeležila srečanja v Queretaru, da bi prisloja za ozdravljenje. In je ozdravela.

S politično pomladjo se je začel v meni krepiť občutek odgovornosti do okolja, v katerem bivam, vedno bolj se je pojavljala potreba po vrednotenju obstoječega s pomočjo etičnih kriterijev. Gospodarski kolaps, deformacije samoupravljanja, sindikalna shizofrenija, zideologiziran izobraževalni sistem, duševna osebnostna in privatna pobuda so bili zadostni razlogi, da sem se začel s temi vprašanji soočati tudi tako, da sem se do njih politično opredeljeval. S tem nisem nikdar predpostavljala, da imam za vse vnaprejšnje rešitve, verjel pa sem, da je mogoče s sproščanjem notranjih moči in idej ob etičnem in kulturnem pristupu spremeniti tok dogodkov. Ali so volje dale ustrezno rešitev? Najbrž je o tem prezgodaj dati oceno, prepričan pa sem, da smo prinesli veliko zdravih zamisli, veliko energije in trdno zavest pripadnosti temu okolju. To pa mora obroditi sad.

MARJAN DVORNİK

Priznanje za Založbo Wieser

Slovenski založnik na avstrijskem Koroškem Lojze Wieser, lastnik mlade celovške Založbe Wieser, je dobil avstrijsko državno nagrado za založništvo za leto 1990. To nagrado so v Avstriji letos podelili prvič, zato je priznanje za slovenskega založnika Wieserja toliko bolj laskavo.

Založba Wieser izdaja dva programa, slovenskega in nemškega. Slovenski leposlovni program urejata Aleš Debeljak in Milan Jesih. V njem je do zdaj izšlo že več del uveljavljenih pesnikov in pisateljev pa tudi nekaj prevodov v nemščino. Nemški program pa ureja Ludwig Hartinger in v njem so med drugim že izšli prevodi del Jožeta Javorška, Fulvia Tomizze, Draga Jančarja in Slavka Mihaliča. Likovni urednik v Založbi Wieser je Matjaž Vipotnik, tudi avtor celostne grafične podobe založbe in njenih posameznih izdaj.

KNJIGARNA BOGATA TUJE LITERATURE

NOVO MESTO — Tuja knjiga v knjigarni je bila še nedolgo tega redkost. Če pa človek stopi v tako prodajalno zdaj, je kar presenečen ob tem, koliko najrazličnejše v tujini tiskane literature lahko ponudi. Tako je tudi v knjigarni Mladinske knjige v Novem mestu, kjer obiskovalce založenost s takšno literaturo lahko ugotovi že, če pogleda v izložbeno okno. Res je moč (za dinarje) kupiti vse, od revij, priročnikov in strokovnih knjig v angleščini in drugih tujih jezikih pa do razkošnih monografij slikarjev in kiparjev, ovenčanih s svetovno slavo. Drugo vprašanje pa je, ali so te knjige zaradi visokih cen sploh dostopne tistim, ki bi jih radi imeli.

Mrtev prašič

Razpada ob potoku

Nekaj pred štirinajstimi dnevi je krajan Starih Zag našel poginulega divjega prašiča v potoku Črmošnjica pod vasjo Črmošnjice, na kraju, kjer poteka meja med občinama Črnomelj in Novo mesto. Prašič ima prebito prednjo nogo, zaradi česar namiguje, da je bil verjetno obstrlejen in da si je lajšal bolečine v vodi, kjer je tudi poginil. Vodo, kjer je poginil prašič, pa uporabljajo krajanje Starih Zag in Občic, ker druge vode ni, razen v vodnjakih, a ti so zaradi redkih padavin suhi.

Da ne bi prišlo do infekcij pri ljudeh in živalih, sem o mrtvem prašiču obvestil milico v Dolenjskih Toplicah, od tam pa so obvestili semiški miličnik, češ da leži krkovina na semiškem območju. Semiški milični so obvestili tamkajšnje lovce in dva od teh sta se oglasila pri meni, rekoče, da bosta poskrbela za odstranitev živali. Ker pa je vse ostalo na mrtvi točki, sem o prašiču sporočil na Veterinarski zavod v Novem mestu. Delavec tega zavoda je prišel dvakrat. Prvič prašiča ni našel, naslednjič pa mu je žival pokazal naš vaščan, vendar veterinarski delavec prašiča ni odpeljal. Tako žival še sedaj razpada ob potoku in od njega se seča v strugo.

Namen tega mojega zapisa je, da bi nekdo od pristojnih javno povedal, kako ravnati v takih primerih, se pravi, komu javljati in kdo je dolžan poskrbeti, da se take stvari čimprej odstranijo. V sedanjem primeru pa naj čimprej pošljejo konjača s potrebno pripravo za odstranitev tega prašiča in če je potrebno, bomo sodelovali tudi mi.

IVAN LAVRIČ
Stare Žage 16

Madagaskar vabi

Predavanje in darovanje

Planinska sekcija Krkinega trim kluba je pripravila v začetku julija zanimivo predavanje o Madagaskarju. Morda se bo kdo vprašal, zakaj ne o razmerah pri nas. Nekaterim je šlo v nos in škoda, da si niso utrgali vsaj nekaj trenutkov. Že ob prvem diapozitivu bi jih pretreslo.

Kaj je gnalo Toneta, Marijo in Sonjo tako daleč od doma? Da bi videli svet? Da bi se sprostil? Da bi uživali? Nič od tega, ampak samo to, da bi pomagali zapuščenim, lačnim, bolnim — vsakemu človeku. Tone ni samo duševni zdravnik, temveč je tudi kmetovalec, učitelj, zidar, mehanik, zdravnik. Razdaja se za božji lon. Sonji bi lahko bilo lepo tu med domačimi gorami, saj je že zaslužila pokojnino. Sklenila je, da bo preostanek življenja podarila Malgašem. Kako prav ji pride njeno zdravniško znanje, Marija je višja medicinska sestra. Zakaj si ni v beli Ljubljani ustvarila družine, saj je fletna mlada punca?! Spoznala je, da bi doma služila samo nekaterim, ra Madagaskarju pa veliko večji družini. Zakaj so se odzvali? Da bi omehčali naša zakrnela srca.

Hvaležen sem vsem tistim, ki so to dejanje omogočili. Vstopnine ni bilo, kar je kdo dal, smo združili z nabranim v Šmarjeti. Nabralo se je za sedem kartonov Krkinih zdravil. V imenu tistih, katerim so namenjena, najlepša hvala. Če pa ima kdo kak dinar preveč, lahko še vedno daruje. Misijonska postaja na Poljanski 4 v Ljubljani je vedno odprta, župnijski uradi tudi. Hvala vam, Tone, Marija, Sonja in še mnogo drugih so odvisni od darov dobrih ljudi. Pomagajmo jim, kajti vlada na Madagaskarju pravi: »Edino Cerkev lahko reši naše ljudstvo iz dna revščine, boleznin in moralnega propada.«

Se enkrat: hvala vam za vsak dar.
PETER REPOVŽ
Šmarjeta 60

Drugačna resnica o teh cerkvah

Med vojno in po njej so na Kočevskem porušili 91 cerkva — Miloš Skalič iz Ljubljane se je zmotil, ker je slepo verjel leksikonu — Od vrha do tal

Na sliki ni rušenje ene izmed 91 med vojno in po vojni porušeni cerkva na Kočevskem (od 130 stoječih pred vojno jih sedaj stoji le še 39), ampak začetek obnove podružnične cerkve v Gornjih Ložinah v župniji Stara Cerkev. Gornje Ložine so prva vas na Kočevskem ob cesti Ljubljana—Kočevje, hkrati edina vas v župniji, ki je v povojnem rušenju cerkva ohranila svojo cerkev.

Župnija Stara Cerkev je imela podružne cerkve razen v Gornjih Ložinah še v Koblarjih, na Mlaki in v Mali Gori. Vse imenovane so vojno prestale za manjšimi poškodbami. Toda ni jih več. Porušene in odstranjene so bile po vojni. Cerkev v Mali Gori je bila zgrajena 1623. leta. Imela je z ornamentni poslikan strop. V povsem požgani vasi, kjer je ta cerkev, je od 58 večinoma kočevskih družin po vojni obnovila svojo hišo le ena slovenska družina. Ta seveda ni mogla sama vzdrževati podružnice. Cerkev je uporabljala zadruga, izmenoma za skladišča, živalsko stajo in prenočišče sezonskih delavcev. Razbili so vse tri oltarje, stavbe niso popravljali in zaradi poškodovane strehe je v cerkev zamakalo. 1. novembra 1951 so jo do tal porušili in kamenje združili za njim posuli cesto Kočevje—Novo mesto. Na pokopališču okrog cerkve so

Ne mučimo žejnih živali!

Ni res, da tropska vročina ne zdeluje živali — Baterijski poganjači namesto brancja — Pozivi

Desetega avgusta letos je Delo objavilo notico z naslovom »Toplo vreme živali ne zdeluje preveč« s podpisom avtorja MR (?). Ne razumem novinarja, da s takim naslovom poslušaje stanje živali v tej tropski vročini. K temu bi rada povedala, da naslov zadeva le stanje v Ljubljani pa še to ne povsem točno: znani so mi primeri iz središča mesta, kjer na sončnih dvoriščih ali balkonih držijo priklenjene pse brez pitne vode. Tropsko vročino mukoma prenaša tudi domača živanja, če ji malomaren gospodar ne privoščijo dovolj vode. Poseben problem predstavljajo živanja, ki jo vodijo na sejne. Na razstavnem prostoru je največkrat izpostavljena na soncu po ves dan in na voljo (tudi)

HOLANDCI OSVOBODILI KOČEVJE

KOČEVJE — Poročali smo, da so pred kratkim potomci naših izselencev na Nizozemskem obiskali Kočevje in pripravili za domačine zanimivo folklorno prireditev. Zvečer na srečanju v restavraciji Jezero pa je eden izmed rojakov povedal, da se je potepal po Kočevju in pri muzeju videl dva topa. Podrobno ju je pregledal in ugotovil, da sta bila izdelana na Nizozemskem in da je na obeh napis v holandsčini, ki pravi: »Domovina, ostanem ti zvest, dokler ne umrem«. Topova so med vojno partizani zaplenili Nemcem. Holanec je nato sklepal, da so njihovi topovi leta 1945 osvobodili Kočevje, zdaj pa ga je drugič osvobodila še njihova folklor.

LEPA GESTA DRUŠTVA UPOKOJENCEV

Ob prazniku upokojencev in 44. obletnici ustanovitve DU v Novem mestu je društvo letos prvič posvetilo posebno pozornost svojim članom, ki so včlanjeni nad 25 let. Teh je bilo kar 130 in društvo jim je priredilo v klubu društva upokojencev v Novem mestu posebno svečanost. Predsednik DU Viktor Bartol je jubilarne seznanil z dejavnostjo društva in njegovo skrbjo za člane ter se vsem zahvalil za dolgoletno članstvo in za sodelovanje v društvu, in to z željo, da bi še naprej ostali zvesti člani te strankarske organizacije upokojencev. Posebno presenečenje bilo, ko je predsednik jubilarantom podelil spominski simbol slovenskega lipov list s posvetilom »za 25 let članstva v DU Novo mesto.«

Po svečanem delu so dobili jubilaranti skromno zakusko, pri mizi so, ob domačih višah harmonikarja, pokramljali in se povesečili. Nadvse zadovoljni so se zahvaljevali organizatorju za tako lepo pozornost.

R. H.

GORNJE LOŽINE — Začetek obnove cerkve

surovim obiskovalcem, ki vlečejo živalo za rep, jo dražijo s palicami, zbadajo v gobec, ščipljejo ali kako drugače vznemirjajo. Žrtve so tudi morski prašički, hrčki, zajci, eksozitne ptice, rodovniške mačke in psi, ki jih lastniki-prekupčevalci držijo v premajhnih kletkah na soncu in brez pitne vode, in to na dosegu obiskovalcev, da jih le-ti mečkajo itd. Prosila bi vse, ki imajo opravka z živalo za živinske sejne, naj bodo do živali kot živih bitij, ki občutijo bolečino, strah in žejo, bolj prizanesljivi z nasiljem. Pri izgonu iz hlevov naj uporabljajo namesto kolov in brč baterijske poganjače, ki jih je predpisal in odrednotil WSPC. Navsezadnje bi lahko h kulturnemu odnosu do živali prispevali tudi (osveščeni!) novinarji z raznimi apli. Nikakor pa ne tako, kot sem to navedla v začetku tega prispevka.

(Iz daljšega zapisa Lee Eve Müller)

ZAHVALA

Društvo paraplegikov Novo mesto, se zahvaljuje vsem, ki so s podaritvijo dobitkov omogočili organizacijo srečelova ob srečanju invalidov, ki je bilo v Semiču.

Zdravstvo tako ne more preživeti

Kako priti iz težav, s katerimi se ubada Zdravstveni dom Trebnje

Kljub temu da je bila že polovica letošnjega leta mimo, je v začetku julija Republiška uprava za zdravstveno varstvo — Območna enota Novo mesto dostavila v podpis pogodbo o opravljanju in financiranju zdravstvenih storitev osnovne zdravstvene dejavnosti za leto 1990. Ob nespremenjenih pravicah uporabnikov, ki jih določa veljavna zakonodaja, naj bi se Zdravstveni dom zavezal opraviti vse storitve skladno z medicinsko etiko in pravico občanov do proste izbire zdravnika ob istočasnem zmanjšanju in limitiranju sredstev. Znižano vrednost točke za opravljanje storitve naj bi uporabljali kar od 1. 1. 1990 dalje. Po že znanih izračunih s temi sredstvi ne moremo niti preživeti letošnjega leta. Manjkajoča sredstva bi po določilih pogodbe Republiška uprava poravnala v celoti oz. v ustreznem deležu, če se povečajo proračunska sredstva ali če ne bodo porabljena sredstva, ki so v finančnem načrtu plačnika predvidena za druge naloge.

Nesmiselno bi bilo trditi, da ni možno v Zdravstvenem domu Trebnje storiti ničesar več, s čimer bi prispevali k racionalnemu trošenju denarja. Trdimo pa, da smo že do sedaj poslovali zelo

»Hej, tam so Slovenci«

Pismo iz Amerike — Enkratno Srečanje v moji deželi — Skupno — Zahvala v Slovenijo

Ponosem sem, da sem Slovenec in Dolenjec. To leto sem bil zopet počaščen, da sem lahko bil ob Srečanju v moji deželi na pikniku v Dolenjskih Toplicah, kjer je bilo res enkratno. Dolenjci in Izseljenska matica, hvala lepa vam za tako lep piknik! Hvala lepa tudi novomeškemu županu, ki je bil prisoten in je gledal, da smo se dobro počutili.

Videl sem Slovence z raznih kontinentov. Nekateri od teh so bili prvič v Sloveniji. Kako so bili presenečeni nad vsem, kar so videli in kar se je dogajalo na pikniku. Vem, da ta piknik sedaj odmeva po svetu, da vsi govorimo otrokom, bratom, sestram in prijateljem o lepi Sloveniji, kar pomeni, da nas bo v bodoče prišlo še več.

To leto sem videl več bližnjega prijateljstva do nas izselencev kot prejšnja leta. Dogodilo se je celo, ko sem priletel v Slovenijo leta 1988, da je eden iz občin rekel: Kaj bi govoril tistemu beguncu? Škoda, da oni ni vedel, da imam več sorodnikov v ZDA kot v Sloveniji in da smo več naredili za Slovenijo iz ZDA, kot bi, če bi bili v Sloveniji.

Kajti vseh Slovencev v Sloveniji je samo za eno povprečno mesto v ZDA in povprečen Amerikanec ne ve za Slovenijo in kaj so Slovenci. Vesel sem, da grem lahko v Washington in rečem: »Hej, tam so tudi ljudje, ki se jim reče Slovenci in njihove želje je tudi treba upoštevati.« Sem pa tudi kar prepričan, če bi jaz ostal v Sloveniji in če bi bil župan (kar gotovo ne bi bil, ker nisem dosti pameten), ne bi mogel iti v Washington in navjati za Slovenijo, kot lahko sedaj. Povedal bi rad vsem, ki mislijo tako, kot tisti iz občine: nismo zapustili Slovenije, čeprav smo odšli iz Slovenije. No, to sem videl to leto, da Slovenci nas vidijo več in več. Samo če bomo bolj videli eden drugega, bomo naredili svet manjši in si bolj pomagali.

Rad bi zopet prosil dobri časopis Dolenjski list, če je mogoče, da napišete to moje pismo, s katerim bi rad dal zahvalo mojim bratom in sestram Slovincem — Dolenjcem.

Lepe pozdrave za vas vse od prijatelja!

JOŽE UDOVČ

Ne obsojajmo prerano in preneglo

Slavko Žulič je ogorčen nad anonimnimi obsodbami v naši rubriki

NOVO MESTO — Na uredništvu se je prejšnji teden oglasil Slavko Žulič, gorske kmetije Njivice v Gorjancih pri Sentjerneju. Pravi, da je presenečen ogorčen nad odzivom nekaterih občanov ob dejstvu, da se je novomeški vršni svet zavel in mu skupaj s krajno skupnostjo pomagal pri napeljanju elektrike na njegovo oddaljeno kmetijo. Sam tega nikakor ne bi zmozel, je priključek plačal sam in pri delu in materialu tudi pomagal. Račun bi se moral enostavno ne izšel, od elektrike pa je bilo odvisno njegovo nadaljnje bivanje družino na tej kmetiji. Zato se je obrnil k družini in zaprosil za solidarnostno intervencijo.

Zlasti je ogorčen, da ga nekateri, ki se anonimno oglašali na naš dežurni telefon, uvrščajo med brezdelneže, cigane in pijance, kamor gotovo ne sodi, saj je vedno z lastnim delom služil kruha zaupanje, ki mu ga je izkazal izvršni svet, da mu odpira možnosti za obstanek na gorski kmetiji tudi za napred, pa je pripravil pred družbo opravilni št. meni, bo najbolj zaprl sapo nekaterim zavistnežem.

Na uredništvu upamo, da je dokup neprijetna polemika okoli pomoči Njivcem končana in da bodo že vložena sredstva in tista, ki bodo morda še potrebna, obrodila sad. Da pa ne bo nepanjanja in natolcevanja, pa obljubljam da bomo o tem, kaj se dogaja na tem prelepem kotičku v Gorjancih, še poročali. Pripominjam še, da to ni edina nalozba, ki jo je kdaj družba dala v razvoj zasebnih kmetij, pa tudi če bi se izločila, bi ne bila prva.

ENKRATNO DOŽIVETJE

Ko smo bili v Stinici, smo opazili nek avtomobil iz ljubljanske RTV. Mnogi so hodili delavci Televizije. Nato sem opazila še Jasno Zlokič, Lada Leskvarja in novinarka Studia D iz Novega mesta Marka Kljina. Jasna je pela zvečer v restavraciji. Že naslednji dan se je na plin pojavil Miran Rudan, ki je na vodi zapel pesem Jatamo Marija. Zvečer je pred restavracijo nastopila skupina Pepel in Bogdan je povedal, da snemajo zabavo oddajo, ki bo po vsej verjetnosti na spodu konec sezone. Režiser je bil Peter R. dovič. Preživeli smo nekaj nepozabnih dni.

ANDREJA JERNEJČ
Soteska

DOMAČE TRNJE

- Bojim se, da bo demokracija nas samo — v časopisni izdaji.
- Vzrok bližnjehodne krize je politika.
- V časnikih smo prebrali, da ministri nimajo evropskih plač. Za je potrebna tudi evropska pamet.

M. BRADA

Vladavina psov

Po Boštanju se sprehajajo štirinožci

Zadnji dogodek, ki nikakor ne sodi v sicer prijazen okoliš vasi, se je pripetil v nedeljo, dne 29. julija, popoldne. Sestra, sicer mati 5-letne hčerke, se je po bližnji poljski poti napotila v Sevnico, s seboj pa je, kot marsikdo, nosila tudi del vrtnih pridelkov, zato se je odločila za bližnjico. Vse bi bilo v redu, če je nekaj 100 m od doma ne bi ogrozila dva (2) štirinožca, od katerih je bil večji tako velik kot nekaj tednov star teletček. Ker se ni opogumila za nadaljnjo pot, je prek pokošene travnika in njiv poskušala priti do ceste pri Petrolu. Tudi tam sta jo pričakala ista štirinožca. Na poziv ji je po bližnji njeni priskočil na pomoč sovaščan. Sreča v nesreči bi lahko zapisali, kajti ravno tega dne ni imela s seboj hčerke, ki jo je pred nedavnim na edinem sevniškem sprehajališču, na Hrastih, napadel velik štirinožec in jo kljub prisotnosti lastnika lažje ranil. Nadaljnja korektnost lastnika psa je bila pohvale vredna, vendar pa se od tedaj naprej hčerka in mati nadvse bojita psov. Enako velja za starejše občane, ki po bližnji poti želijo priti v Zdravstveni dom Sevnica, ker si po cesti, ki ima neurejene bankine (pločnike), v tem poletnem času enostavno ne upajo. Kajti povsod jih spremlja nevarnost s strani počitniških »motoristov« in seveda tovornjakov, ki nemalokrat upoštevajo le zakon močnejšega. Naj dodam, da tudi izginotje kakšne perjadi ni slučajno, čeravno v Boštanju nimamo tako slabo zapisanih Romov. Pes, ki je zvečine prijatelj prijatelj, naj bo, za kar je. Če je čuvaj, naj bo privezan, če pa je le delček zabave za otroke, naj se sprehaja v spremstvu gospodarja in naj ne dela škoda, oviro v prometu in naj ne bo strah občanom (streljšim in mlajšim). Če se to ne bo uredilo, bodo potrebne sankcije, tako s strani modrih kot tudi zelene bratovščine. MAR NE?

DRAGO REDENŠEK
Boštanj

Kmečki tabor je lepo uspel

Smisel prireditve v Semiču je tudi vrnitev kmetov samozavesti — Zahvala vsem vrnitvom in pozornost

V Semiču na 2. kmečkem taboru smo se družili s kmeti in vinogradniki iz vseh koncev Slovenije. Obisk in razprave na okroglih mizah o kmetijstvu in vinogradništvu nam potrjujejo besede predsednika Slovenske kmečke zveze Ivana Omana, ki jih je izrekel na osrednji prireditvi: da kmečke korenine segajo do pekla in jih ne more posekati nobena sekira. Človeka kar stisne pri srcu, ko vidi, kako slovenski kmet hrepeni, da se slovenski zemlji poskuša vrniti duša, ki jo je le-ta izgubila v povojnih časih. Slovenski kmet je temelj naroda, kateremu pripada, in ta narod se tega mora zavedati, kajti če hiša ne stoji na dobrem temelju, ji grozi, da se bo porušila. Smisel slovenskega kmečkega tabora je poleg strokovne obravnave kmečkih vprašanj tudi vrnitev kmetov samozavesti in občutka, da ni več tretjerazredni državljan ali tako samo psokva. Kmet zopet postaja enakopraven subjekt slovenske družbe in samo želimo si, da bo doba, ko bo zopet postal cenjen in spoštovan, čim krajša.

O taboru lahko rečemo, da je lepo uspel, saj je to potrdil obisk okrog 4.000 ljudi. Moramo pa reči, da je bil organizacijsko velik zalozag za vse, ki smo bili zaposleni z organizacijo. Ogromno dela in truda je bilo vloženo v pripravo omejenih prireditev. Vseskozi je bilo pri domačinih čutilih veliko pripravljenost za pomoč pri delu. Zato se želimo iskreno zahvaliti Društvu belokranjskih vinogradnikov — podružnici Semič, ki je tako vzorno pripravilo osrednjo prireditev v nedeljo in okroglo mizo o vinogradništvu in kletarstvu v soboto; domačim gasilcem in redarjem; postajama milice Semič in Črnomlja za uspešno organiziran prometni režim in varnost prisotnih; fantom in dekletom iz mladinskega kulturnega kluba iz Črnomlja za uspešno vodenje organiziranih skupin po Beli krajini; dr. Dušanu Plutu, ki je bil ob Ivanu Omanu slavnostni govornik; predsednikoma SOB Novo mesto in Metlika, Marjanu Dvorniku in Branku Matkoviču, ker sta se odzvala našemu vabilu; predsednikoma SOB in IS Črnomelj, Martinu Janžekoviču in Anto-

nu Horvatu, za razumevanje in pomoč organizaciji tabora; Dordju Vujoviču za ristične poslovalnice Integral Črnomelj pomoč pri organizaciji izletov po Beli krajini; družinama Štrucej in Filak iz Griča ki sta omogočili ogled svojih kmetij; ženi Plut iz Oskoršnice, ki je ravno to omogočila ogled svoje kmetije; družini Adlešič iz Purge, ki je lepo pripravila letnikom skromno pogostitev; Alojziju Mariji Cvitkoviču iz Adlešiča za prikazano domačo obrt; dr. Philu Masonu za gažma pri ogledu cerkve Sv. Duha v nomlju; Slavici Ritonja za lepo pripravljeno razstavo; osebu hotela Lahar restavraciji Grad iz Črnomlja in Vinkletu iz Metlike za prijazen sprejem in strežbo udeležencev tabora ter osebu teta Smuk iz Semiča, ki je le-ta gostilnik; vsem sodelujočim v nedeljskem turnem programu (godbi na pihala iz nomlja, Dolenjskemu oktetu, folklorni skupini Semiška očet iz Metlice, pesni dr. Lojzeta Krakarju); radioamaterjem Semiča za tehnično opremo prireditvi vsem udeležencem okroglih miz, ki s svojim sodelovanjem prispevali velik delček, da so le-ta dosegli svoj namen, koncu pa se zahvalujemo še vsem, ki na kakršenkoli način pomagali pri organizaciji prireditev, naj nam ne zamerijo, smo koga nenamerno izpustili, in vsi obiskovalcem, da so prireditve kulturno dostojno potekale.

Za Podružnico SKZ Črnomelj
VLADO STAREŠINIČ, tajnik Društva

pisma
in
odmevi

V ZR Nemčiji imajo že nekaj končnih odlagališč, ki so jih zgradili v opučenih rudnikih. Dve izmed odlagališč sta v nekdanjem premogovniku Konrad in rudniku soli v Salzgitertju. Ti dve odlagališči pa služita predvsem za poskuse, saj tudi Nemci menijo, da je najbolj racionalno hraniti z RAO kar pri vsaki jedrski elektrarni. Na sliki: v opučenem rudniku soli v Salzgitertju s soljo zasipavajo sode napolnjene z RAO. Rudnik je globok nekaj sto metrov. (Foto: J. Simčič)

Bo slovenska politika spoštovala krško suverenost?

Gradnja končnega odlagališča za srednje in nizko radioaktivne odpadke ostaja prejkoli naloga, ki jo bo treba opraviti ne glede na to, ali bo elektrarna delovala le še pet ali tri deset let ali pa jo bodo zaprli že letos. Krščani se namreč ne bodo sprijaznili z zaprtjem elektrarne, dokler tako odlagališče ne bo zgrajeno. Medtem je namreč postalo jasno tudi strokovnjakom v ministrstvu za energijo, da teh odpadkov ne bo mogoče izvažati ne na Švedsko ne v dežele tretjega sveta, ker jih pač nihče ne

sprejeti. Hkrati je vsem jasno, da tudi končnega odlagališča za izrabljeno gorivo ne bomo imeli, ker takega odlagališča še nikjer na svetu nimajo. In dokler bo izrabljeno gorivo še v Krškem, Krščanov ne bi smelo motiti nekaj sodov s srednje in nizko radioaktivnimi odpadki.

Vsa ta neurejena vprašanja so strokovnjakom v JE Krško ves čas pred očmi in si trenutno ne delajo nobenih utvar, da živijo v okolju, ki jih sprejema ali jim je celo hvaležno za njihovo delo. Da je vsem tako, se kaže tudi v pogovoru z mag. Krešimirjem Finkom, ki zdaj vodi službo, odgovorno za gradnjo končnega odla-

gališča, hkrati pa tudi za razširitev začasnega skladišča. Že po naravi kritičen do vsega, kar je sprto z zdravo logiko pa tudi z zdravo kmečko pametjo, hkrati pa je tudi izjemen govorci, je znan po tem, da svojega jezika ne varčuje. Kot Krčan, ki se je prek Zagreba in specializacije v ZDA preselil iz Osijeka, čuti, da je v podobnem klinču kot vsi ostali prebivalci Krškega. Če se namreč zgodi, da bodo Krščani zavrnil gradnjo oz. širitev začasnega skladišča, elektrarno pa bodo medtem zaprli, potem po logiki stvari tudi končnega odlagališča ne bo. V Krškem bo še vedno stala jedrska elektrarna, ki bo sicer manj nevarna, nenevarna pa ne bo. Ampak nanjo bodo pozabili, ker ne bo več generator energije in s tem denarja. Njeno vzdrževanje bo še vedno veljalo 50 milijonov dolarjev na leto. S tako opcijo se mag. Fink nikakor nemore sprijazniti. Prvič je ne razume kot ekolog in drugič kot Krčan. Mimogrede naj povemo, da je mag. Fink specialist za mikroanalitične metode, ki se seveda uporabljajo za merjenje vpliva na okolje bodisi pesticidov bodisi radionukleidov. Kot tak strokovnjak zdaj točno ve, da je elektrarna pod kar se le da strokovnim nadzorom. Ta nadzor ves čas skrbi za to, da ni večjih izpustov v okolje. Da jih res ni čez dovoljeno mejo, je okolju, ki ne verjame nobeni znanosti več, težko dokazati. Morda bo za koga dokaz to, da ima mag. Fink sadovnjak točno nasproti nuklearke.

Tega ne omenjamo zato, da bi delali ceneno reklamo za strokovnjake JE Krško in za jedrsko energijo, ker je sedaj veliko bolj oportuno biti proti jedrski energiji, kot pa se zavzemati zanjo. Ljudem je treba samo povedati, da z elektrarno upravljajo strokovnjaki, ki ravno tako žive v Krškem kot vsi ostali. Posebne vrste ciniki bi morali biti taisti strokovnjaki, če bi za borno plačo postavljali na kocko svoja lastna življenja in življenja svojih otrok.

Na vprašanje, kako daleč je sploh projekt gradnje končnega odlagališča in začasnega skladišča, mag. Fink odgovarja po eni strani, da je tam, kjer je bil nekoč, in po drugi, da je precej napredoval. V prvi vrsti pa Fink zanika, da bi bilo pomanjkanje denarja kdajkoli vzrok za kasnitev z gradnjo. Za to je bila vedno odgovorna politika, ki načeloma meša svoj lasten posel z ožko strokovnim. To pa je že tipično balkanski sindrom. Ta bi se pojavil tudi v primeru, če bi električno zaprli ob nedorečenih razrešitvah problema začasnega in končnega odlagališča. »Kar je na Balkanu mrtvo, ni deležno nikakršne pozornosti več,« pravi mag. Fink. »Mi tu za ograjo pa delamo, tako kot bi bili v Nemčiji ali ZDA. Sicer lahko povem, da je do pomembnega preobrata glede končnega odlagališča prišlo tistih hip, ko je bila ustanovljena medrepubliška koordinacija. To je pomenilo, da je projekt dobil državno legitimizacijo. Tedaj se s tem ni več ukvarjala služba, ki je imela na skrbi samo odlagališče, ampak je vse skupaj dobilo novo dimenzijo. Poleg projekta za končno odlagališče imamo na skrbi še širjenje začasnega skladišča ter spremembe in posodobitve na opremi za predelavo in skladiščenje RAO odpadkov. Elektrogospodarstvi Slo-

Mag. Krešimir Fink

venije in Hrvaške sta podpisali sporazum, da bosta zagotovili denar za vse tri projekte,« je povedal mag. Fink, ki je postal vodja projekta RAO.

Kar zadeva sedanje skladišče, bo zagotovo kmalu polno. V krški občini se je letos začela javna razprava, ki naj bi odgovorila na vprašanje, ali Krščani dovolijo, da se skladišče zgradi. Kot je znano je bila javna razprava prekinjena, imenovana je bila nova komisija itd. Na sestanku med podpredsednikom slovenskega izvršnega sveta dr. Šešerkom in posavskimi županji je bilo slišati, da bo treba spremeniti tudi gradivo za javno razpravo. Jabolko spora pa nemara ne bo samo gradivo za javno razpravo, ampak tudi odškodnina za manj vredna zemljišča. Vendar bo po zagotovilih dr. Šešerka in ministra za varstvo okolja Jazbinška zakonsko razrešeno tudi vprašanje te odškodnine.

Iskanje lokacije za stalno odlagališče poteka tako na hrvaški kot na slovenski strani. Hrvaško elektrogospodarstvo je tovrstna dela naročilo Urbanističnemu inštitutu. Hrvačje hkrati iščejo tudi lokacije za bodoče termoelektrarnegetske objekte in jedrske elektrarne. Slovenija se je odločila za malo drugačno pot. Republiška uprava za jedrsko varnost je naročila pri SEPU Inštituta Jožeta Štefana metode in kriterije za izbor lokacije za odlagališče srednje in nizko radioaktivnih odpadkov. Ko je bila opravljena recenzija »metod in kriterijev«, je republiška uprava izdala še smernice za izbor lokacij. »Upravni organ je tako pokazal, kaj hoče, da naredimo, ko bomo iskali lokacijo. V skladu z mrežnim planom, ki ga je odobrila medrepubliška koordinacija, naj bi Urbanistični inštitut na hrvaški strani in IB Elektroprojekt na slovenski v prvi polovici leta 1991 že našli in izbrali primerno lokacijo.« To naj bi se zgodilo do junija, kar bi obema partnerjema še ustrezalo, saj bi potem še lahko spremenili prostorski plan na Hrvaškem in družbeni plan v Sloveniji. Mag. Fink sicer ve, da se s temi vprašanji po svetu ukvarjajo podjetja, državna ali javna. V britanskem primeru sodeluje država v takem podjetju s simboličnim vložkom enega funta, ampak če smo posebej pri celi vrsti drugih stvari, potem bomo pač še tu.

Po tehnični strani gradnja končnega odlagališča ni kdove kakšen problem. Če so naravni pogoji slabši, je potrebnih več tehničnih barier, če so boljši, pa manj teh barier. Mag. Fink se, denimo, bolj zanese na tehnične oz. inženirske bariere, ker so bolj predvidljive. Gradnje takih odlagališč se po svetu lotevajo na različne načine. Na Švedskem so jih naredili v granitnih stenah in pod morjem, v Švici so jih zakopali 500 metrov globoko v goro, Italijani se zavzemajo za površinski pokop RAO. Tako je manj nezaupanja v odlagališče, ker je vmes na obeh. Tak koncept je sprejemljiv tudi s tehničnega vidika, saj je odpadke možno bolje nadzorovati.

Dela sedaj potekajo po dogovorjeni dinamiki in mag. Fink bo podrobneje pojasnil dosežena opravljena dela na tiskovni konferenci zgodaj jeseni. Tu naj povemo, da bo v prvi polovici leta 1994 že znano, katera izmed petih ali šestih primernih lokacij bi bila lahko primerna za odlagališče. Ta odločitev pa bo že politična kajti stroka bo do tedaj že opravila svoje. »Naj večja vrednost tega projekta bo, da bomo proceduralno odprli vrata pogojem, da bomo končno uredili sanitarne deponije in deponije hazardnih odpadkov,« poudarja mag. Fink.

Pomemben del projektov v JE Krško so tudi posodobitve opreme. Elektrarna je bila projektirana v sedemdesetih letih, grajena v osemdesetih, prav v zadnjih desetih letih pa je bilo veliko tehničnih sprememb. Zlasti velike spremembe so se zgodile pri proizvodnji opreme za predelavo in skladiščenje radioaktivnih odpadkov. Posodobitev opreme v JE Krško bi pomenila, da bi potem »proizvedli« samo 600 sodov letno odpadkov namesto sedanjih 1000. Prva faza posodobitve je že opredeljena v sodelovanju z eno izmed največjih inženirskih firm v ZDA. Gre za firmo Bechtel iz San Francisca. Toda če je program vlade kaj več kot zgolj politična floskula, potem bo treba jasno reči, kako bo s poslovno politiko JE Krško. Če bodo elektrarno res zaprli leta 1995, potem bo obseg posodobitev manjši od prvotno načrtovanega.

Jeseni bo torej v krški občini in v preostalih dveh posavskih občinah spet vroče. Dosljedno opravljena javna razprava, še pod okriljem Socialistične zveze, sicer ni bila tako neugodna za JE Krško. Večina ljudi je bila za to, da se zgradi začasno skladišče. Vendar pod pogojem, da ne postane trajno, da se ne poveča moč sevanja itd. Toda vprašanje je, kaj bo rekla komisija za vodenje razprave, ki jo je imenovala skupščina. Bo v celoti zavrgla dosedanje rezultate javne razprave? Bo obisk na javnih razpravah posledje večji, kot je bil doslej? In ne nazadnje, bo slovenska politika res spoštovala suverenost krške občine in naj bi se z JE Krško nič ne zgodilo mimo volje njenih prebivalcev? Odgovori na ta vprašanja bržkone še ne bodo tako kmalu znani. Kakorkoli se bomo Slovenci odločili o JE Krško (slovenska politika je že dorekla, da se bo to dogajalo na referendumu), pa ne bomo smeli pristajati, da nam bo energetsko politiko vodil tujec. Energija je bila in bo strateška surovina, brez katere ni suverenosti.

J. SIMČIČ

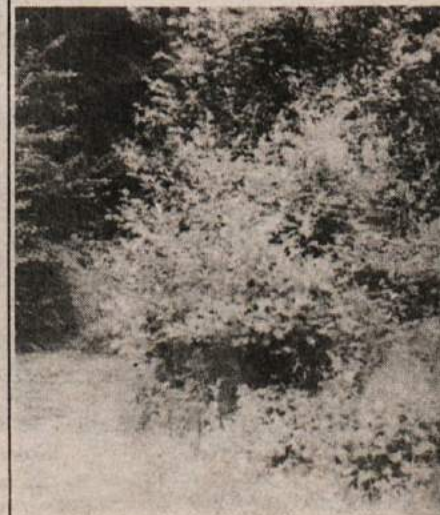
Kaj se dogaja v pragozdu Jatna?

Da bi se na kraju samem prepričali, ali je morebiti le kaj resničnega v govoricah, ki so pricurile iz šentjanških hribov celo med odbornike sevniške občinske skupščine, namreč da na območju pragozda Jatna, nekje na tromeji med sevniško, laško in litijsko občino, gozdarji gradijo nenavadno široko gozdno cesto, geologi pa skrivnostno vrtajo po pragozdu in so nadvse molčeči, kot da bi pripravljali odlagališče radioaktivnih odpadkov, so se sevniški občinarji odločili, da se o resničnosti tega prepričajo na kraju samem in vzamejo pot pod noge. Ako ne bi imeli na voljo izerskih vozil, bi v teh hriboh, kjer navkljub razitim cestam začuda še zmeraj vztrajajo očito zelo potrpežljivi ljudje, ekspedicija, okrepljena še s krajevnimi veljaki iz krajevne skupnosti Šentjanž, pač morala nekaj kilometrov poti prepešačiti. Do take rekreacije pa nobenemu od njih ni bilo, saj bi zapravlil najmanj celo dopoldne. In po vsem, kar smo lahko videli na Jatni, kjer so se ljudje že z bali, ali bodo gozdni sadeži in voda, ki izvira izpod nederij pragozda, še užitna, ali radioaktivna oziroma kako drugače zastrupljena, lahko takoj odkrijemo, da tale zapis ne bo nikakršno veliko odkritje ali zgodba. Bo pa po vsem, kar smo videli na terenu in potem slišali še na sevniški občini, potrebno že na prihodnji seji sevniškega parlamenta natočiti kolikor toliko čistega vina.

ja pobarali, kje so po njihovem prostorskem načrtu predvidene lokacije oz. zbirna mesta ali postaje za komunalne odpadke. Ponovno so morali sevniški občinarji urgirati 21. junija in še po telefonu na litijsko vladno in končno je na občino 14. avgusta prišel odgovor litijskega komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja. Zanimivo je, da je na tem dopisu datum 7. 8. 1990. Kod je potoval ves teden, če je bil tedaj sploh poslan. Morebiti pa so hoteli Litijani vsaj malce ublažiti svojo krivdo in nerazumljivo (da ne rečemo celo kaj hujšega) odlašanje. Seveda Sevnščani Litijanom niso pozabili povedati, zakaj jih zanima, kaj nameravajo sosedje početi na Jatni. Litijani so odgovorili, da so zadevo posredovali v obravnavo Republiškemur komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora in Republiški upravi za jedrsko varnost. Odgovor pa je prispel z republiškega sanitarnega inšpektorata. V njem dr. Macarol-Huijeva sporoča skupno ugotovitev vseh zgoraj omenjenih republiških institucij, da so »govorice o odlagališču za radioaktivne odpadke neosnovane.« V Sloveniji je izdelan (17. julija) elaborat za iskanje primerne lokacije za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, ki pa je v recenzijski obravnavi.

Na drugi strani velja omeniti mnenje Jožeta Kolarja, namestnika sevniškega občinskega komiteja za družbeni razvoj in gospodarsko upravne zadeve, ki poudarja, da so merila oz. pravilniki za gradnje gozdarskih cest celo strožji kot za gradnjo običajnih cest. Zato ne bi smela presenečati dobro opravljena gradnja 3800 m gozdne kamionske ceste Radgonica — Jatna. To cesto so gozdarji začeli graditi lansko jesen in ker še ni dokončana in torej še ne prevzeta, so namestili toliko moteče zapornice. Tudi vaščani Radgonice so nam povedali podobno zgodbo. Nekomu bo že treba verjeti, mar ne?

P. P.

Tudi »orli« imajo svoj zato

Če lahko verjamemo šteju kolega Dejana Vodovnika, potem dnevno preleti Brežice povprečno 30 vojaških letal. Na upravi letališča v Cerkljah ob Krki ni mogoče dobiti natančnih podatkov, vsekakor pa vojaške statistike govorijo o tem, da je v zadnjih letih poletov celo manj kot včasih. Osnovni vzrok za to je v pomanjkanju sredstev, a obenem tudi v skrbi, da piloti vzletajo v smeri mesta samo takrat, ko je to nujno.

Zakaj so torej Brežičani povzdignili glas prav v preteklem letu? Oglasili so se iz ZSMS, iz tabora Zelenih, pokritizirali so šolniki. Morda je svoje res prispevala tudi politika, ki je v predvolilnem boju posegala po čimbolj udarnih temah. Vsekakor imajo Brežičani letal in hrupa že čez glavo. Ne morejo se normalno pogovoriti po telefonu, niti poklepetati v miru na ulici. Težave so tudi v šolskih klopek, saj mora učitelju ob hrupu zastati beseda. Podobno je tudi na drugih predavanjih, sestankih, zasedanjih in prireditvah. Čez hrup se pritožujejo iz Doma upokoencev, ne prija pa tudi bolnikom v bližnji bolnišnici in še manj gostom v Čateških Toplicah. Tam prav zdaj planirajo velik razvoj v smeri vrhunskega turizma.

O hrupu, ki ga povzročajo vojaška letala, so že večkrat spregovorili tudi v skupščini. Zadnja pobuda je prišla v imenu brežiške Srednje šole, ki zahteva, da se uredi drugačen režim voženj letal z letališča Cerklje ob Krki. Po njihovem naj bi vožnje opravljali v popoldanskem času ter čimmanj ponoči in dopoldne. Hrup letal namreč zelo ovira učence pri pouku, še posebej pa je težava prišla do izraza pri opravljanju končnih izpitov.

Predsednik izvršnega sveta Ciril Kolečnik je ob tem delegatom brežiške skupščine zardil, da bodo opravili potrebne strokovne meritve hrupa zaradi letal in ukrepali preko republiških organov. V teh dneh je tudi potrdil, da izvršni svet dela v skladu z navodili skupščine. Na kak način se je lotil zadeve in do kod je že prišel, zaenkrat še ni znano. Po besedah izvršnika bo treba počakati, dokler ne bo kakih rezultatov. Občanov nočejo še bolj vznemirjati, prav tako tudi ne vojske.

Edini uradni pogovor o tej temi se je med poveljstvom letališča in brežiškim županom razvil

konec junija, ko se je župan udeležil slovesnosti v garniziji. Podpolkovnik Jože Jerič, poveljnik letalske enote v Cerkljah, je povedal, da so se takrat pogovarjali o tem, kaj bi se dalo storiti. Ob tem je omenil, da je bil župan zelo razumevajoč. Vsaj takrat. Pozneje se obe strani nista več neposredno pogovarjali, zato pa je bilo veliko več napisanega po časopisih.

»Ježi me, ko nam novinarji očitajo, da se vedemo neprofesionalno,« meni Jerič. »Trdim prav nasprotno. V naših vrstah so sami profesionalci, če bi bili diletanti ali amaterji, bi bili že zdavnaj mrtvi. Tak je naš poklic. Mislim, da je podlaga za kakršenkoli pogovor to, da imata obe strani posluš druga za drugo. Dogovarjanje ni možno, če ena stran postavlja pogoje, od katerih ni pripravljena niti za malo odstopiti. Če od nas zahtevajo, da ne smemo več letati, potem je treba vedeti, da se niso obrnili na prava vrata. O čem takem se lahko dogovarja le zvezni sekretariat.«

Podpolkovnik Jože Jerič

V Cerkljah se je možno dogovarjati torej samo o tedenskih planih letenja. Načelno imajo polete ob torkih, sredo in petkih, se pravi trikrat tedensko, kar se komaj zadostuje, da imajo piloti dovolj ur letenja. Zaradi določenih priedvies se lahko letenje za tisti dan prestavi, vendar se je o tem potrebno pravočasno dogovoriti s poveljnikom letalske enote.

Zakaj piloti preletavajo ravno v smeri mestnega jedra in Čateških Toplic? Prav nobenega novega odgovora nam ni uspelo dobiti. Letališče je pač postavljeno tako, kot je in v kraju, ki ga omejujejo Gorjanci in kjer pihajo redni vetrovi z vzhoda proti zahodu. V času stabilnega vremena bi po njih lahko naravnavali uro. Po leti začnejo pihati med deveto in deseto uro do polдне in ne prenehajo do sončnega zahoda Zima nudi pilotom večjo izbiro, saj je vetri manj, poleti pa je skoraj vedno najno vzletanje proti vzhodu, da veter pihava v čelo letala. In taki ugodna je prav »brežiška smer« proti mestu Čatežu in Dobovi.

Jože Jerič že leto dni osebno pazi na to, da vzletov proti vzhodu čimmanj, medtem ko si včasih na to niso ozirali. Vzleteli so pač v tisto smer, ki je bila za pilote najbolj ugodna. »Res je, da pride tudi med piloti do kršitev pravil, vendar jih poskušamo čimbolj zmanjšati, saj drugače sledijo sankcije tudi zame. Naše letališče je zdaj že skoraj enako dobro urejeno za pristajanje z obeh strani. Imamo dva tipa letal (jastreb in orol), ki pri vzletanju dosežeta na starim mostom pri Brežicah 200 oziroma 300 metrov višine.«

V cerkljanski garniziji je nameščena lovska bombniška enota, zato so Brežičani deležni tudi pogostih skupinskih preletov. Pravila letenja, po katerih se ravna tudi tukajšnji letalci, določajo, da se naselja z več kot 100 tisoč prebivalci smejo preletavati na višini 2000 metrov in naselja, ki štejejo od 10 do 100 tisoč prebivalcev, na 1000 metrov. Za vsa ostala naselja so dovoljeni preleti do 300 metrov višine, za vsako odstopanje oziroma nižji prelet lahko da dovoljenje samo poveljnik letalstva. Prelete prestolnic odobri predsedstvo republike oziroma federacije.

Tudi po našem razgovoru s podpolkovnikom Jeričem je vse bolj jasno, da garnizija Cerklje pač ni pravo mesto za reševanje težav hrupom. Vsekakor ne bi škodilo, če bi občinski svet sedel na isto mizo z vodstvom letališča in se pogovorili tako, kot je treba. Vsaj zato, da se končno razjasni v javnosti, kdo je za kaj pristojen in kdo je za isto tudi odgovoren. Že zaradi dobrososedskih odnosov. Čeprav zaenkrat na občinskem vrhu še molčijo o tem, kakšen bo način reševanja sporne, a v javnosti zelo odmevne zadeve, je že mogoče predvidevati, da so ubrali »obhodni sistem«. Spoznali so, da je rešitev višje.

BREDA DUŠIČ

Umrli bodo za nafto

Iraški predsednik Sadam Husein ni pripravljen upoštevati sklepa Varnostnega sveta OZN o brezpogojni izpustitvi številnih ameriških, britanskih, avstralskih in zahodnoevropskih državljanov, ki jih je zasedba Kuvajta zatekla na iraškem ozemlju. S to svojo odločitvijo, ki je tuje državljanke spreminila v manj kot navadne talce, nastanjuje jih namreč tam, kamor naj bi najprej padle ameriške in druge bombe, si je bagdanski tatič, kot tudi pravijo Huseinu, odrezal vse poti umika. Če hoče za določen čas uživati v svoji moči, ni smel storiti ničesar, kar bi dišalo po popustljivosti, njegov napad na Kuvajt in grožnja ostalim južnim naftnim sosedam je bil že v osnovi takšen, da ni predvideval poti nazaj. Ali s štikom ali na ščitu.

Irak in Husein sta v strahotni zagati. Svet je prvič v svoji zgodovini enoten v oceni nekega dejanja, obsodil je iraško aneksijo Kuvajta, istega Kuvajta, ki je z milijardami dolarjev podpiral Huseinov osemletni vojaški pohod v Iran in nazaj.

Planet bolj kot kdajkoli na praktičnih primerih vidi, da Arabcem ni mogoče verjeti. Arabci med seboj to vedo, odkar pomnijo zase. Irak bo izkrvavel ali pa poginil od lakote zaradi nafte, tekočine, ki ga je po Alahovi volji povzdignila do takšne moči, da je s tihim soglasjem mednarodne javnosti, ki ji ni bil povšeči iranski islamski fundamentalizem, v močvirjih klal iranske vojske oblečene otroke. Ta nafta bo zdaj usodna za Irak. Prvič zato, ker je zaradi neprodušne gospodarske

blokade vsega sveta ne more prodati ali zamenjati niti kaplje in tako izgubi 70 milijonov dolarjev na dan (od začetka sovražnosti je to že milijarda), še bolj pa zato, ker je Husein popolnoma resno ogrozil tisto ključno točko na Zemlji, kjer se človeštvo napaja z energijo, kjer iz puščavskega peska vrejo milijarde dolarjev ter dejansko in zlasti finančno poganja svet. Sadam Husein ni napovedal vojne samo državnim vesilam, ampak tudi nekaj sto najbogatejšim ljudem na svetu, in drugo se plača dražje kot prvo. Preostanek sveta ne more in ne bo dovolil, da ga v bistvu nepomembni diktatorček odreže od izvira energije in milijardnih kupčij.

Gre samo za nafto, čeprav je nadvse dobrodošlo in za končni obračun praktično, da Husein v svoji boleštni nepremišljenosti anektira mednarodno priznano suvereno državo ali pa tuje državljanke spreminja v talce. Operacija umika Sadama Huseina iz zgodovine bo moralno čista kot biser. Najbrž neizogibne žrtve med talci in vojniki vojska, ki se bodo spopadle, pa bo tudi najbolj nespreten propagandni stroj zlahka naredil za svetnike. To si bodo tudi zaslužili. Umrli bodo za in zaradi nafte.

In potem ko bo na Jutrovem spet relativen mir in bo svet delal črto pod računom, se bo izkazalo, da sta bili v tej vojni poraženi dve državi: Irak in Jugoslavija. Prva zaradi samovšečnosti v sovražstvu, druga zaradi samovšečnosti v navnih prijateljstvih, ki so jih naročali in sklepali samodržci. Kako dolgo senco imajo nekateri pokojniki.

MARJAN BAUER

Kdo pije strup medsebojnih zdrah?

Dandanes živeti v Suhi krajini ni lahko. Možnosti za zaposlitev v bližini ni veliko, zato se večina dela zmožnih prebivalcev vozi v Žužemberk, Kočevje, Novo mesto in celo v Ivančno Gorico, Grosuplje in Ljubljano. To pa pomeni vstati zgodaj zjutraj in se vrniti na dom z večerom. Malo je takih, ki bi lahko živeli od dela na lastni kmetiji, vse manj pa je tudi tistih, ki se vozijo na delo v oddaljene kraje. Človek se z leti namreč naveliča večnega štrapaca, pa se z družino odseli bliže delovnemu mestu ali pa se, in taki primeri tudi niso tako redki, zapre vase in počasi usahne, izprazni se in zmanjka mu mači za ta zahtevni, neizprosni in nenehni boj s težkimi razmerami. Postane, kot temu pravimo, socialni primer. »Bo že nekako,« je njegovo geslo in kmalu ugotovi, da se tudi z njim da nekako preživeti.

Tudi pokrajini tako zmanjkuje moči, zmanjšuje se priliv denarja, stara se in vse manj je v njej tiste zlahne tvarine, ki ji pravimo mladostni polet, optimizem in ustvarjalnost. Bolj teče čas, bolj brezupne se zde razmere in manj je vlečnih konj, ki bi jih lahko vpregli v voz razvoja. Vse se pogreza v nekak predsmrtni delirij, v katerem so tudi medsebojni odnosi tistih, ki živijo tukaj, potisnjeni na samosvoje, težko razumljive igrice.

Družine s številnimi otroki, ki so bile včasih tukaj pravilo, so sedaj postale izjema, največ pa je takih gospodinjstev, ki so sploh brez otrok. Otroci so postali redkost, in to tako, da smo skoraj pozabili, kako ravnati z njo. To velja tako za starše kot za sosedo. Njihova radoživa, spontana, nekompromisna narava kar štrli iz popročja in moti mir vdanega umiranja.

VSE SLOVENSKE »KREPOSTI«

Po mnenju nekaterih je prav v tej disharmoniji iskati vzroke za dolgoletne prepire, sovražstvo, pretepe, fizične poškodbe in materialno škodo, za skoraj neverjetne peripetije v enem delu vasi Žvirčeh. Po mnenju drugih pa gre zgolj za običajno zlehtnobo, ki jo je moč najti še marsikje drugje, cepljeno na skoraj prislovčno slovensko zavisti in tako rekoč prirojeno pravdarsko strast. Vse bi še nekako lahko ostalo v mejah sosedske intimne, če se stvar ne bi vlekla že toliko časa, če ne bi zastrupljala odnosov vse dlje okoli sebe in če se ne bi v njej angažiralo vse več zunanjih dejavnikov. Soseska kliče po pomoči od zunaj, pa je v krajevni skupnosti in tudi širše ne ve ponuditi nihče, zato udarja po ščitu, ki ga v svoj bran postavlja nasprotna stran. Ta štiti pa so otroci. In prav zato se bomo stvari lotili tudi mi, čeprav se zavedamo, da so stvari zelo občutljive, saj se spuščamo na področje, kjer nastopajo prenapeti medčloveški odnosi in so vanje vmešani tudi mladoletni otroci. Dejstvo je namreč, da slabše pač več ne more biti in da bi pisanje o teh stvareh lahko le bilo tudi tisti ventil, ki bi končno spustil sapo iz tega prenaprženega balona.

Letos osmega marca je stvar prišla v širšo javno obravnavo, ko so bili na sedež krajevne skupnosti Hinje vabljene prizadele krajanke, pristojne socialne službe, organi javne varnosti, predstavniki šole in novinarji. Na dnevnem redu je bil en sam problem: skaljeni medosedski odnosi v delu vasi Žvirčeh ali, določeneje povedano, problem družine Skebe, ki po zadrževanju vseh drugih sosedov, kolikor more, greni življenje domala vsem mejašem. Številni navzoči sosedje in njihove priče so vedeli povedati marsikaj. Gre za stvari, ki so že bile obravnavane na sodišču, naj si je bila tožnica ena ali druga stran, stvari, ki so na sodišču še v obravnavi, ki

Anglež, ki postaja Belokranjec

Prav čudni so bili pred dobrim letom dni prizori okrog cerkvice sv. Duha v Črnomlju, ko so pričeli z arheološkimi izkopavanji. Črnomljski fantje, ki so pomagali pri delu, in njihov vodja so se v glavnem pogovarjali le z rokami, bolj kazali, kot govorili in marsikateri od domačih mladcev je preklinjal, da se ni v šoli bolj potrudil in si zapomnil še kakšno angleško besedo več. Njegov vodja je bil namreč Anglež Phil Mason, ki je kaj kmalu spoznal, da je bolj malo možnosti, da bodo domačini znova vzeli v roke angleško vadnico in slovar, da pa je tako in tako bolje, če človek pozna jezik ljudi, s katerimi živi, zato se je učenja jezika, slovenščine, lotil kar sam.

Danes Phil govori že zelo dobro slovensko, pravzaprav črnomljsko, kot sam pravi, jezika pa se je naučil sam s pomočjo slovarja. Toda v učenje jezika ga ni gnala le nujna, da se bo lahko pogovarjal s prijatelji, ki jih je imel vedno več, pač pa je marsikaj moral pobrskati tudi po slovenski literaturi, ne nazadnje pa so ga zanimali tudi dogodki pri nas. In ker v Črnomlju ni v navadi, da bi prodajali časopise v angleščini, je začel informacije iskati v Delu, Dolenjskem listu, Mladini, ki vsaj za sedaj tudi izhajajo le v slovenščini. Krog njegovih prijateljev v Beli krajini pa se je vedno bolj širil, vse bolj se je navajal na življenje v deželi ob Kolpi in počasi je začel tudi sam postajati Črnomljec. Postal je celo član Mladinskega kulturnega kluba Bele krajine in za sedaj je, kot se rad pošali, v njem razen Meličanov edini tujec.

Mnogi Črnomljski pa se sprašujejo, kako je tujec in še doktor povrh sploh zašel v njihovo mesto, ko pa je znano, da mladi, zlasti študirani ljudje, iz Črnomlja bežijo. Phil Mason je doma v Windsorju pri Londonu, kraju, ki je poznan po starodavnem, več kot 900 let starem gradu, ki ga angleška kraljica uporablja kot svoj vikend. Diplomiral je v znanem univerzitetnem mestu Cambridge, doktor filozofije pa je leta

1987 postal na oxfordski univerzi. Njegova doktorska naloga je zajemala socialno in trgovsko organizacijo v jugovzhodnem alpskem prostoru med leti 1000 in 300 pr. n. št. V nalogi je obravnaval predvsem Dolenjsko in Belo krajino, gradivo pa je zajemal iz publikacij. Zanimalo ga je, ali vse tisto, kar je zagovarjal v nalogi, tudi drži ali morda njegove teze tudi kaj odstopajo od resničnosti. O tem pa se je lahko prepričal le na kraju samem, torej v Sloveniji. Tako je leta 1988 prišel v našo republiko kot angleški študent. Pričakovano je, da bo v devetih mesecih — za toliko časa je namreč dobil angleško štipendijo — lahko spoznal vse, kar ga je zanimalo. Toda krepko se je uštel, saj je bilo zanimivih stvari preveč in še vedno jih je,

zato Phil, vsaj za sedaj, sploh še ne razmišlja vrnitvi v domovino. »Z Danilom Breščakom in Borutom Križem sem začel z arheološkimi izkopavanji na Grosupljskem polju, pozneje s Križem nadaljeval še na Šentjernejem polju, potem pa sem kot vodja izkopavanj pristal v podružnični cerkvi na Stražnem Vrh nad Črnomljem. Načrtovali smo, da bomo v tej cerkvi ostali le 10 dni, smo odšli šele po treh mesecih in pol. Namesti sondiranja smo namreč prekopali skoraj vsa cerkvena tla. Teh nekaj mesecev pa je bilo dovolj, da sem se bolje spoznal z Belo krajino, ter zvedel tudi za cerkvice sv. Duha v središču Črnomlja. Zanimalo me je, kaj vse se bo razkrilo z arheološkimi izkopavanji okrog nje in njej, in tako sem lani postal tudi vodja teh izkopavanj. Priznati moram, da sem bil prepričan, da bodo izkopavanja trajala znatno manj časa, nikakor pa nisem pričakoval, da bodo najbližje tako bogate in da bomo odkrili toliko različnih zgodovinskih plasti,« pripoveduje Mason. »Misli mu neprestano uhajajo k izkopavanjem, ki jih je doslej že opravil v Sloveniji, in k bogatim najdbam.

Phil ve, da bo potrebno vsaj še leto dni za analizo vsega, kar so in še bodo našli pri cerkvi sv. Duha. O tem, ali se bo potem vrnil v Anglijo, sedaj še ne razmišlja. Morda misel na vrnitvi potiska v podzavest tudi zato, ker prizna, da želi ostati v Sloveniji, saj je na področju, za ktere ga je strokovnjak, v naši deželi veliko zanimivega kot v njegovi domovini. »Predvsem me zanima Bela krajina, toliko bolj, ker vidim, da je še zelo veliko možnosti za raziskovanja, pravi in lahko mu verjamemo, saj je deželo ob Kolpi v tem letu dni dober spoznal. A njegovo zgodovino in arheologijo, temveč tudi nasploh. Marsikaj ga je moč z njegovim gostim kolegom srečati na belokranjskih cestah ali poteh, čeprav prizna, da ima za sedaj kvečjo kondicijo kot on sam.

Mason izkoristi vsako priložnost, da hvale slovence, našo prijaznost in prijateljstvo. Upravičeno pa, da mu bodo tako hvaljeni Slovenci po dopisih uredili tudi status, po katerem mu bo priznana delovna doba, saj je doslej vse delo opravljal honorarno. In še eno željo ima: da si v Črnomlju našel garsonjero. Že letodni mreč živi v domu starejših občanov in rad pošali, da ne želi ostati tam do pokoja in potez bivanjem v domu kar nadaljevati.

M. BEZEK-JAKŠ

so bile prijavljene organom milice in socialnim službam, pa nanje ni bilo po njihovem mnenju pravega odziva oziroma ti organi niso ukrepali tako, kot bi po mnenju krajanov morali.

DAROVI IN KAZNI BOŽJE

Po soglasni oceni vseh navzočih je družina Skebe socialni primer, saj je oče Stanislav, bližje šestdesetih, invalidski upokojenec. Od rojstva je invalidna tudi njegova sestra, šest let starejša Ivana, ki živi vseskozi pri hiši, prav tako pa je opravilno nesposobna njegova žena, petdesetletna Katarina, ki mu je rodila sedem otrok, od katerih je le najstarejši, osemnajstletni Stanko, že zaposlen; na delo se vozi v Ljubljano. Ostali otroci so še nepreskrbljeni. Najmlajši, Srečko, bo jeseni pričel osnovno šolo, Jožica pa jo je letos končala. Vsi ostali, Marija, Lidija, Jožek in Andreja, so neke vmes, s tem da je Lidija težki invalid in stalno biva v zavodu za invalidno mladino v Ljubljani. Družina poseduje za suhoranjske razmere dokaj majhno kmetijo, od katere ni dosti koristi, zato je glavni vir dohodka očetova pokojnina, fantova plača in razni socialni dodatki in podpore, do katerih je glede na številčnost in socialno stanje upravičena. Sosedje, ki vidijo, kako se denar potroši, pravijo, da dobijo preveč in da družba podpira razsipništvo in lagodnost, kar pa Skebetovi in socialne službe, ki jim je primer dobro poznan, seveda zanikajo. Res pa je, da kritika prihaja od ljudi, ki tudi sami nimajo kaj več kot Skebetovi, manjka pa jim nekaj bistvenega: nimajo namreč otrok.

Ravnateljstvo osnovne šole na Prevolah, kamor hodijo Skebetovi otroci, na obnašanje in učne uspehe otrok nima posebnih pripomb. Zlasti v zadnjem času se je stanje celo izboljšalo.

POT DO VSEH NEZGOD

Kaj je torej tisto, kar tako razburja sovaščane, da so sklicali že več sestankov na to temo. Korenine je treba poiskati v starem vaškem sporu zaradi služnostne poti. France Turk, Kebetov najbližji sosed, takole pripoveduje: »Kar

pomnim, smo sosedje vseskozi imeli služnostno pravico na Kebetovi parceli, se pravi, da smo lahko vozili preko nje na cesto seno in druge prideleke z višje ležečih parcel. To je bil nepisan zakon, ki so ga vsi spoštovali. Zadnjih nekaj deset let pa so se pričeli pojavljati problemi. Pot je sosed Skebe pričel prekopavati, nametaval je kamene, vejevje in drug material, da bi oteževal prehod. Ko nagajanje ni doseglo pravega učinka, se nas je lotil z vilami. Tako so se pričele tožbe.»

Tožbo za uveljavitev služnostne poti je Turk dobil. Maja leta 1986 je bila dosežena poravnava, s katero je Stanko podpisal sosedu pravico do uporabe poti preko njegove parcele; ta pravica je bila tudi vpisana v zemljiško knjigo. Potem pa se določil sodbe ni držal in ni odstranil ovir, kot je bilo zapisano. Zato tudi ni dobil določene odškodnine, ki naj bi mu jo Turk izplačal potem, ko naj bi se ovire odstranil s poti. Tako se je začelo vse znova. Prevozi, kajti Turk nima druge poti na svoje parcele, oviranje, grožnje, fizični obračuni. V vse to, po izjavah sosedov, Kebetovi vpletajo tudi otroke od najmlajših naprej. Jasno je, da medsebojne simpatije s tem ne naraščajo.

Več dokazanih in nedokazanih vragolij in materialnih poškodb sosedje pripisujejo prav temu medsebojnemu sporu. Debeljak je nekega dne našel pred podom traktor s praznimi gumami. Ponoči jih je nekdo prežagal in mu s tem povzročil ogromno škodo. Ravno takrat je imel pokošeno seno, ki naj bi ga peljal domov po sporni poti. — Konte je od obešenega perila na vrvi za hišo našel le še kose. Vse je bilo razrezano s škarpami. Tudi on je eden od neposrednih udeležencev v sporu. — Potem so tu zamazane fasade in druge stvari pa cela vrsta namigovanj ob nedolžnih in čisto resnih prestopkih, katerih krivcev je uradno neznan, med vaščani »pa se seveda ve«.

Poteka pa s pomočjo sodišča in socialnih uradov, ki po mnenju sosedov omogočajo nekaterim zastojno pravičanje, še ena vrsta specialne vojne, ki zahteva dobre živce, dosti časa pa poznavanje uporabe zdravstvenih in socialnih uslug. Takole gre: nekoga tožite, potem pa se v

zadnjem trenutku razpisane pravde ne udeležite; drugi so izgubili delovni dan ali dan dopusa; zaslužek, poine stroške, vi pa se jim smejite zdravniškim potrdilom v žepu. To se lahko ponašava v nedogled.

ROKA SPRAVE PONUJENA V PRAZNO

Krajevna skupnost je po besedah tajnika krajevnega urada Hinje, Toneta Skufce, že štirikrat sklicala poravnalni svet, da bi motno problemu končno prišla do dna in morda dosegla neko raven, na kateri bi se lahko poravnali, vendar zaman. Stanko Skebe se skliče po pravilo ni udeleževal, zato so se odvijali pogovori, kot tisti 8. marca, kjer ga tudi ni bilo. Vendar je treba tudi mnenje druge strani slišati in po možnosti upoštevati. Zato sem se ogledal kar pri Skebetovih, Stanka ni bilo doma, pa večina drugih. Še največ je vedela povedala Stankova sestra Ivanka. Seveda je zanikala obtožbe sosedov kot navadne izmišljotine; njenih ust je zrasla podoba vasi, v kateri so sovražno razpoloženi do njih in zatirajo njih otroke, kjer le morejo. Čeprav imajo zemljišne volje, si hočejo prilastiti prav njihov košček, ki vozili po njem. Tega jim dostaj nikoli pustili, pa jim tudi posledje ne bodo, čeprav revni in bolni, pa bodo že otroci zrasli. Tako bodo pa videli.

Kako se otroci tega zavedajo, sem videl tudi v tem, ko me je Franc Turk odpeljal k samemu izvoru vseh nesporazumov in sosedskih zadržanih. Na česti sredi njiv mi je pokazal na desno soko mejo in izjavil, da je to tista pot. Poti so za ni bilo. Skebe je vdirino, ki so jo kolesozov dolga desetletja ali stoletja vdolbla v zemljo, čisto zabrisal tako, da je napravil nad potjo sip, preko katerega sedaj res ni moč priti z benim vozilom. Nad nasipom rase kot »Prej tukaj nikoli ni bilo sejano,« je zdel Turk in še dodal: »Druge poti pa sosedje nimajo. Če hočemo do sena na parcelah zgoraj, moramo tukaj čez. Saj smo imeli komisijo tu, pa ni našla druge rešitve. Pot drugod bi nastali isti ali še večji problemi, pa je od nekaj časa v uporabi. Spet bo združenje.»

Tako je rekel Turk in potrditev je v obliki Skebetove žene Katarine in ene njenih mlajših hčera hitro sophilala proti nama navkrej. Čeprav sva stala na glavni poti, naju je postal palico stran, češ da nimava tam kaj posebnega. »Tukaj je naš! Tukaj se nikoli ni vozilo dekletce je glasno in jezno ponavljalo, da čeprav nisem prepričan, da je dobro razumela za kaj pravzaprav gre. Izraz na njenem obrazu je bil sovražen.

Prav o tem izrazu sem največ razmišljal sem se vozil nazaj proti Novemu mestu. Medbojno nagajanje po naših vaseh in tudi med je resda od nekaj časa priljubljena razmišljiva, toda otrok starši ponavadi le niso vmešavali umazane igre. Škoda bi bilo, če bi te, ki si sicer praznih suhokranjskih vaseh pravda gocenost, na obeh in ob vednosti vseh pristojnih služb napajali s tem strupom ali pa jih naša naša še kaj hujšega. Ne bi bilo prav tudi, nekdo na njihov rovaš in v njihovi senci svojo grdob. Končno pa ne bi bilo prav tudi, bi vse otroške razposajenosti jemali kot stvar vane in zlonamerne. Tudi to se včasih zgodi. Ljudje so, kot kaže, že izkoristili lastne zmožnosti za sporazumevanje. Konec po pomoči od zunaj. Nekaj je jasno: na sodišču in pri advokatih je ne bodo dobili.

TONJE JAKŠ

France Turk stoji pred krajem, kjer je včasih prevažal seno s svoje, višje ležeče parcele. »Očetje, dedje in dedov dedje so vozili tod.« Sedaj je pot postala vzrok za fizične obračune in zdrahe v vasi. Kljub temu, da je vse lepo vrisano v zemljiško knjigo, prevoz zaradi ovir ni mogoč. Vojna v Žvirčah gre naprej.

Oluzorja knjižna

RESNICA O TEHARJU

K odkrivanju celih petinštirideset let od komunistične oblasti zatajevane in javnosti strogo prikrievane resnice o usodi slovenskih domobrancev in civilistov, ki so se maja 1945 s poraženimi nemškimi sobojevniki umaknili pred zmagovito partizansko vojsko na avstrijsko Koroško, se tam zatekli pod varstvo zaveznikov, nato pa bili iz begunskega taborišča v Vetrinju vrnjeni v Jugoslavijo, lahko znatno pripomore objava pričevanj »iz prve roke« in drugih dostopnih dokumentov. Zdej v glavnem že vemo, da so bili vrnjeni domobranci in z njimi številni civilisti ob koncu maja in junija

dokumentov in pričevanj preživelih v teh morijah, zapisi so torej nastali v tujini in so jih zapisali ljudje, ki so morali zaradi njim tuje (komunistične) ideologije zapustiti rodno grudo. Knjiga pa nikakor ne bo bita priporočena kot edino branje, da bi zvedeli vso resnico, je le v pomoč pri pojasnjevanju nekaterih dogodkov, ob tem pa, kot celota, ustvarja trpko podobo trpljenja, predvsem Celjanov v vojni in neposredno po njej. Posamezna pričevanja ljudi, ki so se iz morije rešili s pobegom v tujino, razkrivajo vso kalvarijo izvensodno obsojenih na smrt in kruto pokončanih. Knjiga se končuje s pomenskim seznamom tistih, ki naj bi bili umorjeni v Teharju in okolici. Seznam je objavljen v nemščini, torej v obliki, v kakršni je tudi nastal v avstrijskem zgodovinskem inštitutu v Gradcu.

I. Z.

ŠE EDEN OD ZAMOLČANIH

Petinštirideset let po svoji smrti vstopa s svojo poezijo v slovensko literarno javnost pesnik Ivan Hribovšek, in sicer s knjigo, ki jo je aprila 1945 že sam pripravil za tisk, izdala pa pred kratkim Cankarjeva založba, z opombo, da s tem »izpolnjujemo pesnikovo poslednjo voljo«. Knjiga ima preprost naslov Pesmi. Gradivo je za tisk pripravil France Pibernik, ki je napisal tudi spremno besedo in kronologijo Hribovškovega življenja in dogodkov, povezanih s pesnikom. Zbirko pa je z ilustracijami obogatil akademski slikar Ivo Šubic.

Hribovšek, doma v Predtrgu pri Radovljici, kjer je bil leta 1923 rojen v kmečki družini, je že kot dijak Škofijske klasične gimnazije v Ljubljani opozoril na svoj izjemno pesniški dar in sploh bil vsestransko kulturno dejavna. Leta 1940 se je, denimo, udeleževal študijskih dni, ki jih je imela ožja Kocbekova skupina na Trški gori pri Krškem. Po maturi na nemški gimnaziji v Be-

ljaku leta 1943 se je odpravil na Dunaj študirat klasično filologijo. Maja 1944 so ga mobilizirali v nemško vojsko, konec decembra pa se je odločil za vstop med gorenske domobrance. Po koncu vojne je zbežal z ostalimi domobranci na Koroško, a je bil vrnjen v

Jugoslavijo. Svoje mlado življenje je končal tako kot številni drugi, ki so jih pobili v Kočevskem Rogu leta 1945.

Ivan Hribovšek, čigar pesmi so do zdaj izšle v knjigi le leta 1965 v Buenos Airesu, je s prvimi objavami nakazal prelom s slovenskim ekspresionizmom in se dokopal do osebno izpovedne poezije, ki v obliki pesniških tihožitij govori o človeški stiski mladega slovenskega intelekta tualca sredi vojne brezumnosti. Njegova vera v rodovitnost zemlje in smrti poje, kako človek raste kot drevo in kako potem drevo raste iz človeka. Ko je poravnal svoje male dolgove do tega sveta in polagal zadnje račune svojega življenja, mu je ostala samo še pesem. Poezija mu je bila utelešeno hrepenenje po lepoti, cena za to pa je bila, kot končna posledica, smrt. S pesmimi, ki jih po tolikih letih molka zdaj lahko prebiramo, je zapustil svojo izjemno duhovno podobo, obenem pa tudi vso tragiko mladega pesnika, ki je padel ponižan od lastnih ljudi.

I. ZORAN

ODISEJ : PO TAUFERJEVO

Odisej — sin ali dom in svet je druga pesniška drama Vena Tauferja, pesnika in dramatika, pogosto imenovanega oče

modernizma v slovenski poeziji. V njej avtor obnavlja staro Odisejevo zgodbo, kakor jo je v verzih povedal Homer, le da junaka na koncu predstavi kot brezčutnega pobijača in ga hkrati določi za nova potovanja, ki pa bodo »mešanica divjaškega pustolovstva in od usode določenega nemira«, je zapisal Aleš Berger.

Ali, kot je zapisal Andrej Inkret, Taufer pojmuje odisejski mit tudi kot »metaforo človekove izvirne, temeljne, splošne nemoči na tem svetu, njegove izgubljenosti na kopnem in morju, obenem pa tudi človekove vztrajne želje po trdni zemlji, hrepenenja po domu, rodni Itaki.« To odisejstvo izpričuje tudi človekovo neuničljivo voljo, pamet in lisaštvo, da se nikoli ne ukloni samovolji bogov oziroma usodi, čeprav se zaveda, da se mu nikjer in nikoli ne piše nič dobrega.

Drama so letos igrali na gledališkem festivalu v Sarajevu, kjer je prejela nagrado za besedilo. Pozorna kritika je poudarila, da je bila predstava zgrajena na poetičnem in jezikovno razkošnem besedilu z izredno lepimi verzi. To poletje pa lahko Tauferjevo dra-

mo Odisej — sin ali dom in svet prebiramo tudi že v knjigi. V lični opremi, ki je del Matjaža Vipotnika, jo je izdala založba Slovenska knjiga v Ljubljani. Za Tauferjevimi besedilom je natisnjen esej, v katerem Tomaž Toporišič pod naslovom Odisejeva dramaturgija rabljenih besed podrobneje razčlenjuje motiviko drame, vzporeja idejo iz nje z idejo Homerjevega izvirnika in navaja, kje in v kakšnem kontekstu je še zaslediti odisejsko motiviko.

— an

PESMI O STVAREH V PRAZNINI

Pesnik Jure Potokar je že s prvo pesniško zbirko Aiton, ki jo je izdal leta 1980 pri Škuciu, in še bolj s ciklom Pokrajina se tu nagiba proti jugu, s katerim je sodeloval v Pesniškem almanahu mladih, izšlem dve leti kasneje, določil temelje in nakazal smer svoji poeziji. Slednja je takšna in tako značilna, da je lahko v precejšnji

meri zaznamovala in seveda sooblikovala pesniško podobo generacije, ki je v osemdesetih letih doživljala svojo literarno promocijo. Svet Potokarjeve poezije pa se je celostno, v izoblikovani in izbrušeni podobi, lahko prvič predstavil šele v njegovi zbirki Ambienti zvočnih pokrajin, izšli leta 1986. Pesnikovi verzi nam gorijo, da je svet, ki v njem bivamo in nas določa kot človeška bitja, vselej tu in takšen, kot je bil že od nekdaj: poln stvari, ki jih je treba nanovo poimenovati, in prekrit z znaki, ki jih je treba ponovno dešifrirati.

Potokarjeva najnovejša pesniška knjiga Stvari v praznini, ki je izšla nedavno pri Mladinski knjigi v zbirki Nova slovenska knjiga, pomeni smiselno nadaljevanje njegovega dosedanjega pesnenja, predvsem tistega iz Ambientov, kjer je osnovna drža poezije samota. V ta bivanjski položaj se pesniku izpisujejo tudi človeške pokrajine, ki bolj kot radost poznajo stisko, bolj kot up strah, še najbolj pa »žalostno samoto«. To je svet, ki je predvsem »slutnja nekega propada«, kjer je vse pozabljeno. Je praznina, poseljena s stvarmi in z redkimi človeškimi figurami, v kateri »samo ura brezbržno živi, seka čas in čaka«. Čaka, da se vse izteče, saj je zapisano koncu. Neizprosnosti samoti. V njej se znajde

vse, tudi pesnik in njegova pesem. Zavest, da je tako, da ostaja v praznini le še »monolog tišine in samote«, poraja še večjo in še bolj neizrazljivo stisko. Morda nam hoče najnovejša Potokarjeva pesniška knjiga sporočiti prav to.

I. ZORAN

KNJIŽNI TELEGRAMI

• Slovenska Založba Wieser v Celovcu, katere lastnik je Lojze Wieser, napoveduje za letošnjo jesen izid treh izvirnih slovenskih del. To so: roman Berte Bojete **Filio ni doma**, zbirka novel Silvije Borovnik **Strašljivke** in pesniška zbirka Milana Dekleve **Panični človek**. Od prevodov v slovensščino pa so najavljene zbirka kratke proze Ilme Rakusa in tri knjige iz avstrijske književnosti (Ödön von Horváth, Ingeborg Bachmann in Peter Handke). V nemškem programu te založbe pa bodo v sodelovanju z Vilenico izšle v nemščino prevedene **izbrane pesmi** Daneta Zajca, Jančarjeve roman **Goljot** in drame Dušana Jovanovića, Gregorja Strnišča in Rudija Seliga. V sodelovanju s hrvaškimi pisateljskim društvom pa bo ta založba izdala v nemščino prevedena romana Nedeljka Fabria in Slobodana Novaka.

• Cankarjeva založba v Ljubljani bo izdala v zbirki Bela krizantema izbrano delo Stephana Mallarmea. Besedilo je izbral in v slovensščino prevedel Marko Crnkovič.

• Pesniška zbirka **Izbrisli** Nika Grafenauerja bo izšla tudi v srbohrvaščini. Pesmi/elegije je prevedel Franci Zagoričnik.

• Delo Frana Levstika **Kdo je napravil Vidku srajčico** bodo poslej lahko prebirali tudi otroci na srbohrvaškem govornem področju. Besedilo za veliko slikanico, ki jo bo izdala ljubljanska Mladinska knjiga v svoji zagrebški podružnici, je iz slovensčine prevedel Ivan Brajdič, ilustrirala pa slovenska slikarka Roža Piščanec.

• Pred izidom je knjiga **Novo mesto skozi čas** — kulturnozgodovinski vodnik. Gre za popravljeno in dopolnjeno izdajo vodnika, ki je izšel leta 1976. Tudi zdajšnja knjiga izdaja Dolenjski muzej, ki praznuje letos 40-letnico delovanja.

Zidanica, ki je povezala celo življenje

• Nekaj številnih sosedskih zidanic v Beli krajini sta se do današnjih dni ohranili le zidanici v Draščih in na Božakovem. Pri tem ne gre le za zidanico kot stavbo, ampak kot nekakšno »ustanovo«, obliko združništva, stružabnega prostora, sklada za skupne potrebe in še kaj. Na Božakovem imajo sosedsko zidanico že skoraj 140 let, natančno od leta 1852, ko so postavili stavbo sredi vasi in v kamnen nad vhod v zidanico vklesali besede: Občinsko zberališče Božakovo. In od takrat se tem »zberališču« vsako leto pred vsemi svetinji zbira vino od gospodarjev z Božakovega in sosednjih vasi Želebeja in Rakovca, ob vinu pa beveda ljudje.

O sosedski zidanici na Božakovem, tej slikoviti belokranjski vasi nad Kolpo, ve veliko povedati Jože Nemanič, ki je tudi sicer vesten kronist dogodkov v teh krajih. Še posebej zanimivo vse zanimive dogodke zapisuje Nemanič zadnjih 12 let, kar je po nesreči priklenjen na invalidski voziček. Poleg tega je Nemanič tudi v ožjem »upravnem odboru« sosedske zidanice, kamor poleg predsednika, kletarja in blagajnika sodi še mežnar. »Sosedska zidanica na Božakovem je že vseskozi tesno povezana z našo cerkvijo in del dohodka od vina je šel vedno za potrebe cerkve. Do današnjih dni se je za zidanico ohranilo ime cerkvenija, rečemo ji tudi cerkvena hiša.«

Načelo delovanja sosedskih zidanic in njihov namen je v bistvu zelo preprost. Za začetek da vsak član sosedske zidanice po trgatvi v skupno klet določeno količino vina kot svoj prispevek. Vse, kar potem do naslednje trgatve spiije ali iz kleti vzame več kot svoj prispevek, mora vrniti »na poldruge«. Se pravi za vsak liter vina nad svojim prispevkom mora vrniti liter in pol. Od te »poldruge« pride tudi beseda poldružija, ki je še danes v rabi. V prejšnjih časih so vino iz sosedske zidanice prodajali, izkupiček pa porabili za skupne potrebe, kot so popravilo cerkve in vzdrževanje zidanice, za prazna skupna dela, iz tega dohodka pa se ves čas krijejo tudi stroški pogreba članov sosedske zidanice oziroma članov njihovih gospodinjstev.

»Od 56 naseljenih hiš v naši krajevni skupnosti, se pravi na Božakovem, v Želebeju in na Rakovcu, samo pri eni hiši niso člani sosedske zidanice,« je povedal Jože Nemanič. Zadnja leta so se nekatere stvari pri organizaciji in delovanju zidanice malo spremenile, vendar v bistvu ostaja vse tako kot v prejšnjih časih. »Včasih sta bila gospodar in kletar zidanice po deset, dvajset in več let en in isti človek. To je bila velika čast, zaupanje in kletar ni mogel biti vsak. Pred leti pa je prišlo do nepotrebnih preprirov in potem smo se dogovorili, da se bodo na teh položajih ljudje menjavali vsako leto. To velja tudi za mežnarja. Moj oče je bil mežnar več kot 20 let skupaj in še danes se ga ljudje spominjajo kot tistega, ki je znal najlepše pritrkavati. Sedaj pa sem mežnar jaz, pravzaprav naša hiša, kajti mežnarja gre po hišah, in za io leto smo mi na vrsti. Sedaj se mežnar in vsi ostali v odboru menjajo vsako leto, gremo pa kar po hišnih številkah.«

Kljub temu da so pred leti povečali vsakoleten prispevek in mora sedaj vsak član zidanice po trgatvi v klet dati 15 namestov prejšnjih 10 litrov vina, se zbere precej manj vina kot v prejšnjih časih. »Pred vojno in še tudi po njej se je po trgatvi v sosedski zidanici zbralo tudi po 30 hektov vina,« je povedal sedanjí kletar Anton Kočevar. »Po lanski trgatvi pa se je zbralo natančno 926 litrov. Sod je »presahnil« v začetku avgusta, približno pol vina so ljudje kupili za denar, polovico pa ga je šlo na podružijo.« Še vedno velja, da mora biti vsi vinski dolg poravnano vsako leto do vseh svetih. Prav tako je staro pravilo, da je v sosedski zidanici samo belo vino, v prejšnjih časih so kletarji še posebej pazili na to, da je vsak gospodar res dal samo cepljeno vino. Če ni imel svojega, ga je šel iskat na bližnjo Vivodino. Sez zimo je vino v zidanici mirovalo, zgodaj spomladi so ga prvič pretočili, točiti pa so ga začeli na veliko soboto. Takrat so si ljudje v glavnem vzeli vino domov, da so ga imeli za veliko noč. »Včasih pri hiši ni bilo vina,« se spominja Nemanič. »Do zadnje kaplje so ga prodali, da so dobili kakšen dinar, kajti prej drugega zaslužka skoraj ni bilo.« In potem so ljudje hodili po vino v sosedsko zidanico.

»Moj oče je bil še posebej rad v zidanici. Spominjam se, da je eno leto moral vrniti kar 350 litrov vina, kar redno pa kakih 200 litrov na leto.« Sosedska zidanica ali »občinsko zberališče Božakovo«, kot je vklesano nad vhodom, je bilo res pravo zberališče. Gosline na Božakovem in v sosednjih vaseh ni bilo nikoli in tako so se ljudje zbirali le v sosedski zidanici. »Ko so bila odprta vrata ali ko je bila v zidanici luč, so možaki prihajali eden za drugim. Če je kazalo, da bo dobra trgatve, so še posebej z veseljem pili.«

A se je v zidanici zbirala le moška družba, kajti nepisan zakon je bil, da ženske, »babe«, nimajo v sosedski zidanici kaj iskati. »Če je ženska prišla po moža, se je drla in bentila zunaj.«

Kletar, ki mora biti vedno zraven, natančno beleži, koliko vina kdo odnese domov oziroma popije v zidanici. V starih časih pred prvo vojno, je imel vsak gospodar svoj rovaš, ponavadi izrezljano palico, v katero je kletar za vsak liter vrezal zarezo, na koncu pa so te zareze seštelí in se je pokazalo, koliko je posameznik dolžan. »Rovašev pri nas že dolgo ni več, moj oče se je spominjal, da so jih imeli še, ko je bil sam fantiček,« pove Nemanič. Kletar je bil za svoje celoletno delo v zidanici in pri pobiranju podružije tudi plačan. Za nagrado je vsako leto dobil par čevljev. »Saj jih je tudi ponosil. Ob sobotah, nedeljah in praznikih je bila zidanica vedno polna, po 20 in več možakov se je zbralo in v takem večeru so spili tudi po 50 litrov vina. Včasih ljudje vina v zidanici niso kupovali za denar, ampak je vse šlo na podružijo, se pravi, da je moral človek za vsak popiti liter po trgatvi vrniti liter in pol. Oj kako je bilo veselo in kako smo včasih na vasi peli. Danes vsega tega ni več,« kar malo oložno ugotavljata sedanjí mežnar Nemanič in kletar Kočevar. Starí sosedski sod, ki drži 22 hektov, že dolga leta ni bil poln. Še danes se starejši ljudje spominjajo, kako je učitelj Mertelanc, po rodu Primorec, pred vojno kot kletar že pred žegnanjem, ki je na Božakovem 26. julija, na vrata zidanice nabil list z obvestilom. »Vino je pošlo.« To so si zapomnili toliko bolj, ker tega izraza, da je »vino pošlo«, v teh krajih sicer ne uporabljajo.

Na belo nedeljo, prvo po veliki noči, je vsako leto občni zbor sosedske zidanice. Takrat naredijo obračun, da se vidi, kako stvari stojijo. »Z izkupičkom od vina, ki smo ga prodali, smo včasih v vasi lahko veliko naredili. Tako smo z denarjem od kletarice leta 1952 na novo pokrili cerkveni zvonik, veliko smo prispevali pri napejavi elektrike.« Res se je v zadnjih desetletjih marsikaj spremenilo, »promet« v sosedski zidanici se zmanjšuje, vina se zbere vsako leto manj, nekaj pa je že ves čas nespremenjeno. Ko je smrt v družini, svojem ni treba skrbeti še za to, kako bo pokojnik pokopan. To je stvar sosedske zidanice. Vodi jo natančen seznam, katera hiša je za katero delo zadolžena. Iz dveh hiš celo noč čujejo pri mrliču, spet druga hiša je zadolžena, da skoplje grobno jamo, tretji jo morajo zagrniti, krsto plačajo z denarjem sosedske zidanice. Imajo tudi svoj mrliški voz, vendar sedaj mrliča na pokopališče k Trem faram peljejo s kombijem. Nemanič ima v svojih zapiskih zabeleženo, da so prvič mrliča peljali na pokopališče z avtom pred 10 leti, in to z Rakovca. Za organizacijo pogreba oziroma za to, da vodi evidenco, kdo je za katero delo na vrsti, pa je zadolžen mežnar. »Nihče ni rad mežnar, ker je s tem precej dela. Mežnar mora zvoniti, čistiti in krasiti cerkev, skrbeti, da je pri pogrebi vse v redu. Ob navadnih dnevih zvonimo trikrat na dan, ob pekih štirikrat, ob nedeljah

se prvič zvoni že ob štirih zjutraj; prej smo tudi pritrkavali, odkar sem se jaz ponesrečil, tega ni več. Včasih je bil mežnar za svoje delo plačan s koruzo. Pred pustom je šel mežnar z vrečo od hiše do hiše in pobiral po 15 litrov koruze, potem pa so ta prispevek povečali na 30 litrov. Včasih je bilo to precej vredno, saj si za mernik koruze še po zadnji vojni dobil ovco. Če pa pri kakšni hiši niso imeli koruze, je to odslužil njihov delavec, ki je za mežnarja cel dan kopal v vinogradu. Sedaj pa mežnar za svoje celoletno delo dobi po 300 dinarjev od vsake hiše.«

V cerkveni hiši sredi Božakovega se vrata sosedske zidanice odpirajo vse bolj poredko, stanovanje nad zidanico, v katerem je v prejšnjih časih, ko je bila na Božakovem še šola, stanoval učitelj, je že dolgo prazno. Včasih pa je bilo v teh krajih s sosedsko zidanico povezano celo človekovo življenje. Tukaj so proslavili marsikatero rojstvo, se srečevali, modrovali in moževali, pili in peli, na koncu pa skupaj po skrbeli, da je njihov član lepo pospremljen odšel k večnemu počitku.

A. BARTEJ

OBRAZI

Župnik z unučki na kolenih

Skoraj neverjetno je. Tam daleč na drugi strani poloble, na njenem spodnjem delu, pod snežna kapo 3150 metrov visokega ugaslega čilškega vulkana Llaima, se spreha človek, zre v nepregledno verigo visokih Andov, s katerimi si utirajo pot vedno sveže ledeniške reke, ter hrepeni po tenkem curku bistre vode v Izvirkih pod Bednjami in po pogledu na mehko, z vinogradi obraslo gričevje. In ko mu ponudijo piničone, sadiče z iglastega drevesa pino araucario, ga njihov okus spominja na divji kostanj, ki ga je kot mladenič nabiral v gozdovih okoli rodnega Potov Vrh, na duh jesei, dim pastirskega ognja in dobrot, ki so se pekle na njem.

Ta človek je Janez Mohar, sedaj upokojeni župnik v čilski župniji Curacautin, ki spada pod škofijo Temuco, kakih sedemsto kilometrov južneje od Santiaga de Chile. Na ta, za naše pojme sirašno oddaljeni konec sveta ga je odpljusnila druga svetovna vojna, usoda, ki jo je delil s številnimi drugimi stanovskimi drugimi. Dolgo jo je mirno prenašal, se vživel v delo na svoji veliki župniji, ki mu je bila kmalu po prihodu v Čile dodeljena, se seznanil z njenimi prebivalci, v glavnem s Španci in Indijanci iz plemen Arokano in Mupuchi, in se naučil španskega jezika. Dela mu ni manjkalo, saj je bila župnija tedaj dolga kar devetdeset kilometrov. Sedemindeset let, od 1951 do 1987, je bil župnik v tem kraju, vse dotlej, dokler se ni

upokojil. Sedaj je tam tudi slovenski župnik, namreč Andrej Pogačar iz Kamnika, ki je prej kar petindeset let kaplanoval pri župniku Janezu Moharju.

Kot upokojenec pa si je Janez Mohar privoščil nekaj, kar si je vsekoli zelo želel, namreč daljše počitnice v stari domovini. Tako sva se tudi dobila. Pogovarjala sva se na hodniku frančiškanskega samostana v Novem mestu, kjer je občasno nastanjen, in med pogovorom sva bila zdaj na našem, zdaj na južnoameriškem kontinentu, zdaj v sedanjem, zdaj v času njegove mladosti. Rodil se je na Potov Vrh. Starši so imeli manjšo kmetijo ter sedem otrok, on pa je bil tisti, ki naj bi se šolal. »Do Šmihela smo imeli od Potov Vrh daleč, kar sedem kilometrov, zato smo otroci hodili od tam v Šolo le po trikrat na teden. Ko sem se vpisal na nižjo gimnazijo v Novem mestu, je bilo učenja takoj več, saj je šola slovela kot stroga in solidna daleč naokrog,« se spominja gospod Janez in potem našteva, katere profesorje je imel, kako učeni in dobri so bili, ter sošolce, od katerih jih je precej postalo vidnih pisateljev in umetnikov ali kako drugače znanih javnih osebnosti. Maturiral je leta 1933, novo mašo pa je bral štiri leta kasneje v Šmihelu pri Novem mestu. Seveda je služil tudi vojsko in za razliko od mnogih drugih ima na tisti čas kar lepe spomine. Služil je namreč brez orožja, kot je bil tiste čase običaj za duhovnike, zato pa je oborožil mnoge svoje tovariše iz vseh koncev Jugoslavije. Učil jih je namreč pismenosti, in to je bila res ena od najbolj koristnih stvari, ki so jih prinesli s sabo domov iz vojske. Do svojega odhoda v tujino je potem kaplanoval v Senjernerju. »Lepo jih pozdravljam, bivše farane,« mi naroča.

Z ladjo Marco Polo je leta 1948, takrat kot gospod Mohar, odpotovalo v Južno Ameriko več slovenskih duhovnikov. Kar pet jih je dobilo mesto v škofiji Temuco in bili so edina slovenska družba v tistem koncu sveta. K njim sta se s kaplanom zatekala, kadar jima je bila potrebna slovenska beseda in pesem. Skupaj so nabavljali in si med seboj izposojali slovensko literaturo in si izmenjavali novice. V župniji Curacautin sicer ni bilo slovenskih naseljenčev. Večina je revnih Špancev in Indijancev, nekaj pa tudi dokaj bogatih tujcev, predvsem Nemcev. »Zadnje čase pa je bilo tudi iz čilskih javnih občil moč zvedeti marsikaj o dogajanjih v Jugoslaviji in res smo se veselili demokratičnih sprememb v domovini,« pripoveduje Janez Mohar.

Upokojeni župnik iz Curacautina se bo vrnil med svoje farane v vznožje Andov. Več kot polovico dosedanjega življenja je preživel med njimi in težko bi se sedaj od njih za vedno poslovil. Pravi, da so ljudje tam preprosti, pristranski, odkriti. Morda malo revnejši kot tukaj, zato pa polni optimizma in ljubezni do otrok. Tam ga čaka tudi družina. Prav ste prebrali. Njega se sedaj upokojeni župnik predvsem posveča. Pred leti je vzel k sebi osemletnega španskega dečka Juana, ki je ostal brez staršev. Vzgajal ga je in mu preskrbel šolanje. Bil mu je kot drugi oče. Ta deček je sedaj že odrasel, ima inženirsko izobrazbo, ženo in štiri otroke. In upokojeni župnik sedaj živi v njihovem skupnem domu ter doživlja za upokojenega župnika verjeto zelo nenavadno starost: štiri temnolasi španski otroci se drenjajo na njegovih kolenih in potegujejo za njegovo naklonjenost. Morda pa je to tisto, kar ga vleče nazaj pod visoke Ande.

TONE JAKŠE

»Zastražili so nas kot arestante«

Turizem velja širom po svetu za trgovino, s katero se da dobro zaslužiti, in tak sloves je mar tudi trebanjski občini. Zlati časi trebanjskega turizma sicer šele morajo nastopiti, vendar so tu do zdaj verjetno že naredili v tem ali onem pogledu za turizem nekaj dobrih potez. Pri tem pa imajo opraviti celo z »generalskimi« vizijami prihodnosti. Toda spregovorimo najprej o pogledih načrtovalcev turizma.

Spodbujena z zunanjimi vplivi se je občina Trebnje spoprijela z velikim izzivom, z mednarodnim Faovim razvojnim projektom, ki je po preizkušeni vzorci narejen za tukajšnje razmere in v katerem je govor tudi o turizmu. Gre za turizem na kmetijah, ki naj bi prinesel dodaten zaslužek k dohodku z njiv in iz hlevov. Medtem ko so v preteklosti govorili o več kmetijah, na katerih naj bi se ukvarjali s t.i. kmečkim turizmom, zdaj kaže, da se je število teh domačij skrbilo. V turističnih informacijah za trebanjsko občino, ki so najnovejšega datuma, kolikor smo se lahko prepričali o času izida te informacijske zloženke, so tako navedli samo še turistično kmetijo Ivana Gorenca s Hrastnega 5 nad Sentrupertom.

Brez Ivana starejšega in njegove žene Pepce verjetno pri Gorenčevih še ne bi toliko postorili za razvoj turizma na svoji kmetiji, čeprav seveda vse več organizacijskega bremena sloni na ramah sina Ivana in njegove žene Terezije ter kajpak cele družine ne glede na starost posameznih članov. »Z odpiranjem kmečkega turizma nismo imeli težav, ampak so nas celo spodbujali z občine. Kolikor vem, so izbrali za to več kmetij. Zdej je menda samo še naša ostala pri turizmu, druge pa da so odnehale,« je ob našem obisku pred časom na Hrastnem dajala Terezija. Kaže, da pri Gorenčevih še niso rekli zadnje besede glede ponudbe gostom, saj menda ravno zdaj delajo prvorazredne sobe, da bi lahko obiskovalci njihove prostorne zidance z bogato vinsko kletjo tudi prenočili na Hrastnem. Videti je torej, da so Gorenčevi že pozabili na bojazan, da ne bi bilo iz doline nikogar sem gor. Očitno je tudi, da se je za to turistično kmetijo že razvedelo in da je že postala cilj izbranih

družb ne le gurmanov, ampak tudi poslovnežev in politikov, katerim mir hribovske kmetije prav hodi pri medsebojnih pogovorih.

Toda nad smelimi načrti Gorenčevih in nad dosedanjimi prizadevanji trebanjskega izvršnega sveta, kakor tudi nad Faovo zamisljivo glede razvoja turizma v trebanjski občini, visi temen oblak, iz katerega sicer še ni treščilo v trebanjske turistične plane, vendar bi se to načeloma lahko zgodilo sleherni dan že več let doslej in tudi zdaj se to še lahko pripeti.

S to prisposoblo iz narave smo se približali problemu, ki vse do današnjega dneva tiči v načrtih za turistični razvoj vzhodnejšega dela občine Trebnje in bi utegnil odigrati opazno vlogo v bodočem razvoju turizma na Hrastnem. Hrastno namreč leži v »prepovedani coni«, kamor ne sme priti pomili volji vsakdo in tako tudi ne vsak turist. Za lažje razumevanje povejmo, da je na podlagi Zakona o ljudski

Terezija Gorenc

Opozorilna tabla ob cesti na Hrastno tako obvestila najdemo že tudi v dolini samem robu Sentrupertu.

obrambi Zvezni izvršni svet leta 1985 in že leta 1977 z odlokom določil območja, v katerih prepovedani gibanje, prebivanje in nastanitev tujih državljanov. Prepoved se nanaša na »močje Homa, izvzemši vas Zagozd, vstevši Loška Gora, izvzemši vas Senjanž, vstevši Aplik in izvzemši vasi Sentrupert in Zalok in glede na opozorilno tablo »prepovedano tujce«, ki stoji v dolini ob cesti na Hrastno, da v prepovedano cono tudi Gorenčeva turistična kmetija. Po tem odloku je v Sloveniji drugod po Jugoslaviji še več takih območij, kamor tuji nima vstopa oziroma tja sme priti, če so prej izpolnjeni nekateri pogoji. I. pogoj po omenjenem odloku — ves čas gorimo o Odloku o določitvi prepovedanih območij leta 1985, ki pa je v vseh bistvenih določilih enak takemu aktu iz leta 1977 — je dovolje pristojnega organa, in to je verjetno sekretariat za notranje zadeve v občini, v katero spada prto območje. Dovoljenje pa se izdaja, in to ostali pogoji, če gre za izseljenca, ki se vrača ali živijo tu njihovi bližnji sorodniki, če gre zakonca jugoslovanskega državljanca, za opravljanje znanstveno-raziskovalnih del v sodelovanju z jugoslovanskimi ustanovami, za krobiske posameznih kulturnozgodovinskih kmetij in spomenikov in za organizirane obiskovalce spomenikov NOB ter če gre za zaposlene SFRJ.

Tako se berejo določila iz porumene zveznega Uradnega lista. Kakšne pa so v reakcije nanje v trebanjski občini? »Ta tablo gre na živce, ker te ljudje sprašujejo, zakaj tako območje. Zastražili so te kot arestante, dejala Terezija Gorenc, ki je ob našem obisku pripravljala vse potrebno za obisk obse delegacije. Kot je še povedala, tujci pridejo kdaj na Hrastno, ampak niso niam. »Če ima podjetje povabljen tujec, praven seveda zmeraj kdo iz podjetja, na prvi direktor,« je razložila Gorenčeva s Hrastni, ki je že slišala za ljudske domneve, da so tušnji kraji rezervirani za neke bunkerje ali neke druge vojaške zadeve ali kaj.

Včasih so tu lovili fante

Čas med obema šmarnoma, med 15. avgustom in 8. septembrom, je bil za našega kmečkega človeka od nekaj neke vrste mali dopust, torej čas, ko delo po spravilu pšenice in sena in pred večimi jesenskimi deli, pobiranjem krompirja, koruze in drugih poljščin ter trgatvijo le ni tako močno pritiskalo. Takrat se

je odpravil na božja pota, da bi se zahvalil za že pobrano letino, se priporočil za srečno jesen in prosil za milo zimo in zdravje. Pot ga je vodila po domačih holmih pa tudi daleč v tuje kraje. Še najraje se je peš odpravil na svoja priljubljena domača shajališča, tako množično posvečena pri Slovincih nadšve priljubljeni Mariji, materi božji.

Prejšnji teden, na velikega šmarna ali, kakor tudi pravimo, na velike maše dan je bilo popolne vse živo na eni od takih točk v bližini Novega mesta, na Trški gori. Ob šestih se je pričela maša, po sedmi uri, ko je že legal prvi mrak, pa se je iz cerkve pričela po grebenu pomikati procesija, spredaj križ in nekaj mož, potem štiri krepki fantje, ki so nosili Marijin kip, ves odel v belo, nato duhovniki in številni verniki s prižganimi svečami v rokah. Ko se je čez nekaj časa procesija vračala proti cerkvi in se je bil mrak še bolj zgostil, je bil pogled od daleč na množico prižganih sveč res zanimiv.

Pravzaprav je bilo vse skupaj za tistega, ki pozna trškogorska romanja, precej nenavadno, čeprav je bil Marijin dan, kajti že od nekaj so bila žegnanja na Trški gori na malo mašo. Vendar je že pogled na prisotne duhovnike razkril, da mora biti nekaj posebnega. Kajti med njimi, ki so nosili monštranco, je bil tudi stiški opat dr. Anton Nadrah. Prišel je na praznovanje 370. obletnice cerkve, ki jo je sezidal njegov prednik opat Jakob Reinprecht. Njegov grb je še danes lepo viden nad vhodom. To je bilo leta 1620. Vendar je bila kapelica tukaj že prej. Kot opisuje Ivan Šašel v svoji Zgodovini šempeterske fare na Dolenjskem, za ponatis odlomka o Trški gori je poskrbel sedanji župnik na Otočcu Jože Tori, pa je bilo še prej na tem kraju znamenje, ki naj bi ga postavili v zahvalo takrat, ko so prenehali loviti fante za vojaške. Trška gora je bila takrat še porasla z gozdom in je bila primerno skrivališče za pobege fante, ki nikakor niso hoteli v vojaško sukno in v tuje kraje. Kot kaže, se občutki naših mladcev do vojaštine do danes niso spremenili,

pa tudi situacija se zdi precej podobna. Vedno jih neki tuji ljudje lovijo za svoje lastne vojske.

Dokaj prostorna renesančna cerkev z značilno skupino starodavnih lip v ospredju je že dolga stotletja ena glavnih novomeških romarskih poti, vendar pa je bila znana tudi daleč naokoli. Celo od hrvaškega Karlovca so hodili semkaj. Pravi, da je Marija mnogim izpolnila priprošnjo, zato je bilo v cerkvi polno zaobljubljenih podob in tablic, ki pa jih je dal cesar Jožef II. odstraniti. Trška gora je bila vedno tudi priljubljena izletniška točka, saj je od tam lep razgled na dolino Krke. Kako živahno in množično je bilo včasih Marijino slavlje na Trški gori, opisuje v svojih delih Janez Trdina. Ljudje so ob cerkvi ostajali tudi ponoči ter v soju ognjev molili in peli nabožne pesmi pa pili in jedli in tudi uganjali razne igrice in norčije. No, danes jim za svetlobo ne bi bilo treba kuriti ognjev, kajti cerkev je od prejšnjega tedna lepo osvetljena z močnimi reflektorji, tako da je iz doline ponoči jako lepo vidna. Žal so za tiste, ki bi radi cerkev podnevi fotografirali, reflektorji zaradi svoje velikosti preveč vidni, četudi niso prižgani.

K cerkvi so ljudje v procesijah romali v časih množičnih boleznih in suše. Znana je živinska

kuga v novomeški okolici, ko je poginila skoraj vsa živina. Takrat je cerkev dobila še prizidek svetega Izidorja, zaščitnika kmečkega življa, kasneje pa še kip svetega Urbana, zaščitnika vinskih gor. Leta 1914 ga je cerkvi daroval novomeški trgovec Urban Hrovat. Pred vojno je bilo tukaj gori nekaj političnih taborov, med vojno pa so partizani po maši privedli tudi miting.

Nevihite s strelami so nekajkrat hudo poškodovale zvonik, vendar so ga prizadevni verniki vedno zopet obnovili. Nazadnje je strela udarila lani. Prav tako neprijazna je bila usoda s štirimi bronastimi zvonovi. Tri je pobrala prva svetovna vojna, eden pa je bil ubit. Leta 1925 so v zvonik namestili štiri nove bronaste zvonove, ki še sedaj poejo v njenih linah. Kaže, da vse preizkušnje dolenjski verni človek uspešno prestaja in je pripravljen marsikaj žrtvovati za to, da se lahko v prijetnem okolju na Trški gori posveti svojim prošnjam. Za današnje dni bi mu v usta položili dve aktualni. Da bi v zvonik vedno treskal le pravi grom iz oblakov in ne tisti, ki ga je izumil človek, ter da bi slovenskih fantov več ne lovili po bližnjih gozdovih in jih ne silili v vojsko, ki je ne marajo.

T. JAKŠE

V procesiji stopajo otoški župnik Jože Tori, stiški opat dr. Anton Nadrah in izseljenski duhovnik iz Čila Janez Mohar.

Nesreča med treningom za dirko za dirko

Avtomobilista Mitjo Holinskega odpeljali v klinični center

DOL. TOPLICE — Na treningu za avtomobilsko hitrostno gorsko dirko »Dolenjska 90« se je v soboto ob 15.30 na cesti Podturn—Baza 20 hudo ponesrečil 38-letni Mitja Holinsky iz Ljubljane. Holinsky se je udeležil neuradne trening dirke in ko je prevozil približno polovico proge, ga je v ostrem levem ovinku pričelo zanašati, nakar mu je na ravnem delu vozilo uspelo zavrniti. Nato ga je zaneslo v levo preko vozišča in se je bočno zaletel v debelejšo bukev. Holinskega so odpeljali v novomeško bolnišnico, od koder so ga zaradi hudih poškodb (večkratni zlom leve roke in hud pretres možganov) takoj odpeljali v UKC Ljubljana.

DOPOLNILO

NOVO MESTO — Desetega avgusta ob 22. uri se je na lokalni cesti med Mokrim poljem in Vrhpoljem z osebnim avtom smrtno ponesrečil 36-letni Martin Rangus iz Gorenjega Vrhpolja. Z lada 1200 se je peljal iz Sentejereja proti domu. V Dol. Vrhpolju mu je nasproti pripeljal Viatorjev tovornjak s prikolico, ki ga je vozil 25-letni Milan Zupančič iz Cerovega Loga. Kljub umikanju in zaviranju sta vozili trčili, Rangus pa je umrl na kraju nesreče.

VLOMILEC V ROKE MILIČNIKOV

NOVO MESTO — K. J. (24 let) iz Novega mesta, Ob Težki vodi, je 17. avgusta 15 minut po polnoči pristopil k osebnemu avtu Marije Badovinac s Ceste herojev v Novem mestu. Avto je bil parkiran v skupnih garažah. Mladenec je s ključem za odvijanje koles razbil trikotno okence na desnih vratih, nato pa z roko segel v notranjost, da bi jih odprl. Ko je to počel, so ga prijeli miličniki.

Kriminal se širi v vsakdanjik

Organi za notranje zadeve v Sloveniji v prvem polletju obravnavali za 8 odst. več kriminalnih dejanj — Sto kilogramov heroina mesečno?

LJUBLJANA — Po podatkih slovenskega Republiškega sekretariata za notranje zadeve so organi za notranje zadeve obravnavali v letošnjem prvem polletju skupno prek 19 tisoč kaznivih dejanj. Lani v tem letnem obdobju je bilo število za dobrih 8 odst. manjše, kar bi lahko pomenilo, da je bilo v prvi polovici leta 1990 več prestopkov ali pa da gre za spremembo v obravnavanju kriminalitete.

Vsekakor je po podatkih, s katerimi operira RSNZ, v letošnjem primerjalnem obdobju več kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje, naraslo pa je tudi število umorov in posilstev ter primerov ogrožanja splošne varnosti ljudi. Pri tem je videti, da se niza starostna meja povzročiteljev različnih prekrškov, saj je sekretariat razgotovil porast kriminalitete otrok. Glede na vrsto kaznivih dejanj bi se dalo verjetno pojasniti ta porast z vse tršimi družbenimi razmerami, saj so otroci za grešili največkrat tatvine in manjkraj druge prekrške. Zaradi tatvin so se pred organi za notranje zadeve v največ primerih znašli tudi mladoletniki, lahko da

VAŠKA OLIMPIADA NA JUGORJU

JUGORJE — Gasilsko društvo Jugorje prireja v soboto, 25. avgusta, ob 17. uri pred gasilskim domom športno-zabavno prireditve »vaška olimpiada«. Ekipe iz Gradnika, Štrekljčeva, Dragomlje vasi, Suhorja, Lokvice, iz Podgrada, z Jugorja ter ekipa TV Slovenija se bodo pomerile v petih disciplinah: spravlilu slame, skokih v vreči, pitju mineralne vode, pripravi drv in vožnji s samokolnico. Po prireditvi bo veselica, prireditelji obljubljajo dobro hrano in domačo kapljico, za ples in zabavo bo igral ansambel Iskra, gost večera pa bo humorist Toni Gašperič.

KRONIKA NESREČ

NEPRIMERNA HITROST — Jože Verce iz Korit pri Trebnjem je 15. avgusta ob 14.00 vozil z osebnim avtom z Grmada proti Trebnjemu. Ko je pripeljal po klancu navzdol v desni nepregledni ovinek, ga je pričelo zanašati. Takrat mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal Ludvik Latin iz Perovega. Vozili sta trčili, laže ranjen je bil Verce, gmotne škode pa je za 60.000 din.

NAGLICA — Janez Žvab iz Črnomlja se je 14. avgusta ob 17. uri peljal na neregistriranem motorju po Ločki cesti v Črnomlju. Ko je po blagem klancu navzgor pripeljal v levi ovinek, ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo s ceste v travnati vsek, kjer je padel. Zlomil si je levo zapestje, laže ranjena pa je bila tudi sopotnica Betka

Z avtom v obljudeno barako

Tri žrtve avtomobilista odpeljali v novomeško bolnišnico

NOVO MESTO — Franc Rus (45 let) iz Gotne vasi je 18. avgusta okoli 14. ure vozil z osebnim avtom iz Novega mesta proti Metliki. Ko je pripeljal v Črmošnjice, je z avtom zavil na lokalno cesto za Dol. Težko Vodo, po nekaj metrih zapeljal s ceste in po 33 metrih vožnje čez drn in strn treščil v barako, v kateri so meni nič tebi nič sedeli Viden Mijajlovič, Lidija Mijajlovič in Viktor Mikec, vsi iz Novega mesta. Vse tri so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer so ostali na zdravljenju.

S puško streljal po soseski

Črnomalčan Hinko Kobe povzročil splošno nevarnost

ČRNO MELJ — Hinko Kobe (35 let) z Grajske ceste v Črnomlju je v noči na 13. avgust med tretjo in peto uro zjutraj z balkona svoje stanovanjske hiše ter izpred nje približno desetkrat ustrelil z lovskega puškama (karabinko in šibrovko) po okoliških hišah. Zadel je steno stanovanjskega bloka Grajska 3 in 7, s šibrami pa hišo na Grajski 6. S tem je ogrožal stanovalce ter hiš in mimorejdo. Kobetu so zasedli orožje in strelivo, po dogovoru z zdravnikom ZD Črnomelj so ga odpeljali v bolnišnico Ljubljana-Polje.

NESREČA V GOZDU

MOKRONOG — V gozdu pod vasio Brezovica se je 17. avgusta laže poškodoval Drago Sinur iz Čužnje vasi pri Trebnjem. Sinur je opravljal dela po nalogu rednega gozdarja. Med podiranjem kostanjevega debla mu je na glavo oziroma na čelado padla suha veja in ga zbila na tla. Pri padcu je Sinur izgubil čelado in z glavo udaril v stor podretega drevesa. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

LJUBITELJI SLIKE IN ZVOKA

METLIKA — Neznanec je med 8. in 16. avgustom vlomil v domovanje Janke Krajačiča iz Radovice in odnesel hladilnik, barvni televizor, videorekorder, glasbeni stolp in dva zvočnika. Škode je za 30.000 din.

REKREATIVNE OBČINSKE LIGE

NOVO MESTO — ZTKO Novo mesto razpisuje rekreativne lige občine Novo mesto za jesensko-zimsko-spoladansko sezono 1990/91 in je tudi že določila prijavne roke. Za mali nogomet se lahko prijavijo moške ekipe do vključno 28. avgusta. Za košarko in odbojko, kjer pričakujejo ženske in moške ekipe, bodo zbiral prijave do konca septembra, za badmintonsko ligo, moško in žensko, pa morajo prispeti prijave na ZTKO Novo mesto najpozneje do 14. septembra. Več informacij dajo na ZTKO Novo mesto, p. p. 30 oz. po telefonu 22-267 in po telefonu 23-861 pri strokovnem sodelavcu ZTKO za rekreacijo Slavku Malnarju.

LJUBITELJI SLIKE IN ZVOKA

METLIKA — Neznanec je med 8. in 16. avgustom vlomil v domovanje Janke Krajačiča iz Radovice in odnesel hladilnik, barvni televizor, videorekorder, glasbeni stolp in dva zvočnika. Škode je za 30.000 din.

REKREATIVNE OBČINSKE LIGE

NOVO MESTO — ZTKO Novo mesto razpisuje rekreativne lige občine Novo mesto za jesensko-zimsko-spoladansko sezono 1990/91 in je tudi že določila prijavne roke. Za mali nogomet se lahko prijavijo moške ekipe do vključno 28. avgusta. Za košarko in odbojko, kjer pričakujejo ženske in moške ekipe, bodo zbiral prijave do konca septembra, za badmintonsko ligo, moško in žensko, pa morajo prispeti prijave na ZTKO Novo mesto najpozneje do 14. septembra. Več informacij dajo na ZTKO Novo mesto, p. p. 30 oz. po telefonu 22-267 in po telefonu 23-861 pri strokovnem sodelavcu ZTKO za rekreacijo Slavku Malnarju.

OGENJ NAREDIL ZA 150.000 DIN ŠKODE

NOVO MESTO — Okoli 21. ure sta Jože Jakše in njegov sin opazila ogenj v svojem gospodarskem poslojpu v Malem Podljubnu. Požar se je razširil na ostrešje, ki je v celoti zgorelo, prav tako okoli 20 ton sena. Ogenj so pogasili gasilci PGE Novo mesto in 30 gasilcev okoliških društev. Zagorelo je, tako domnevajo, ker je nekdo pozabil ugasniti luč, pregreta žarnica pa je vnela slamo, ki je bila pod njo. Škode je za 150.000 din. Poslopje je bilo zavarovano za manjšo vsoto.

STORILCEM SO NA SLEDI

SEMIČ — Pri izhodu z veselišnega prostora v Kotu pri Semiču je skupina petih Romov občanu G. A. iztrgala iz roke moško torbico, v kateri je imel dokumente in 700 din. S plenom so zbežali v bližnji vinograd. Storilcem so na sledi.

POTA IN STRAN POTI

dežurni poročajo

OB DRVA — Neznanec je v času od julija do 13. avgusta iz gozda nad vasjo Kuzarjev Kal odpeljal 5 metrov drv Leopolda Berusa s Kuzarjevega Kaša. Drva so bila zložena v tri skladovnice. Škode je za 1.700 din.

HUDOBIJA — V noči na 18. avgust je neznanec s kladivom razbil vetrobransko steklo na golfu Zvonke Bracar iz Smolenje vasi. Škode je za 4.000 din.

ZIMA JE TU — Anton Kapš s Potoka pri Črnomlju je imel v gozdu pri Vimolju posekanih 15 metrov bukovih drv. V času od 5. do 14. avgusta mu jih je nekdo odpeljal, škode je za 4.500 din.

VLOM — Boris Klemenčič iz Novega mesta je 15. avgusta popoldne parkirani avto ob njivi pri Črešnjicah. Vozilo je zaklenil in odšel na polje. Ko ga ni bilo, je neznanec s kamnom razbil steklo na desnih vratih in iz torbice, ki je bila v avtu, ukradel 80 din. Škode je za 1.000 din.

PO STEKLO — Anton Jakše je imel v noči na 18. avgust na Cesti herojev v Novem mestu v skupnih garažah parkiran yugo 45. V noči na 18. avgust mu je nekdo izrezal prednje avtomobilsko steklo. Škode je za 600 din.

OB ŠKROPILNICO — V noči na 15. avgust je nekdo iz odklenjene garaže Slavka Učmana iz Vavte vasi odnesel motorno škropilnico. Učman je oškodovan za 5.000 din.

ODNESEL JELENA — V času od 13. do 16. avgusta je nekdo vlomil v vikend Antona Vrščaja na Lokvah. Odnasel je lovsko trofejo — jelenjo glavo in radiokasetofon.

verbe ter utaje davkov in drugih dajatev. Med kaznivimi dejanji gospodarske kriminalitete po številu prednjačijo tako kot v prejšnjih obdobjih gozdne tatvine, sledijo pa zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe, ponarejanje vrednotnic, izdaje nekritična čeka itd. Kljub številčnemu upadu nekaterih gospodarskih prekrškov je v splošnem pogledu gospodarska kriminaliteta porasla.

Kako pojasniti skokovito rast števila kaznivih dejanj v zvezi z mamili? Dejstvo je, beležijo v RSNZ, da je bilo teh prekrškov v prvi polovici letošnjega leta

• V primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa se je v letošnjem prvem polletju zmanjšalo število prometnih nesreč, kjer so udeleženci umrli ali bili poškodovani. Očitno je nekaj t. m. prispevala Akcija — 10, sklepajo v RSNZ.

že toliko kot vse leto 1989. Med temi kaznivimi dejanji lahko omenimo vlom v onkološki inštitut, med katerim so izginili narkotiki in vrednosti 800 tisoč nemških mark.

Neznanka pa je verjetno prava vrednost mamil, ki jih mafajska mreža tiho tapči čez državno mejo. Italijanska stran namreč zatrjuje, da prenesejo tiho tapci čez italijanske mejne prehode mesečno vsaj 100 kg heroina, ne da bi jih odkrila italijanska ali jugoslovanska carina.

M. LUZAR

Tomljetu najzlahtnejši pokal

Dirko za gorsko avtomobilistično državno prvenstvo na Rogu dobil domačin Jugo skoraj prehitel beamveja — Matjaž tudi letos državni prvak?

PODTURN — Več kot 16.000 obiskovalcev je z navdušenjem pozdravilo zmago domačina Matjaža Tomljeja na nedeljskih dirkah za državno gorsko avtomobilistično prvenstvo in nagrado Walterja Wolfa. Na izredno razgibani, hitri in nevarni gozdni cesti od Podturna do Baze 20 je Matjaž kar petkrat ugnal svoja tekmeča Braneta Kuzmika (IMV — Renault) in klubskega tovariša Dagmarja Šusterja (Donit-Olimpija).

Že na treningu v soboto popoldan je dokazal, da je prvi favoriti in da ga njegov BMW 3 z 280 konjskimi silami uboga na vseh ovinkih. Iz dirke v dirko je bil hitrejši, rekord proge pa je dosegel na nedeljski prvi vožnji, ko je dobre štiri kilometre proge prevozil v 2 minutah 14 sekundah in 55 stotinkah s povprečno hitrostjo 104,9 km/h. V drugi vožnji za nagrado »Dolenjska 90« je vozil dobro sekundo počasneje, vendar je v končnem seštevku obeh časov to več kot zadostovalo (4.31,35) za zmago pred Branetom Kuzmijem (4.34,84) in Dagmarjem Šusterjem (4.37,33). Najzlahtnejši pokal je tako ostal doma, Matjaž ga je na slovesnosti pri

»Mačkovem domu« prejel iz rok predsednika skupščine občine Novo mesto Marjana Dvornika. V skupni razvrstitvi po petih dirkah, od katerih je Matjaž dobil zadnje tri, je v najmočnejši kategoriji vrstni red nespremenjen, favoriti pa so tesno skupaj: Kuzmiz in Šuster imata 74 točk, Matjaž pa dve manj. Ze naslednja dirka zna spremeniti vrstni red.

Šestindesetletni Matjaž Tomlje iz Dolenjskih Toplic je v avtomobilskem športu že dobrih 15 let, navdušile pa so ga prav dirke na Gorjance. Po tekmi je povedal: »Vesel sem, da mi je uspelo zmagati pred domačim občinstvom. S tekmo sem bil zadovoljen, vendar mislim, da bi lahko

peljal še hitreje. Dolenjci smo ogreti šport, kar nam je ostalo še iz dirk na Gorjance, zato upam, da bomo tudi naslednje leto sposobni organizirati eno od dirk državnega prvenstva. To bo tudi priznanje AMK Dolenjska in prizadevanjem Toplni ter 300 gasilcem iz sedmih društev so svojo nalogo za prvič kar do opravili.«

Na nedeljski dirki pa velja omeniti enega pogumnega dirkača, ki se je s svojim jugom kosal z nekajkrat močnejši stroji. To je bil Zvone Blažun iz Ljubljane.

• Tekma za državno prvenstvo je bila brez nesreče, zato pa so se tri prijatelji na sobotnem treningu. Najhujše poškodovani Mitja Holynski iz Ljubljane, ki se je s svojo lancio delta zaletel v bukev in dobil vrsto poškodb na roki glavi. Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico, potem pa na UKC v Ljubljano.

Kogoj spet najhitrejši

Na triatlonu Lisca 90 tokrat 50 tekmovalcev

SEVNICA — Na 5. triatlonu Lisca 90 je preteklo nedelje med 50 triatlonci iz mnogih krajev Slovenije po pričakovanih spet — že tretjič — zmagal 31-letni Igor Kogoj z Mosta pri Soči, ki je le za malenkost zaostal za lanskoletnim rekordom proge tega triatlona (1 ura 37 minut in 45 sekund).

Lani je bil Kogoj uspešen tudi na svetovnem tekmovanju »supertriatlonce« na Havajih. Tja bi zelo rad odpotoval tudi letos, pa ga na prireditvi tam po vsej verjetnosti ne bo. Je namreč veliko vprašanje, ali mu bo uspelo zbrati dovolj denarja za dolgo pot. Zadnje 4 mesece se je Kogoj pripravil v Nemčiji. Tam je triatlon zelo priljubljena zvrst rekreacije. Po kogaevih besedah imajo Nemci vsak teden celo 5 do 6 podobnih prireditev, kot je triatlon Lis-

ca, le tekmovalcev je precej več, tudi okrog 600. Kar zadeva njegov letošnji doseg na triatlonu Lisca, je Kogoj povedal, da je bil letos na vrhu 948 m visoke Lisce minuto hitrejši kot lani, le pri spustu ni hotel toliko tvegati, kljub lepemu sončnemu vremenu, zato tudi ob koncu manjši zaostanek za rekordom. Sicer pa je bil tudi Kogoj med tistimi, ki so pohvalili odlično organizacijo triatlona Lisca 90.

Organizator triatlona je bila ZTKO Sevnica, sponzorji prireditve so bili Jurtrajka, Kemkolor Slavko Vilčnik in Marco Export — Inport Sevnica, nagrade pa so prispevali številni sevniki kolektivi — družbena podjetja in obrtniki iz sevnike občine.

P. P.

PRIJAVE ŠE JUTRI

BRUSNICE — To nedeljo bo v Brusnicah turnir v malem nogometu, ki se bo začel ob 8. uri. Ekipe se lahko prijavijo danes in še jutri do 20. ure v gostilni Mrak na Ratežu, kjer bodo jutri ob tej uri tudi žrebali pare. Organizatorji obljubljajo za dobro igro na turnirju privlačne nagrade.

RUDAR (T)—ELAN

1:1 (0:0)

TRBOVLJE — V 1. kolu SNL so nogometaši novomeškega Elana gostovali pri vrstnikih trboveljskega Rudarja. Na pot niso krenili preveč optimistično, saj so bile letošnje priprave bistveno krajše. S pozhvalno igro so novomeški nogometaši dali vedeti, da vseeno lahko presenetijo in le malo je manjkalo do tega že v 11. minuti prvega polčasa, ko se je Kostrev sam znašel pred nasprotnimi vrati, a je zadel le vratarja. V drugem polčasu so Elanovi nogometaši nepričakovano povedli z golom Kolenca, debitanta v ekipi, ki je malo pred tem zamenjal nerazpoložena Božoviča. Nesrečno od tal odbita žoga v kazenskem prostoru v roke Hadžića je bila dovolj, da je sodnik pokazal na belo točko, Agatič pa je bil potem zanesljiv strelcec.

Novomeščani so z osvojen točko na začetku novega prvenstva zadovoljni, vendar čaka Janeza Vodenška iz Ivančne Gorice, novega trenerja Novomeščanov, in Vlada Kirna, njegovega pomočnika, še precej dela. V nedeljo bodo nogometaši Elana gostili na novomeškem stadionu bratstva in enotnosti vselej neugodno ekipi Medvod.

M. GORENC

KOGOJ ŽE TRETJIČ ZMAGOVALEC — Igor Kogoj (v sredini, z očali) je v absolutni razvrstitvi triatlona Lisca 90 zmagal s časom 1:38:44 pred Mirom Kregarjem in Kamnika (1:48:11) in Ljubljancem Janezom Marinkom (1:48:41). Bledčanka Lidija Golob je bila najhitrejša pri dekletih.

Motokrosu se obetajo lepši časi

V Dolenjskih Toplicah ustanovna skupščina motokluba MEL

DOLENJSKE TOPLICE — Dolgotletne želje nekdanjih motokrosistov in privržencev tega športa so se uresničile 10. avgusta letos, ko je deset članov novoustanovljenega kluba MEL podpisalo ustanovno listino. Že pred meseci so ob cesti od Dolenjskih Toplic proti Sušicam dobili v najem zemljišče kmetijske zadruge, kjer so si naredili progo za treninge. Tu ob nedeljah, torkih in petkih vadijo tako Novomeščani kot tudi člani drugih slovenskih klubov od Juhanta, letošnjega državnega prvaka, do Fortune in Zajca, ki sta takoj za njim. Preden pa sedejo na motorje, vsakič poprimajo pod vodstvom predsednika kluba Ludvika Mežnarja tudi za delo. Tako so si v kratkem času zgradili komunalno urejen lesen objekt, kjer bo prostora za shrambo, umivalnico s sanitarijami in klubski prostor. Dela je seveda še dovolj, toda želja, da bi na progi morda že letos organizirali pozivno dirko, jih vleče naprej. Fantje, ki dan za dnem požirajo glinasti prah, živijo samo za ta šport, prostega časa ne poznajo in vso opremo si kupujejo sami s pomočjo staršev.

Dolenjska, ki že od sedemdesetih let, ko so se prvi zagnanci in ljubitelji hitre vožnje zapodili po gorjanskih ovinkih, živi z motokrosom, ima tudi veliko ljubiteljev motokrosa in cestnohitrostnih dirk. Za občinstvo se torej ni bati, po zagotovilih podpredsednika kluba Antona Žvana pa tudi ne za temovalce in podmladek. Omogočili jim bodo strokovno vodenje, pomagali pri nakupu opreme in motorjev in zagotovili tehnično službo.

L. M.

NOVA RAST — Ti mladi fantje na poskočnih strojih

Kolesarstvo ne bo šlo raketno zvižgat

ČRNO MELJ — Kolesarsko društvo iz Črnomlja, ustanovljeno pred osmimi leti, je danes edino tovrstno društvo v Beli krajini. Žal tudi tu gre vse brez težav, saj bi potrebovali mlade zagnane ljudi, ki jih kolesarstvo veseli in ki bi želeli delati kot strokovni sodelavci. »Denar za njihovo izobraževanje je zagotovljen pri odboru za telesno kulturo, seveda pa je potrebno v društvu zastoj, danes pa za imeti že vsak vse plačano,« poto Stane Žlak, edini trener in duša črnomaljskega kolesarskega društva.

V društvu imajo šest tekmovalnih kols in prav toliko je tudi tekmovalcev, mlajših in starejših pionirjev in mlajših mladincev. »Zanimanje za šport je v našem mestu tako veliko, da bi lahko imeli tudi 30 tekmovalcev,« bi seveda imeli toliko koles. Žal je šport v precejšnji meri vezan na denar, ki pa ga v klubu nimamo na pretežno zato tudi ne moremo kupiti toliko koles, kot bi si želeli in kot bi želeli nepotencialni tekmovalci. Starši niso pripravljeno odšteti tako velike vsote za tekmovalno kolo,« potoži Žlak.

»Imamo vsaj to srečo, da imamo sponzorja, Črnomaljski Sap, in dobimo zavedamo, da brez njega sploh ne bi bilo društva. Denar, ki ga dobimo od odbora za telesno kulturo, je namreč skromen. Na leto bi ga potrebovali za tri kolesa, dobimo pa komaj eno,« malo pohvali in malo pogrni Stane. Čeprav so s svojimi tekmovalci že dosegli uspehe na slovenskih in vsaških tekmah, pa zadnje čase, ko zanimanje za kolesarstvo vse več vse bolj razmišljajo tudi o rekreativnem kolesarjenju, ter obljubljajo, bodo jeseni za rekreativne pripravili krožno vožnjo po črnomaljski občini. Razmišljajo tudi o pripravi solskega kolesarskega prvenstva.

»Čeprav v Črnomlju v zadnjem mesecu su proda vse več športnih klubov, društve, se kaj takšnega s kolesarskim društvom zagotovo ne bo zgodilo. V njegov obstoj se bomo borili z vsem močmi in če se bo le še našel za kak dinar pri sponzorju in odboru za telesno kulturo, potem nimamo obsojni na propad,« je kljub težavam, s katerimi se srečujejo, optimist Stane Žlak.

Stane Žlak

ŠPORT

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETEK, 24. VIII. SLOVENIJA 1
 8.35 — 11.50 in 15.30 — 0.35 TELE-TEKST
 15.55 VIDEO STRANI
 16.00 MOZAIK
 16.05 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE, 9/12
 16.10 DELFIN FLIPPER, amer. naniz., 6/7
 16.15 NA VALOVH SPZONANJ, dok. oddaja
 16.20 MIHAJLO LOMONOSOV, sovjetska nadalj., 1/9
 16.25 VIDEO STRANI
 16.30 VIDEO STRAN
 16.35 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
 16.40 EP VIDEO STRANI
 16.45 DNEVNIK 1
 16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.55 TV MOZAIK
 17.00 KOT POTOVANJA — MESTA MOSTOVI: ČUPRIJA
 17.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 17.10 PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 9/13
 17.15 RISANKA
 17.20 TV OKNO
 17.25 DNEVNIK 2
 17.30 VREME
 17.35 ZRCALO TEDNA
 17.40 V 80 DNEH OKOLI SVETA, angl. dok. serija, 3/7
 17.45 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 15/42
 17.50 DNEVNIK 3
 17.55 POLETNA NOČ
 18.00 PRI HUXTABLOVIH, amer. naniz., 15/22
 18.05 SIN Z OTOKA, amer. nadalj., 5/14
 18.10 ALLO, ALLO, angl. naniz., 1/6
 18.15 VIDEO STRANI

Noro, norejšje, norišnica (humoristična serija) — 19.00 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 V Cityju (angl. nadalj.) — 21.00 Split 90 (zabavnoglasbena oddaja) — 21.55 Dnevnik — 22.15 Sam z vsemi (oddaja o kulturi) — 23.15 Informativna oddaja za goste iz tujine — 23.20 Program plus — 1.30 Poročila — 1.35 Ekstra program plus

SOBOTA, 25. VIII. SLOVENIJA 1
 8.35 — 11.35 in 15.30 — 1.05 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
 11.25 VIDEO STRANI
 11.45 VIDEO STRANI
 11.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
 12.00 EP VIDEO STRANI
 12.05 DNEVNIK 1
 12.10 POSLOVNE INFORMACIJE
 12.15 KOT POTOVANJA — MESTA MOSTOVI: VRGINMOST
 12.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 12.25 RISANKA
 12.30 TV OKNO
 12.35 DNEVNIK 2
 12.40 VREME
 12.45 ZRCALO TEDNA
 12.50 V 80 DNEH OKOLI SVETA, angl. dok. serija, 3/7
 12.55 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 15/42
 13.00 DNEVNIK 3
 13.05 POLETNA NOČ
 13.10 PRI HUXTABLOVIH, amer. naniz., 16/22
 13.15 SIN Z OTOKA, amer. nadalj., 6/14
 13.20 ROZHNATA NANIZANKA, franc. naniz., 7/84
 13.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2
 17.00 Satelitski programi — 19.00 Danes skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.35 Poročila — 21.40 Živi pesek (dok. oddaja) — 22.00 Struški večeri poezije — 23.00 Kronika Dubrovniških poletnih prireditelj — 0.10 Satelitski programi
HTV 1
 9.25 TV koledar — 9.35 Čebelica Maja — 10.00 Program plus (ponovitev) — 12.10 Lov na srečo (kanadska nadalj., 3/14) — 13.00 Poletni program — 14.50 Ciklus bajke: Janko in Metka (amer. film) — 16.50 Poročila — 17.00 Narodna

glasba — 17.30 Ulica strahopetcev (angl. naniz., 4/13) — 18.20 Sedmi čut — 18.30 Priserčno vaši — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Kapetan Grom in vojski prihodnosti (amer. znanstvenofant. serija) — 20.35 Super girl (amer. film) — 22.05 Dnevnik 3 — 22.20 Športna sobota — 22.40 Informativna oddaja za goste iz tujine — 22.45 Program plus — 1.05 Poročila — 1.10 Ekstra program plus

NEDELJA, 26. VIII. SLOVENIJA 1
 8.50 — 13.10 in 14.50 — 23.25 TELE-TEKST
 9.20 VIDEO STRANI
 9.30 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV
 10.20 PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 9/13
 10.45 ZGODBE STARIH MEST — ČAJNIČE, zabavnoglasbena oddaja
 11.30 DOMAČI ANSAMBLI — ANSAMBEL TRIM
 12.00 KMETIJSKA ODDAJA
 13.00 VIDEO STRANI
 15.05 PRISLUHNI MO TIŠINI
 15.45 VIDEO STRANI
 15.55 PRAŠKI PANOPTIKUM, češkoslov. naniz., 7/10
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.10 OČETOVA MALA ZADOVOLJSTVA, amer. film (CB)
 18.40 TOP HAT SHOW, amer. film
 18.15 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.50 VREME
 20.00 POZITIVNA NIČLA, nadalj. TV Zagreb, 4/6
 21.05 ZDRAVO
 22.25 DNEVNIK 3
 22.45 TRIATLON JEKLENIH, reportaža iz Bohinja
 23.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2
Opomba: 14.10 F-1 za VN Belgije
 10.00 Oddaja za JLA in igrani film — 13.00 Satelitski programi — 14.10 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Dnevnik 20.00 Veliki tektonski jarek (angl. poljudnoznan. serija, 2/3) — 20.50 F-1 za VN Belgije (ponetek) — 21.55 Športni program — 22.50 Satelitski programi
HTV 1
 9.30 Poročila — 9.35 Risana serija — 10.00 Nedeljsko dopoldne — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Serijski film za otroke — 14.00

Poročila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 16.05 Znanstveno-popularni film — 17.00 Šport na filmu — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Ko nekoč potrkala na moja vrata (serijski film) — 21.05 Zabavna glasba — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Športni pregled — 22.25 Informativna oddaja za goste iz tujine — 22.30 Program plus — 0.40 Poročila

PONEDELJEK, 27. VIII. SLOVENIJA 1
 8.35 — 10.40 in 14.10 — 0.35 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 NINA IN IVO, 6/9
 9.15 ALICE IN NJENA DRUŠČINA, 13/16
 9.30 UTRIP, ZRCALO TEDNA
 10.00 DANCAS MARACAIBO, 2. del
 10.30 VIDEO STRANI
 14.25 VIDEO STRANI
 14.35 ZDRAVO, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK, ponovitev
 18.15 UTRIP, ZRCALO TEDNA
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.40 RADOVEDNI TAČEK
 18.50 ZMAJEV PLES
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.50 VREME
 20.00 DA CAPO, drama TV Titograd
 21.30 KOMORNI ANSAMBEL SLOVENICUM
 21.55 DNEVNIK 3
 22.15 POLETNA NOČ
 22.20 PRI HUXTABLOVIH, amer. naniz., 17/22
 22.25 SIN Z OTOKA, amer. nadalj., 7/14
 22.30 ALLO, ALLO, angl. naniz., 2/6

SLOVENIJA 2
Opomba: 15.55 Split: EP v atletiki
 17.00 Satelitski programi — 18.55 Šipanj — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavnoglasbena oddaja — 20.45 Žarišče — 21.15 Poletni dan v Stinici (ponovitev) — 22.15 Po sledih napredka — 22.45 Igre brez meja
HTV 1
 9.50 TV koledar — 10.00 Skrivnostni otok (serijski film) — 10.30 Risanka — 11.05 Poletni program — 12.35 Poletno popoldne — 14.35 Skice iz Indije — 15.05 Oddaja za otroke — 15.20 Goranove zgodbe — 15.40 Poročila — 15.50 Nočni program (ponovitev) — 18.00 Poročila — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila za goste iz tujine — 18.45 Čas, ki živi — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 21.35 Dnevnik 3 — 21.55 Informativna oddaja za goste iz tujine — 22.00 Nočni program — 0.10 Poročila

TOREK, 28. VIII. SLOVENIJA 1
 8.35 — 11.00 in 15.00 — 0.30 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 9.10 ŽIV ŽAV
 9.15 ALPSKI VEČER
 10.50 VIDEO STRANI
 15.15 VIDEO STRANI
 15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.15 ZLATA PTICA
 18.20 ČISTO PRAVI GUSAR, 5/5
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.50 VREME
 20.00 MUSIC-HALL, franc. nadalj., 3/4
 20.50 ZVEZDNI PRAH, zabavnoglasbena oddaja
 21.55 DNEVNIK 3
 22.15 POLETNA NOČ
 22.20 PRI HUXTABLOVIH, amer. naniz., 18/22
 22.25 SIN Z OTOKA, amer. nadalj., 8/14
 22.30 ALLO, ALLO, angl. naniz., 3/6

SLOVENIJA 2
 17.00 Satelitski programi — 19.00 Miškova Zala — 19.30 Dnevnik — 20.40 Žarišče — 21.10 Žrebanje lota — 21.15 Nočni program iz kulture — 22.40 Satelitski programi
HTV 1
 9.50 TV koledar — 10.00 Serijski film za otroke — 11.05 Poletni program — 12.35 Poletno popoldne — 14.35 Izobraževalni program — 15.05 Oddaja za otroke — 15.40 Poročila — 15.50 Nočni program (ponovitev) — 18.00 Poročila — 18.10 TV koledar — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila za goste iz tujine — 18.45 Znanost — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Pokrijte ji obraz (angl. nadalj., 4/5) — 21.10 Kontaktni magazin — 22.10 Dnevnik 3 — 22.40 Informativna oddaja za goste iz tujine — 22.45 Nočni program iz kulture — 0.55 Poročila

SREDA, 29. VIII. SLOVENIJA 1
 8.35 — 11.55 in 15.00 — 0.30 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.05 OBLAKI, SONCE, DEŽ IN VETER, 2. del
 9.15 ALICE IN NJENA DRUŠČINA, amer. naniz., 14/16
 9.35 DA CAPO, ponovitev drame TV Titograd
 11.05 MUSIC-HALL, franc. nadalj., 3/4
 11.45 VIDEO STRANI

15.15 VIDEO STRANI
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK: PO SLEDEH NAPREDKA
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.45 MOJA DRUŽINA IN OSTALE ŽIVALI, angl., nadalj., 9/13
 19.10 RISANKA
 19.50 VREME
 20.00 FILM TEDNA
 20.05 SREČA GOSPE BLOSSOM, angl. film
 21.30 SOFIJSKI SOLISTI, posnetek iz Kržank
 21.55 DNEVNIK 3
 22.15 POLETNA NOČ
 22.20 PRI HUXTABLOVIH, amer. naniz., 19/22
 22.25 SIN Z OTOKA, amer. nadalj., 9/14
 22.30 ALLO, ALLO, angl. naniz., 4/6
 0.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2
Opomba: 16.40 Split: EP v atletiki
 17.00 Satelitski programi — 19.00 Orbitalna mehanika — 19.30 Dnevnik — 21.00/21.25 Žarišče — 21.30/21.55 Svet poroča — 22.30 Satelitski programi
ČETRTEK, 30. VIII. SLOVENIJA 1
 8.35 — 10.20 in 15.30 — 0.25 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.05 GRIZLI ADAMS, 20. del amer. naniz.
 9.10 ZAKON V LOS ANGELESU, 13. del amer. naniz.
 10.10 VIDEO STRANI
 15.15 VIDEO STRANI
 15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK
 18.15 NOBEN GOZD NI NAVADEN GOZD
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.45 ČUDEŽNA LETA, amer. naniz., 11/18
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.50 VREME
 20.00 MIHAJLO LOMONOSOV, sovjetska nadalj., 4/9
 21.00 TEDNIK
 21.55 DNEVNIK 3
 22.15 POLETNA NOČ
 22.20 PRI HUXTABLOVIH, amer. naniz., 20/22
 22.25 SIN Z OTOKA, amer. nadalj., 10/14
 22.30 ALLO, ALLO, angl. naniz., 5/6
 0.15 VIDEO STRANI

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

ZNAMENJA ČASA IN SRČNE KULTURE

Po slovenski deželi kar mrgoli znamenj in velikemu številu teh se v prvih desetletjih po vojni kaj malo godilo. Zadržti sivi čas je v njih del zgolj verske simbole, v veri pa del splošne filozofije, na kateri je hotel graditi svoj svet. Svet, ki naj bi se oprajal celo na nasilju nad nedolžnim izročilom naših dedov, pač ne more trajati dolgo. Res ga je piš demokracije v osemdesetih dobrih letih, letošnji pomladni veter pa do onca odnesel, škoda na naši kulturni dediščini pa je ogromna. Komu so bile napoti kapelice in križi na razpotjih, da so se tako nezadržno znašli nad njimi. Mislile, da so uničevali vero — da se to da napraviti z nasiljem nad predmeti, mora misliti samo zelo primitiven um —, so razbijali rezbarije in sliarije naših ljudskih umetnikov, prednote, ki so last vsega naroda in okras naši kulturni pokrajini. Na potovanjih po Avstriji sva lahko videla, kak estetski odnos do svojih znamenj imajo Avstrijci, enako tudi, ko sva križarila po Grčiji, tam najdenega še z mediteranskimi verskimi evforijami. Nikjer pa nisva videla znamenj v tako žalostnem stanju, kot so pri nas. No, resnici na ljubo je treba povedati, da se v zadnjem času podoba spreminja, da je bila marsikatera kapelica že obnovljena in da ljudje že razumevajo, kako so znamenja predvsem odraz priprave njihovega odnosa do prednikov, njihove srčne kulture. Sedaj je prav razbito ali zanemareno znamenje spridevalo njihove kulturne zaostalosti, ne pa obratno, kot so jim nekateri v preteklih desetletjih hoteli vteptati v glavo. V svoji črni mržnji so se nekateri spravliali celo nad znamenja, ki so jih matere postavljale na kraju, kjer je padel njihov sin partizan. Tako znamenje je na cesti proti Ruperč Vrhu. In ker je na samotnem kraju, je bil leseni Kristus na razpeli redno polomljen. Sedaj le prazen trohnen križ priča o kraju, kjer je mati v solzah izkopala svojega sina partizana.

znamenju na Malih Škrjančah. Vendar ni bilo tako. Hrovatičeva mati, ki živi na eni od kmetij na tem hribu, se kljub osemdesetim letom ne spomni, kdaj in zakaj bi znamenje bilo postavljeno. Ko se je pred petdesetimi leti poročila sem gor, je znamenje že bilo, v vsem času pa se ne spomni ne ustnega ne pisnega izročila o tem, kako je znamenje prišlo sem. Povedala pa je, da je znamenje tesno povezano z dogajanjem med zadnjo vojno. Bilo je važna orientacijska točka za skrivna srečanja in predavanja sporočil. »Dobimo se pri križu na Malih Škrjančah,« je marsikaj povedala partizanskim kurirjem in terencem. Pa tudi tistim, ki so se borili proti partizanom. Za križem, nekaj metrov naprej, je že obronek gozda s prostorno kotanjo, v kateri se je dalo neopazno ždeti in oprezati proti dolini in cesti, ki iz mesta vodi proti Škrjančam in naprej proti Birčni vasi.

»Tukaj ob robu je stal debel gaber, za katerim so stali partizanski ogledniki, opazovali dolino in pripravljali zasede. Drugič so se sem postavili belogardisti in prežali na partizanske kurirje,« pripoveduje Hrovatičeva Marija, ki se še dobro spominja, kako je bilo takrat, ko so se prav tukaj srečali eni in drugi. »Ne vem več, kdaj je bilo to, spominjam pa se, da je bilo pozimi, ker je bil zelo visok sneg. Ena skupina partizanov je bila pri gostilni na Hribu, kjer so se radi zadrževali, saj je bil tam takoj v zaledju gozd, druga pa tukaj pri križu

v zavetju gozda. Skupina belogardistov je neopazno iz Šmihela po gozdu prišla vse okoli Malih Škrjanč in se verjetno hotela postaviti v zasedo za križem. Ko so opazili, da je mesto že zasedeno, se je vnel kratek boj, nakar so partizani pobegnili globlje v gozd, belogardisti pa zasedli njihova mesta. Tisti, ki so bili na Hribu, so seveda ugibali, kaj pomeni to streljanje za njihovim hrbtom, zato so poslali onega svojih pogledat, kaj se dogaja. Ko je prišel blizu, so užgali po njem. Skušal je zbežati, vendar je padel, ranjen v noge. Ko so ga dohтели, so ga pokončali s strelom v glavo.

Bil je mlad fant. Videla sem ga nekaj ur zatem, kajti beli so po dejanju pobegnili, čez nekaj časa pa so prišli partizani in rekli, da moram vzeti vole in sani. Fant je ležal na hrbtu, v glavi je imel veliko strelno rano. S Knafeljčevim Mihom sva ga v globokem snegu, pot še ni bila utrta, odpeljala do Lakovnic, od tam pa so ga odpeljali menda na pokopališče v Jurno vas. Nič ne vem, kdo in od kod je bil tisti mladi fant,« se spominja Hrovatičeva. Pravi tudi, da je lastnik gozda potem v jezi posekal tisti debeli gaber in pokvaril opazovališče eni in drugi vojski. Križ pa je ostal, nema priča bratomornega dogodka.

Pogled z Malih Škrjanč na Škrjanče in Turkovo domačijo. V ozadju Regrške košenice, novo novomeško predmestje.

Hrovatičeva mati ima že osem križev na hrbtu, zato težko hodi, spomin pa ima še vedno zelo dober.

SLEPA OKNA STARE DOMAČIJE

Vas je s treh strani obdana z gozdom, le v smeri Novega mesta se odpira pogled na škrjanška polja, potček, ki se vije v dolini, na vasico onkraj brega, vse do Regrških košenic, ki so nekajdes bile to, kar pravi ime, sedaj pa se tam vrsti streha ob strehi. Tudi v vasi onkraj potoka, iz katere sva pravkar prišla, je videti več novih kot starih hiš. Med njimi zbuja pozornost starejša hiša, kjer se ne šopiri na oknih bujno cvetje, kot je to običaj na kmečkih domovih, ampak so polkna zaprta in slepo strmijo v svet. Tudi gospodarska poslopja okoli hiše, njihova velikost da slutiti, da je bila to nekoč močna kmetija, dajejo na neki način že od daleč vtis osamelosti.

»To je Turkova kmetija,« poteši radovednost Hrovatičeva mama. »Veliko otrok je bilo včasih pri hiši, pa je vojna tako obrnila, da ni sedaj nobenega. Spomladi leta dvainštridesetega smo od tukaj gori opazovali dramo, ki se je dogajala pri tej hiši. Čeprav je daleč, se na Škrjanče kar dobro vidi in sliši. Sicer pa, kaj ne bi slišali, ko pa je bilo toliko kričanja. V vasi je bila partizanska vojska. Precej jih je bilo, skritih po podih in kozolcih. Turkov fant Miha je bil bogoslovec in je prespal v Šmihelu naj bi pripravil otroke za prvo obhajilo. Partizani so ga pričeli loviti in on je pred njimi bežal po vasi. Prijeli so ga in vse do sem smo slišali kričanje

Pred leti je že kazalo, da bo Turkov kozolec popustil pred zobom časa, a so ga dediči domačije zopet obnovili.

fanta in domačih, ki so vpili, naj ga spustijo, ter vpitje partizanov, da mora iti z njimi. Iztrgal se je in jim ušel v domačo hišo. Partizani pa za njim. Še je bilo slišati ravs tam doli, kar priteče po cesti partizan in kriči, da prihaja italijanska patrolja. Kmalu zatem je iz hiše odjeknil strel in zaslišali smo presunljivo jokanje domačih. Partizani so jo udri čez travnike v dolino in tukaj mimo po jasi v gozd. Videli smo jih, kako tečejo sklonjeno s puškami v rokah. Kmalu smo zvedeli, kaj se je dogajalo v hiši pri Turkovih. Ko so se tam v sobi prerivali in so hoteli partizani zveliči fanta ven, so zaslišali opozorilo, da prihajajo Italijani. Tedaj so fanta, ki je bil v sestrimem naročju, čisto od blizu ustrelili v glavo. Kri je pobrizgala vso steno. Vidite, tako je bilo. Da bi se le ne vrnili tisti časi, ko smo tukaj gori v strahu trepetali, kdaj bo kdo prišel in potkal na okno. Nikoli nisi vedel, s kakšnimi nameni hodijo okoli hiše.

Stati tukaj gori je kot stati na prepihu. Ljudje so bili suhe bilke, prepuščeni viharju, ki je imel svoj izvor sicer nekeje drugje, a je tukaj prav tako neusmiljeno pometal z njimi. Hrovatičevi mami so moža odpeljali Italijani na Rab, od koder se ni več vrnil. Sovražna granata, izstreljena na partizanske položaje v vasi, je zažgala pod, druga je priletela potem, ko so iz gorečega hleva poskusili rešiti živino. Njen drobec je ubil staro mater. Ko so se čez nekaj dni vračali z njenega pogreba, je rafal pokosil še starega očeta. Dve domačiji sta bili tukaj na Malih Škrjančah. Ko je bilo vojne konec, je bila pri vsaki ena vdova, nekaj otrok in deklet, pa nobenega možkega. Ena od domačij je sedaj tudi že čisto opustela.

Dokazal, da v Kolpi še živijo raki

Po sledih govoric in otroške igre do verjetno prve fotografije kolpskega raka po katastrofalnem poginu rakov leta 1895 — V zadnjih letih našli rake tudi v ribniški Bistrici, lani pa v Rudniškem jezeru pri Kočevju

Janez V. Valvasor je v svoji knjigi Slava vojvodine Kranjske, ki je izšla leta 1689, v poglavju Ribe na Kranjskem med drugim napisal:

»Najboljši raki te dežele ljubijo Krko in Kolpo. Kakor jih drugod večinoma s sakom in na razne druge načine love, tako imajo ob Kolpi poseben in celo smešen način lova. Pa palico privežejo črva, jo vtaknejo v vodo, približujejo luknjam, ki so povečini v trdih skalah, in žvižgajo na usta določen napjev in čudno melodijo. Tako pridejo raki iz svojih skrivališč, pa jih z drugo palico, ki je na enem koncu razcepjena, zgrabi in v potegnejo na suho, vselej pa le po enega. In ko so enega izvlekli, primejo z razcepom spet drugega in tako vedno naprej. Voda pa mora biti tedaj popolnoma čista, bistra in ne motna. Ko sem slišal, da jim žvižgajo, se mi je zdelo smešno in kakor bajka. Odgovorili pa so mi, da bi raki redko prišli iz lukenj, če jim ne bi žvižgali... Marsikdo se bo prej smejal, kakor verjel, zdelo se mu bo neumno; lahko pa povem resnico, da ob Kolpi pri Vinici, Pobrežju in tam okrog res tako love. Da pa nižje ob Kolpi tudi tako rake love, mi ni znano...«

• Zdaj bi morali rake proučevati strokovnjaki in ugotoviti, ali so to naši prvotni raki ali pa so se morda prišli tisti raki, ki so jih ljudje vlagali kasneje. Ugotoviti bi bilo treba, kakšne vrste rakov so zdaj v naših rekah, ali so morda vsi raki iste vrste. Še posebno zanimivo bo ugotoviti, zakaj so raki pred 95-letni poginili, danes pa v istih vodah žive, čeprav so zdaj mnogo bolj onesnažene, kot so bile pred 100 leti.

Dobrih 200 let kasneje, natančno leta 1895, so poginili raki v Krki, Kolpi in Rinži. Prav raki iz Kolpe in Krke so bili gotovo najboljši, saj so se z njimi gostili celo na cesarskem dvoru na Dunaju. Letos mineva 95 let, odkar so šli »rakom žvižgat« raki iz teh in drugih rek in potokov na Kranjskem. Vse do nedavnega je prevladovalo prepričanje, da rakov tu sploh ni več. V naše vode so po

poginu spet nekajkrat skušali vložiti rake. Tako je znano, da so okoli leta 1910 Kočevjarji poizkušali s ponovnim vlaganjem rakov v Rinžo. Ugotovili so, da se niso prijeli, in menili, da je voda gotovo še vedno okužena, saj so raki poginili zaradi račje kuge. Pa vendar raki v nekaterih naših vodah so!

V Dolenjskem listu, reviji Ribič in Kočevskih novicah sem v zadnjih letih nekajkrat objavil zanesljive podatke in vse dokumentiral tudi s fotografijami, da so raki v Rinži in potoku Bistrica, ki teče skozi Ribnico. (Že takoj na začetku pa naj povem in se opravičim bralcem vseh navedenih časopisov, da rakov v Rinži ni, vsaj znano ni, da bi bili. Tisti moj članek o rakah v Rinži, objavljen v že omenjenih treh časopisih, torej ne drži. Občan, pri katerem sem raka-jelševca fotografiral, mi je šele letos 31. julija povedal, da tisti rak lansko jesen ni bil ujet v Rinži, ampak v Rudniškem jezeru. Takrat pa tega ni hotel natančno povedati le zato, da ne bi krivolovci rakov polovili).

Prvi zanesljivi podatki o rakah v Bistrici so stari že nekaj let. Takrat so gradili jez pri Prigorici. Ko so strugo delno izsuševali in poglabljali, so delavci in ribiči naleteli v starih posodah na dnu struge na več tisoč rakov.

Že nekaj let so prihajali podatki, da so videli — sicer res zelo redko — rake tudi v Kolpi. Prvo tako sporočilo sem dobil že pred več kot 10 leti, da je ribič videl raka pod jezom v vasi Laze. Zanesljivega podatka o tistem raku ni bilo. Predlanskim sem videl otroke, ki so se igrali v plitvi vodi Kolpe pri vasi Ložec in naenkrat začeli vpiti, da vidijo raka. Zagazil sem v plitvo vodo, videl raka, a sem bil tako presenečen, da nisem šel po fotoaparat in ga fotografiral. Ko sem lani spet bil tam, so mi otroci sporočili, da so ujeli raka in da ga imajo v bazenčku, ki so ga zgradili iz kamena. Rak pa jim je pobegnil in s fotografiranjem spet ni bilo nič. Šele letos, 28. julija, sem pri isti vasi spet zaslišal kričanje otrok, da so našli raka. Stekel sem do otrok, ki so povedali, da je izpod večjega kamna, ki

so ga premaknili, rak odplaval pod manjši kamen. Hitro sem enega izmed otrok poslal po vedro in nato vanj ujel raka, otroci pa so mu za družbo dali kapeljna. Raka in ribico sem nato pretrsel v umivalnik, ga izmeril in fotografi-

ral samega in skupaj z otroci, ki so ga našli. Rak je bil manjši in je od glave do repa meril 8 cm. Tako je končno tudi dokumentirano in povsem zanesljivo dokazano, da raki v Kolpi so.

JOŽE PRIMC

RAK IZ REKE KOLPE — Na fotografiji je rak, ki je bil te dni ulovljen v reki Kolpi pri vasi Ložec. Dolg je bil 8 cm, merjeno od vrha glave do repa (brez škarij). Ta fotografija raka iz Kolpe je verjetno prva fotografija kolpskega raka po katastrofalnem poginu rakov leta 1895. (Foto: Primc)

Še o slabi servisni storitvi

Odgovor na zapis v Dolenjskem listu 19. julija in Delu 8. avgusta letos

Gospa Vanja Forjanič-Rankel se na moč trudi, da bi čimbolj oblatila delavec našega servisa, saj nadaljuje z »življenjem gnojnice« na nas še v Delu, potem ko je poprej podobno nekulturno onesnaževala po vesoljnem občestvu že v Dolenjskem listu. Na isto vižo in z istimi pripombami na naš račun. Stežka ohranjamo mirno kri, kajti g. Rankel nam jo je dodobra razburkala že med svojim gromoglasnim obiskom na servisu, ko nas je pred strankami zmerjala, da smo bili vse, samo ljudje ne. Ker zdaj še v časopisih trosi polresnice, si marsikaj izmišlja in moralizira, »pozablja« pa na po našem mnenju bistvene stvari, smo dolžni predvsem zaradi zaščite dobrega imena našega servisa in ljudi, ki delamo v njem že vrsto let, po mnenjih številnih naših strank, tudi iz sosednje republike Hrvaške, dovolj uspešno, seznaniti javnost z drugo platjo medalje.

G. Rankel iz Brestanice je res prišla 5. julija na naš servis v Krško, in sicer zaradi okvare elektronike na njenem avtomobilu skala 55. Ker tedaj slučajno nismo imeli vozila za vleko doma, okvar pa cesti pa ne popravljamo, bi lahko g. Rankel iz Brestanice poklicala vlečno službo AMZ iz bližnje telefonske govornice in stroške bi dobila povrnjene od Zastave. Po prihodu na servis v Krško je mojster delavnice (»brezimi, tovariš«) prosil g. Rankel za garancijski list avtomobila. To je bila mojstrova dolžnost, toda g. Rankel iz Brestanice-Senovge garancijske knjižice ni hotela izročiti, češ da to njena last. Tedaj se je vsula iz njenih ust ploha zelo glasnih žaljkov na naš rovaš, g. Rankel je naduto poudarjala, češ da je ona iz Ljubljane in da dela v inozemstvu itd. Številni delavci in stranke, ki so bili priče tega izpada njene prevzivenessi, so ostali brez besed.

Ni res, da bi kdo trdil, da je naš servis samostojen, saj deluje v sklopu Zastava avta iz Ljubljane. Res je, da rezervnega dela nismo imeli na zalogi, v nobenem primeru pa si ga ne bi mogli sposoditi pri privatniku, ker je oz. naj bi bil avto g. Rankel še v garancijski (v pogodniku se izražamo zato, ker nismo imeli časti pokukati v njeno garancijsko knjižico). Na območju, kjer je obstal avto g. Rankel, ni na desetine mehanikov, ampak samo eden. Nobeden pa ni servisov.

Jamarska magistrala

Predlog turističnim delavcem in jamarjem

KOČEVJE, OSILNICA — V občini Kočevje je veliko kraških jam, zato naj bi uredili tako imenovano jamarsko magistralo, ki bi zadržala turiste v občini vsaj dan ali dva. Zanimivo je, da ta predlog ni prišel od turističnih ali gostinskih delavcev, pač pa od dr. Stanka Nikoliča, ki je gotovo veliko in odločilno pripomogel k razvoju kolpske doline, predvsem v KS Osilnica.

Kraških jam je v kočevski občini res veliko. Željske jame so med najdaljšimi v Sloveniji, znane pa so še po naravnih mostovih in kot dokazano (občasno) prebivališče praljudi. V jami v Mestnem logu (in gotovo še kateri) so človeške ribice. Lepe kapniške tvorbe so v Koblarški jami. Posebnost je Ledena jama, ki so jo graščaki Fridrištajna (Friderik Celjski, Veronika Deseniška) uporabljali za naravno hladilnico. Tu je še veliko drugih jam (da jami s kostmi pobitih med vojno in po njej niti ne omenjamo). Sosedje Ribničani pa se ponajša s Francetovo jamo, ki bi jo tudi lahko vključili v predlagano magistralo.

J. P.

Glede odprave okvare je postopek tak, da mi obvestimo servisno službo, ta pa v najkrajšem času pošlje potreben del avtomobila. G. Rankel je zelo vztrajno zahtevala naročilnico za taksi v Ljubljano. Take poslovne poteze si pri nas ne more privoščiti noben servis, tudi naš ne, čeprav dobro posluje. Morda pa je v tujini drugače, toda o tem gotovo več v g. Rankel.

Nikakor ne moremo sprejeti njenih očitkov, da smo nesrčni, neposlovni, nekomercialni, nemoralni in še kaj, saj številne pohvale naših strank, tudi za drobno poslovno potezo, da imamo npr. servis odprt že ob 5. uri zjutraj, kažejo, da smo na pravi poti. Morda pa je v tujini drugače, toda o tem gotovo več v g. Rankel. Nikakor ne moremo sprejeti njenih očitkov, da smo nesrčni, neposlovni, nekomercialni, nemoralni in še kaj, saj številne pohvale naših strank, tudi za drobno poslovno potezo, da imamo npr. servis odprt že ob 5. uri zjutraj, kažejo, da smo na pravi poti. Morda pa je v tujini drugače, toda o tem gotovo več v g. Rankel. Nikakor ne moremo sprejeti njenih očitkov, da smo nesrčni, neposlovni, nekomercialni, nemoralni in še kaj, saj številne pohvale naših strank, tudi za drobno poslovno potezo, da imamo npr. servis odprt že ob 5. uri zjutraj, kažejo, da smo na pravi poti. Morda pa je v tujini drugače, toda o tem gotovo več v g. Rankel.

Odločno zavračamo mešanje krške občinske politike, Demosa, z našo poslovnimi politikami in moralo, čeravno je očitno, da bi lahko zapisali, da se tudi tod z g. Rankel popolnoma razhajamo. Mogoče bomo pa še kdaj zelo veseli, da nam je prišel nekdo iz bele Ljubljane z zdomskimi izkušnjami (in to še rojakinja iz naših logov povrh!) razširjati obzora in odpirati veke — z vžigalicami, ki so razplamtele tako sveto jezo! Servis Zastava avta Krško

IZ POLOMA

OBNOVITI CERKEV — Poročali smo že, da je bila po vojni cerkev v Polomu zaminirana in občutno poškodovana, nakar je imel KGP v njej senik. Občani predlagajo, da bi cerkev obnovili. Razgovor o tem bo potreben z župniščem v Hinjah, kamor ta cerkev spada. Predlagajo tudi, da bi obnovili župnišče, ki ga nihče ne vzdržuje in razpada.

NIČ VEČ TEME? — Polomčani predlagajo, da bi v njihovi vasi in sosednjem Seču uredili javno razsvetljavo. Pristojni proučujejo možnost, da bi te krajane odredili večne teme v nočeh brez lune.

PRIHODNJE LETO PITNA VODA — Za naselje Polom in Seč je narejena vodna vrtna in zgrajen vodovodni objekt. Letos ni republiških sredstev, da bi ta vodovod dogradili, vendar bodo občani skupaj z GG. KG Kočevje in Lovsko zvezo Slovenije postorili, kar bo v njihovi moči, da bodo vodo dobili vsaj prihodnje leto.

ODNESEL 292 ZAVOJEV CIGARET

NOVO MESTO — V noči na 18. avgust je neznan storilec vplomil v market Dolenjke na Cesti hrojev v Novem mestu. Iz skladišča je odnesel 292 zavojev cigaret in 45 zavojev kave po 10 dkg. Vse je zložil v dve jutratni vreči in odhitel. Škode je za 22.500 din.

ŠOLA NAMIZNEGA TENISA

V lepem okolju je Rogle je Namiznoteniški klub Nuklearna elektrarna Krško pripravil od 28. julija do 4. avgusta pionirsko šolo namiznega tenisa. Sodelovali so izbrani pionirji in pionirke tega in namiznoteniškega kluba SV Germania iz Obrigheima v ZRN. Krško in Obrigheim že več let večje prijateljske vezi in mesti uspešno sodelujeta tako na tehničnem kot tudi na kulturnem in športnem področju.

Šolo je vodil namiznoteniški trener Jože Gorišek iz Krškega, pri delu sta mu pomagala še gospoda Peter Klemenec in Hans Jorg Klose, glavno organizacijsko breme pa je nosil predsednik kluba Marjan Zagar. Tako pionirji kot tudi vodstvo tečaja se zavedajo, da ne bilo takih rezultatov brez pomoči Nuklearne elektrarne in če-le ta ne bi imela posluha za takšne sodobne prijeme izpopolnjevanja mladih športnikov.

M. PRIBOŽIČ

Iz ameriških pošilk

Pohvalno o spravi, zanimive misli E. Kovačiča

Med dopustom se je nabralo v poštnem nabiralniku nekaj več pisem in druge pošte naših izseljencev v ZDA. Samo na kratko nekaj misli iz pisem:

Najprej pismo z dne 22. junija: »Moraš si misliti, da je že Francu Dejaku pisal smele, ki bo napravil film o roških žrtvah, Filip Robar-Dorin. Mislim, da mu je France že odgovoril. Robar vabi Franceta in Zajca, naj se udeležita oziroma prideta v Slovenijo, da bi šli na kraj sam. Vendar pravita, da zaenkrat še ne, naj prej Mačka postavijo pred sodišče.«

Tole mimogrede. Je bila pa to super senzacija in ljudje že povprašujejo Zajca in Dejaka razne stvari. Tudi sta že prejela par dopisov ... Torej ste ogromno prispevali za razkritje resnice.«

Pismo govori o kratkem članku, ki ga je Dolenjski list objavil v juniju o Francu Dejaku in Milanu Zajcu, ki sta se rešila iz jame v Kočevskem Rogu junija 1945, hkrati pa je bila prvič v Sloveniji v DL objavljena tudi njuna fotografija. Temu pismu je bilo priloženih več fotokopij, med drugim fotokopije člankov Franca Dejaka »Pred 35 leti v Kočevskem Rogu« (Tabor št. 3 iz leta 1970), »Prestresljiva zgodba človeka, ki je zrl smrti v oči« (Tabor št. 9/10 iz leta 1985) in Milana Zajca »Iz groba vstal in hodi med nami« (Ameriška domovina 3. marca 1975). Vsi trije članki govorijo o vrnitvi domobrancev iz Vetrinja in njihovem streljanju v Rogu, kjer je bila 8. julija letos spravna svečanost.

Pismo z dne 28. junija pravi med drugim:

»Hvala za briljanten članek v DL z dne 21. junija, ki govori o Rogu in ostalem 45 let kasneje. Odlično.«

Nabralo se je tudi nekaj števil izseljenskega časopisa Ameriška domovina. Omenimo naj le nekaj misli iz članka, ki je (lahko) posebno pomemben prav za današnji čas in za nas Slovence. Naslov članka je »Eriku Kovačiču v slovo«. Pokojni Erik je predstavljen bolj skromno; izvemmo le, da je umrl 13. marca letos in bi 13. junija dopolnil 69 let ter da je bil Slovenec. Ni slovenskega politika ne v domovini ne v zamejstvu, ki bi tako jasno razumel narodno bodočnost. Dejal si: Če bodo tako nadaljevali, bo bodoča generacija generacija sužnjev. J. P.

Kočevje

Potrebujemo nove zbornice

Predvojna Jugoslavija je imela močne panožne zbornice — Zahodni sistem dveh združenj

Medtem ko so bile v predvojni Jugoslaviji močne panožne zbornice, kot so industrijska, obrtna, notarska itd., je današnja zbornica združila — in to je njena slabost — vse stanove v enotno, centralistično vodeno organizacijo, in tako ne more obvladovati vseh problemov. Obenem posamezni predstavniki nimajo svojih izvoljenih predstavnikov zastopanih v zbornici, torej niso enakopravni v odločanju. Zato mora biti težiče dela in odločanja v posamezni zbornici, Gospodarska zbornica Slovenije pa mora biti zveza zbornic, mora biti samo usklajevalec različnih interesov stanovskih in panožnih zbornic.

Bolna točka dosedanje Gospodarske zbornice so tudi kolektivne pogodbe, saj je naš republiški in zvezni zakon postavil GZ za edinega pogajalca s sindikatom. Potrebno je hitro ustanoviti skupino strokovnjakov na področju delovnega prava, svetovalec za kolektivne pogodbe in delovna razmerja, ki pa ne bili navidezno politično nevtralni strokovnjaki, saj nevtralne znanosti ni. Na Zahodu obstajajo združenja univerzitetnih pravnih svetovalec, profesorjev delovnega prava desnice in ista združenja leve. Združenja pravnih svetovalec desnice zastopajo interese delodajalcev, leve pa sindikata in pri tem operirajo z argumenti.

Boljševistična revolucija je načrt uničila omenjeni smiselno organizirani zbornični sistem in ga spreobrnila v njegovo nasprotje — sredstvo nadzora in p sile nad svojimi člani. Čemu torej zahtevajo obezno združevanje v zbornico? K čemu ima stanove in predstavnike posameznih gospodarskih vej za take tepce, da se ne hoteli pridružiti — svoji organizaciji? Zbornica je poleg bank, velikih podjetij, javnih medijev, šolstva in drugih ključnih institucij sistema potrebna očistilna elementov, ki zavirajo preobrazbo družbenih odnosov, preobrazbo, za katero so se činsko odločili slovenski volivci.

MARINA BAHOVEC, obrtna Miklošičeva 2, Ljubljana

RUŠILI BODO

KOČEVJE — Za začetek septembra je načrtovano rušenje stavb v središču mesta, in sicer hiš na Trgu Zbora odpstanev, ki imajo številke 12, 14, 16, 18, se pravi vmesnih stavb od Name bivšega hotela Trst (zdaj Fotoatelj J. lenovič). Te hiše in napeljave v njih popolnoma dotrajale. Stanovalce so izselili.

NOVI UPI — Udeleženci pionirske šole namiznega tenisa na Rogli.

Carski rez za psa in mačko

V Novem mestu dela posebna ambulanta za male živali — Pasja in mačja kozmetika

NOVO MESTO — Ljubitelji malih živali je iz leta v leto več. V občini Novo mesto je pripravljenih več kot 5000 kosmatincev, v sevniški občini 4000, v Beli krajini 2200, v Krškem in Brežicah 5200, v občini Trebnje pa nekaj manj kot 2000. Koliko je mačk, okrasnih ptic, tropskih ribic in drugih človekovih prijateljev, tega statistika nima zapisano.

V Novem mestu že od spomladi na Veterinarski postaji deluje tudi posebna ambulanta za male živali. Odprli so jo potem, ko so zaposlili mladega veterinarja Igorja Ostermana, ki se je že v času študija posvečal zdravljenju malih živali. Ambulanta so primerno opremlili in usposobili, da je primerna tudi za nekoliko večje kirurške posege na malih živalih, predvsem psih in mačkah.

»V šestih mesecih so lastniki v to ambulanto prinesli že več kot 500 svojih ljubljencev in želeli na svojem kuzku kak lepotilni poseg, kot so skrajševanje repov, kupiranje ušes, sterilizacija, kastracija in podobne manjše operacije. Za nekatere

re posege se je potrebno bolj pripraviti. Napogosteje gre za carski rez, gnojna vnetja maternice, odstranjevanje tujkov v telesu in za razne oblike zlomov. V mnogih primerih pa živalci ni več pomoči. Tedaj je potrebna usmrtnica in to opravimo na human način. Injekcija stori vse v nekaj sekundah. Poskrbimo tudi za pokop in sečiranje, če je potrebno, pripoveduje veterinar Igor. Zdravljenje živali je le v izjemnih primerih mogoče tudi z obiskom veterinarja na domu, seveda pa je bolje, da veterinar opravi takšne preglede v svoji ambulanti, kjer so na voljo vse potrebne aparature in zdravila.

»Našo ambulanto bi radi še bolj opremlili. Želimo, da bi čimprej usposobili rentgen v podobni ambulanti za male živali v Brežicah. Zelo radi bi imeli tudi svoj biokemijski laboratorij. Upamo, da nam bo uspelo skupaj s Krško postaviti prvi dolenski hotel za pse. Veliko je ljudi, ki ne vedo, kam s svojo živaljo, medtem ko oddidejo za dalj časa od doma. In še to: naša ambulanta dela vsak dan od 7. do 9. ure, ob

AMBULANTA ZA PSE IN MAČKE — Vse je tako, kot v manjši operacijski dvorani. Veterinar Igor Osterman rad pomaga, včasih pomoč pride prepozno. (Foto: J. P.)

sredah pa tudi med 14. in 17. uro. Seveda je za nujne primere na voljo dežurni veterinar, se je priporočil veterinar Igor Osterman.

J. P.

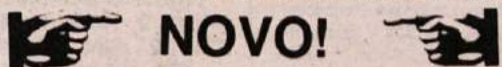

IMOBILIA · BEAUTY FREE CENTER
Dilančeva 7 · 68000 Novo mesto · ☎ 20-274

vabi k sodelovanju

1. frizerko ali frizerja, dva delavca
2. kozmetičarko
3. pedikerja
4. fizioterapevta ali maserja

Delovna razmerja bodo sklenjena za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.
Prijava z dokazili o izobrazbi in opravljeni praksi ter kratkim življenjepisom pošljite na naslov:
IMOBILIA, BEAUTY FREE CENTER, Dilančeva 7, 68000 Novo mesto, najkasneje do 7. 9. 1990.

KLIOLOGATEC v Novem mestu

STAVBNO POHIŠTVO: — okna, vrata, panoramska vrata, notranja vrata in senčila (žaluzije, polkna, rolete)
— sodobna izvedba
— vrhunska kakovost
— močnejša konstrukcija
— prihranek energije
— posebnost — izdelava po meri
— brezplačna dostava
— možnost montaže

KLIO

POSEBNA UGODNOST:

Brezplačno izmerimo, svetujemo in napravimo predračun po želji tudi na vašem domu.

ZASTOPSTVO IN PRODAJA:

VEBER MOJMIR, Ragovo 8,
Novo mesto, tel.: (068) 25-951

ODPRTO: torek od 10. — 18. ure
sreda od 10. — 18. ure

Sekretariat skupščine in izvršnega sveta občine Brežice v skladu z določili 8. člena zakona o delovnih razmerjih (Ur. list RS, št. 14/90), 5. in 7. člena zakona o delavcih v državnih organih (Ur. list RS, št. 15/90) ter v skladu s sistemizacijo delovnih mest

OBJAVLJA NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA

1. SVETOVALEC V ODSEKU ZA UPRAVNE ZADEVE (samostojna izdelava PIA, drugih izvedbenih aktov, premoženjske pravne zadeve)

Pogoji:
Splošni pogoji po zakonu o delavcih v upravnih organih.
Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da ima končano visoko šolo — pravne, gradbene smeri, arhitekture ali krajinarja,
— uspešno opravljen strokovni izpit,
— pet let delovnih izkušenj.

2. STROKOVNI SODELAVEC V ZAVODU ZA PROSTORSKO NAČRTOVANJE

Pogoji:
Splošni pogoji po zakonu o delavcih v upravnih organih.
Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da ima končano srednjo šolo tehniške smeri,
— eno leto delovnih izkušenj.

Z izbranimi kandidati bo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 8 dni po objavi sekretariat skupščine in izvršnega sveta občine Brežice — kadrovska služba.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po preteku roka za sprejem prijav.

Iskra

Industrija kondenzatorjev in opreme
68333 Semič — Jugoslavija

Razpisuje
drugo javno licitacijo

rabljenih osnovnih sredstev, in sicer več elektromotorjev, stružnico, frezalni stroj, več strojev za brizganje plastične mase in drugo. Licitacija bo v četrtek, 6. septembra 1990, ob 10. uri v prostorih skladišča pri Petrolu v Semiču, kjer je možen tudi ogled 3., 4. in 5. septembra, vsak dan od 10. do 14. ure.

Licitira se ustno po sistemu videno-kupljeno.
Udeleženci plačajo 10% varščine.

MOJI NOVI POSLOVNI PROSTORI BODO:

NA CESTI HEROJEV, AVTOBUSNA POSTAJA
NOVI TRG V NOVEM MESTU IN
V POSLOVNO-TRGOVSKEM CENTRU V METLIKI,
SEVEDA!

Oglejte si načrte sodobnega objekta, pogovorite se s Pionirjevimi strokovnjaki, pozanimajte se za možnosti kredita in se odločite!

V Pionirju vemo, da v današnjih časih nakup poslovnega prostora ali lokala zahteva premišljeno odločitev. Pokličite nas na telefon (068) 21-826 ali 23-686 ali pa nas obiščite v Novem mestu, Kettejev drevored 37, kjer vam bodo naši strokovnjaki radi svetovali in pomagali pri odločitvi.

PIONIR

STUDIO MI

KANDIDATI ZA VOZNIKE MOTORNH VOZIL — POZOR

Če želite postati dober in varen voznik ter opraviti vozniški izpit v kratkem roku in z najmanjšimi stroški, zaupajte učenje kadrom Avto-moto društva Novo mesto ki ima na tem področju že dolgoletne kvalitetne izkušnje.

Od 25. 8. 1990 dalje vam nudimo tudi določene ugodnosti:

- v sklopu tečaja je organiziran tudi tečaj prve pomoči;
- cena tečaja CPP je samo 400,00 din;
- dijakom nudimo 25% popust;
- plačilo tečajnine na dva obroka;
- brezplačna izpitna ura vožnje;
- učenje na sodobnih vozilih R-5 in GOLF;
- učenje motoristov preko postaje z radijskem vodenjem;
- organizacija tečajev tudi na terenu;
- možnost včlanjenja v članstvo AMD.

Pridite in prepričajte se o naši strokovnosti in kvaliteti.
Prijavite se lahko vsak dan od 7. ure do 14.30, ob sredah do 16.30, na upravi AMD na gornji naslov.

KOMUNALA

Novo mesto, p.o.

KOMUNALA Novo mesto, p.o. Cesta kom. Staneta 2

V skladu s statutom in sklepom delavskega sveta

objavljamo razpis za imenovanje

DIREKTORJA PODJETJA za štiri letni mandat

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko ali višjo šolsko izobrazbo,
- najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delih,
- da je gospodarsko razgledan in kreativen.

Prijave s kratkim življenjepisom in priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po dnevu objave na naslov: KOMUNALA Novo mesto, p.o. Cesta kom. Staneta 2, p.p. 2, s pripisom »za razpisno komisijo«.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

Avto-moto društvo Trebnje

razpisuje
licitacijo osebnega
avtomobila

jugo skala 55,
letnik 1988,
prevoženih 67.000 km,
izklicna cena: 35.000,00 din.
Licitacija bo v prostorih AMD
Trebne, Goliev trg 7 a, v soboto,
1. 9. 1990, ob 10. uri.
Ogled avtomobila v garaži
AMD.

REKLAMNA PRODAJA PARKETNEGA LAKA PO UGODNI CENI

V MELAMIN-u KOČEVJE, Tomšičeva ul. 9
v soboto, 25. 8. 90, od 8. do 15. ure.

Lak — MELLAK M dobite v kompletu po
4 kg (za cca 20 m² površine),
cena kompleta: 325,00 din.

Informacije dobite po telefonu
(061) 851-115. Obiščite nas in se
prepričajte o ugodnosti nakupa pri nas.

»TKI GLOBOKO«

— TRGOVINA NA VELIKO IN MALO —

STAVBNO POHIŠTVO

- garažna vrata KG-0 5.025,40 din/kom
- okno izolir 140x140 1.793,00 din/kom
- stenske obloge hrast 2500x125x11 147,00 din/m²
- vhodna vrata KDS 3 3.838,10 din/kos

GRADBENI MATERIAL

- cement 49,50 din/vreča
- apno 34,34 din/vreča
- modulama op. 6,10 din/kom
- armature mreže 9x6 498,18 din/kos
- pločevina poc. 0,55 12,58/kg
- baker 0,55 76,00 din/kg
- klinker ploščica l. kval. 137,88 din/m²
- strešna opeka (Mediterran) 6,05 din/kom
- posode 2000 l 4.050,00 din/kom
- posode 2300 l 4.400,00 din/kom
- posode 2600 l 4.800,00 din/kom

BARVE LAKI

- hidrocol 6,60 din/kg
- lesol 50,20 din/kg
- bukolit 87,30 din/kg
- colomin 54,70 din/kg
- egalin 75,10 din/kg

TER VES OSTALI GRADBENI MATERIAL IN STAVBNO POHIŠTVO PO NAJUGODNEJŠIH CENAH!

KMETIJSTVO

- kmetijski stroji (traktorji, nakladalci, trosilci, multikultivatorji, cisterne...)
- umetna gnojila in škropiva za sadjarje, vinogradnike in poljedelce.

VSE CENE SO BREZ PROMETNEGA DAVKA!

VELEPRODAJA POSLUJE:
— vsak dan od 7. do 15. ure

MALOPRODAJA (TRGOVINA V GLOBOKEM) JE
ODPRTA:

— vsak dan od 7. do 19. ure TELEFON: 0608-69-374
— ob sobotah od 7. do 13. ure TELEFAX: 0608-69-437

OBIŠČITE NAS, ZAHTEVAJTE PONUDBE!

TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO — TKI GLOBOKO

tedenski koledar

Četrtek, 23. avgusta — Rozalija Petek, 24. avgusta — Jernej Sobota, 25. avgusta — Ludvik Nedelja, 26. avgusta — Aleksander Ponedeljek, 27. avgusta — Monika Torek, 28. avgusta — Avgustin Sreda, 29. avgusta — Sabina

LUNINE MENE

28. avgusta ob 9.34 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 24. 8. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Maščevanje za maščevanje. 26. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški vojni film Prekletstvo vojne.

ČATEŽ: 23. 8. (ob 21.15) ameriški film Morje ljubezni. 25. 8. (ob 21.15) ameriški kriminalni film Maščevanje za maščevanje. 27. 8. (ob 21.15) ameriški vojni film Prekletstvo vojne. 28. 8. (ob 21.15) ameriška komedija Policijska akademija — VI del.

kmetijski stroji

TRAKTOR IMT 533, letnik 1976, traktorsko kosilnico in plug slavonac prodam. ☎ (068)51-853. 1733

ŽETVENO NAPRAVO za BCS, rabljeno eno leto, prodam za 27.000 din. Peter Stojnič, Jugorje 10, Suhor pri Metliki. ☎ (068)50-133. 1737

TRAKTOR TV 420, star dve leti, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Medoš, Drenovec 10, 68344 Vinica. 1740

TRAKTOR FENDT, nemški, starejši, s koso, po ugodni ceni prodam. Josip Lovnički, Pribanci 12, Vinica. 1745

SILOKOMBANJ SK 80, dobro ohranjen, po zelo ugodni ceni prodam. ☎ (0608)82-918. 1747

KOSILNICO BCS, traktorsko frezo, trosilnik za gnojilo in mlin za gozdičje — pečjalnik prodam. Marija Šimc, Novomeška 89, Straža. 1753

KABINO za traktor IMT in motor MZ ETZ 250, letnik 1988, prodam. ☎ 52-468. 1787

TRAKTOR zetor 52-11, letnik 1983, prodam. ☎ 47-165. 1792

TRAKTOR MC cormick (18 KS), dobro ohranjen, s koso, prodam ali zamenjam za gumi voz nosilnosti 3 tone. Prodaj tudi moped T 12. Stane Becele, Gor. Lakovnice (Cerovec, Novo mesto). 1808

SILOKOMBANJ mengele prodam. Tone Cvelbar, Zameško 19, Sentejmerje. 1809

TRAKTOR torpedo 45, letnik 1981, prodam. ☎ (0608)89-184. 1837

motorna vozila

JUGA 45 AX, letnik avgust 1987, registriran do 31. oktobra 1991, prevoženih 28000 km, prodam. Malnar, Kettejev drevored 49, Novo mesto. 1729

VW, starejši letnik, lahko po delih, prodam. Martin Gorenc, Mali Koren 8 a, Raka. 1739

LADO RIVO 1300, letnik 1987, prevoženih 27000 km, prodam. ☎ (0608) 82-787. 1741

Z 101 L, letnik 1979, registrirano do januarja 1991, prodam. Cena po dogovoru. Zidarič, Gor. Laknice 5, Mokronog. ☎ 49-061. 1751

BMW 1502, letnik 1975, registriran do 21. februarja 1991, prodam. Samo Česlesnik, Škocjan 34, ☎ 76-026. 1756

126 P, letnik 1988, prodam. Savšek, Mokronog. ☎ 49-261. 1758

R 4, starejši letnik, registriran, vozen, prodam za 1100 DEM. ☎ 47-744. 1759

126 P, letnik 1982, prodam. ☎ 27-556. 1761

OPEL KADETT 1.6 D in renault 4 GTL prodam. ☎ (068)24-457. 1764

ZASTAVO 128, letnik 1986, 28000 km, z dodatno opremo, prodam. Cena po dogovoru. Informacije po ☎ (068)21-281. 1766

LADO RIVO 1300, staro 10 mesecev, prodam. Šimc, Pristava 6, Novo mesto. 1768

JUGO KORAL 55, letnik 1988, registriran do avgusta 1991, prodam. ☎ (068)24-945. 1770

FORD EKSPORT, letnik 1970, poškodovan, registriran do marca 1991, prodam. ☎ 44-296. 1772

Z 750 L E, letnik 1981, in črno—beli TV Ei Niš prodam. ☎ 23-894. 1774

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: DIC, tozdr Dolenjski list, Novo mesto. **UREDNIŠTVO:** Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozdra), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simič in Ivan Zoran. **ZIRO RAČUN** pri SDK Novo mesto št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). **IZHAJA** ob četrtkih. Posamezna številka 10 din, naročnina za 3. trimesečje 100 din; za delovne in družbene organizacije 200 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto. **OGLASI:** 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 120 din, na prvi ali zadnji strani 240 din; za razpise, licitacije ipd. 140 din. Mali oglasi do deset besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din. **NASLOV:** Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenarodnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Casopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozdr Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNOMELJ: 23. in 26. 8. (ob 21. uri) ameriški vojni film Dobro jutro, Vietnam. 24. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Modri angel. 26. 8. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Kung-fu pobalini. 28. 8. (ob 21. uri) ameriška akcijska komedija Dvojčka. **KRŠKO:** 23. 8. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Umazani inspektor Hari. 24. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Resnične zgodbe VI. 26. 8. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Kri ni voda. 28. 8. (ob 20. uri) hongkonški karate film Pest velikega zmaja. **NOVO MESTO — DOM KULTURE:** 23. 8. (ob 10. uri) matineja — ameriška risanka Rešitelj; ter (ob 18. in 20. uri) akcijski film James Bond je bil ženska. Od 24. do 26. 8. (ob 18. in 20. uri) premiera — ameriška nora komedija Zaljubljen v vohunko. 25. in 26. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Ljubezenski stroj. 27. in 28. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Ljubimec po naročilu. **NOVO MESTO — DOM JLA:** Od 24. do 26. 8. (ob 19. uri) film Kakšna zmeda. Od 27. do 29. 8. (ob 19. uri) film Maškarda.

126 P, registriran do julija 1991, prodam. ☎ 42-754. 1775

R 4, letnik 1977, prodam. ☎ 43-691. 1776

APN 6 in tomos avtomatik prodam. Gazvoda, Šentjošt 6, Novo mesto. 1777

TRABANT KARAVAN, nov, registriran do julija 1991, prodam. ☎ (068) 73-340. 1779

GOLF JGL, letnik 1982, prodam. ☎ 42-134. 1780

TOMOS AVTOMATIK A 3 KLS, star dve leti, prevoženih 300 km, poceni prodam. Janc, Staro sejmšiče 6, Sentejmerje. 1781

126 P, letnik 1981, prodam. Paderšičeva 21, Novo mesto, ☎ 24-275. 1783

GOLF JXD, letnik 1987, ugodno prodam. Bršljan 12, ☎ 21-788. 1785

TORIJA, letnik 1989, prodam. ☎ (061)851-017, od 8. do 12. ure in od 16. do 18.30. 1791

MOTORNO KOLO BT 50 S, novo, neregistrirano, in motor za diano ugodno prodam. ☎ (0608)67-481. 1793

FIAT REGATO 100 S, letnik 1986, prodam za 108.000 din ali menjam za kakor drugo novejši karambolirano vozilo. ☎ 73-720, popoldne. 1795

R 4, letnik 1982, karamboliran, prodam. ☎ 24-465. 1798

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. ☎ 47-488. 1801

JUGO 55, letnik 1984, ugodno prodam. ☎ 46-673. 1802

126 P, letnik 1987, prodam. ☎ 42-453. 1803

GOLF JL, letnik 1979/25. december, registriran do 6. julija 1991, prodam za 55000 DEM. Jože Steingel, Sadinja vas 16, Dvor pri Žužemberku. 1805

Z 101, letnik 1985, prodam. ☎ (068)73-524. 1806

MOTOR CTX 80 ter ATX 50 in glasbeni stolp prodam. ☎ 65-233. 1807

ZASTAVO 850, letnik 1981, prodam. ☎ 49-600. 1810

LADO SAMARO, letnik 1990, in avtomatik, star leto dni, prodam. Alojz Štine, Nad mlino 57, Novo mesto. 1815

VESPO 150 ccm T 5, novo, prodam za 17.000 din. ☎ 65-725. 1819

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. ☎ 26-194. 1822

LADO 1200, letnik 1986, prodam. ☎ 73-621. 1827

ŠKOLJOKO za R 4 ugodno prodam. Ucmn, Črmošnjice 48, Stopiče. 1828

BT 50, registriran, prodam. ☎ 65-100. 1830

126 P, letnik 1984, prodam. Slavko Luzar, Dol. Brezovica 19, Sentejmerje. 1832

GOLF JX, letnik 1987, prodam. ☎ 40-099. 1833

JUGO 45 A, letnik 1986, registriran do avgusta 1991, prodam. ☎ 25-093, popoldne. 1834

126 P, letnik 1980, in tomos avtomatik, letnik 1987, prodam. ☎ 28-915. 1835

126 P, letnik 1982, registriran za celo leto, prodam za 2000 DEM. Ogled popoldne. Sintič, Gabernik 2, Škočjan. 1836

TOMOS AVTOMATIK, dobro ohranjen, poceni prodam. Ivan Herič, Velika Cikava 20, Novo mesto, ☎ 25-311. 1839

MERCEDES 200 D in golf diesel prodam. ☎ (0608)60-031. 1840

FIČKA, letnik 1976 in 1984, oba registrirana do 1991, prodam. ☎ 84-455. 1841

TORI motor in črno—bel televizor prodam. ☎ 73-397. 1845

Z 101 GTL 55, letnik 1987, registrirano do avgusta 1991, prodam. ☎ 45-377. 1846

126 P, star 10 let, prodam. ☎ 23-611. 1848

R 4, karamboliran, registriran do marca 1991, skupaj ali po delih prodam. Šašek, Irča vas 3, Novo mesto. 1851

126 P, letnik 1987, karamboliran, prodam. Božo Mervar, Mirana Jarca 24, Novo mesto, ☎ 26-770. 1852

JUGO 45, letnik 1984, prodam. ☎ (0608)32-809. 1856

CTX 80, letnik septembra 1989, prevoženih 1400 km, prodam. ☎ 73-216. 1857

LADO rivo 1300, letnik junij 1988, prodam. ☎ (068)27-466. 1859

FIAT regato 100 S, letnik 1986, prodam. ☎ 25-490. 1861

ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano do februarja 1991, prodam. Luštek, Mačkovec 13 a, Novo mesto. 1863

obvestila

JARKICE, rjave, stare 3 mesece, prodam. Večje število dostavim na dom. Jurij Stanonik, Log 9, Škofja Loka. 1584

GRADBINCI POZOR! Ugodno prodam opremljeno bivalno prikolico na kolesih s šestimi ležišči. ☎ popoldne (068) 21-698. (1985-OB-34)

ROLETE - ŽALUZIJE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068) 44-662. 1591

MONTAŽA TV ANTEN za vse možne programe na vašem področju. ☎ (068) 44-129, zjutraj ali zvečer. (P34-2MO)

KMETOVALCI! Trgovina Agroizbirna, z rezervnimi deli za traktorje Tomo Vinkovič, Zetor, Ursus, Univerzal, vam po ugodnih cenah nudi akumulatorje Vesna Maribor in gume Sava Kranj, Slavko Prosen, Smedniška 17, Kranj. ☎ (064)34-802. 1632

KMETOVALCI! Po ugodnih cenah si lahko priskrbite kakovostne priključke za obdelavo zemlje. Kultiivatorje za ježi, ogrodja s priključki za osipavanje, okopavanje in izmetavanje krompirja ter brane z ježi. PRIKLJUČKI SO ZA VSE VRSTE TRAKTORJEV. Dobava takoj. Kovaštvo Jože Mušič — tel. (061) 738-619 (P34-3MO)

BELOKRANJSKE MINISTRE obveščamo, da bo prvo zasedanje dne 1. septembra 1990 v Prelesju ob Kolpi. Svet ministrov. 1755

BISTRO PA-PI na novi avtobusni postaji zaposli redno ali honorarno več natakarc. Informacije po tel. 24-410, po 20. uri. (1986-SD-34)

preklci

JANEZ PROSEN, Dol. Dobravice 2, Gradac, opozarjam sosede, da prepovedujem pašokokoši, puranov, ovac in zajcev na parcelah št. 1967/5, 1967/11, 87, 94 na Dol. Dobravica. Kršitelje bom sodno preganjal. 1752

IVAN ZORAN ml., Vrbovec 9, Dobrič, preključim žaljive besede proti Jožetu Smolčiču iz Vrbovca 10 in odvetniku Slavku Sitarju iz Novega mesta. Hvala! 1760

posest

V ZABUKOVJU pri Mimi prodam začetno gradnjo zidanice (druga plošča) na parceli 1000 m², z materialom za streho ter dvema oknom in enimi vrati. Cena 10.000 DEM dinarske protivrednosti. ☎ (061)347-785, po 18. uri. 1732

TRAVNIK (56 arov) v Selah pri Bukoškem prodam. ☎ (0608)70-367. 1742

STARO HIŠO z zemljo in vso dokumentacijo za nadomestno gradnjo, v okolici Mirne, prodam. ☎ (061)40-308. 1744

NA ODLIČNI LOKACIJI ob avto cesti, Drnovo, prodam veliko parcelo z nedograjanim novim in stari objektom. ☎ (0608)79-136. 1750

V GRADIŠČU pri Trebnjem prodam novejšo zidanico z vinogradom in nekaj gozda. Informacije po ☎ (068)44-479, v soboto, 25. avgusta, od 7. do 12. ure. Ostale dni — na kraju samem, Gradišče 46. 1762

HIŠO v centru Črnomlja, primerno za obrt, prodam. ☎ 60-534, od 14. do 16. ure. 1763

HIŠO za stanovanje ali vikend, na lepi lokaciji ob Krki — Bušeča vas 1 b, prodam. Ogled v nedeljo. Informacije po ☎ (041)435-179. 1765

MANJŠO HIŠO z garažo, elektriko, vodovodom, centralnim ogrevanjem ter telefonom in približno 2000 m² zemlje pred hišo, 5 km od Škočjana na Dolenjskem, prodam. ☎ (061)482-513, popoldne. 1771

GRADBENO PARCELO (600 m²), na Težki Vodi, z lokacijskim dovoljenjem, ob glavnici, prodam. ☎ (068)43-748. 1778

STARO HIŠO na otoku Kostanjevica na Krki, možnost adaptacije, prodamo. Prodajo tudi parcelo za gradnjo vikenda

in za saditev vinograda z malo gozdička v Avguštin nad Kostanjevico na Krki. Cena po dogovoru. Ostale informacije po ☎ (061)373-506. 1789

ZAZIDLJIVO PARCELO v Šmarjeti prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 1790

TRAVNIK (31 arov) na Studencu pri Sevnici prodam za 30.000 din. Milena Mrgole, Studenec 46. 1813

HIŠO, zgrajeno do 5. stopnje, prodam. Kličite na ☎ (068)51-5431. 1843

V MOKRONOGU prodam staro kmečko hišo na parceli 1300 m². Informacije na ☎ (061)341-963. 1850

prodam

COMMODORE 64, star dva meseca, prodam za 5.400 din. Martin Avguštin, Bušinja vas 2, 68331 Suhor. 1730

PRODAM rabljeno trajno žarečo peč in 29 ustrojnih kočic ožganega kunca. ☎ 26-086. 1731

SOD (650 l) in hrastovo kad (100 l) prodam. ☎ 44-554. 1734

PRODAM rabljena garaža vrata Inles (2,5) in termoakumulacijsko peč. ☎ 26-146, popoldne. 1743

DVE BELI KOZI, prvič odstavljeni, prodam. ☎ (0608)67-503. 1746

BARVNA TELEVIZORJA, znamke Gorenje in Saba, prodam. ☎ 76-015. 1748

UGODNO prodam nova lita platišča z gumami 155—70—13 in športno kolo pinarello. ☎ 22-283, popoldne. 1749

KRAVO, staro 7 let, brejo 7 mesecev, prodam. Cena po dogovoru. Kočvar, Petrova vas 7, Črnomelj, ☎ 52-548. 1754

KOZO mlekarico in 2000 kom rabljene betonske strešne opeke prodam. ☎ 23-562. 1757

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem in avto sedež prodam. Novak, Kristanova 41, Novo mesto, ☎ 22-466. 1769

PRODAM rabljeno strešno opeko »kikinda« — 1200 kosov, blatnika in varnostni lok za traktor IMT, vse novo, ter »šrotar« za mletje koruze s stroki. ☎ 43-820. 1773

MIZARSKO DELOVNO MIZO prodam. ☎ 27-142. 1782

STISKALNICO za grozdje, na kamen, prodam. Maks Kozmus, Prsladol 28, Brestanica, ☎ (0608)70-231. 1784

VOZ ZAPRAVLJIVČEK na gumi kolesih prodam. Rudi Pleterški, Zdole 22, Krško. 1786

TRAJNO — ŽAREČO PEČ TVT, 23 KV, za etajno centralno ogrevanje, prodam. ☎ (061)662-124. 1794

TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto ugodno prodam. ☎ 42-017, interna 320, popoldne. 1796

INDUSTRIJSKI IN GOSPODINJSKI šivalni stroj prodam. ☎ (061)852-144. 1799

PRALNI STROJ gorenje, uporaben (za 1.000 din), in gramofon toska 10 prodam. ☎ 24-368. 1800

KOZO z mladičem prodam. Alojz Hočvar, Studenec 32, ☎ (0608)89-163. 1812

VOLNO za strojno pletenje (večje količino) prodam. ☎ 85-425. 1814

TOVORNO PRIKOLICO za osebni avto, s cerado, prodam.

Ljubil si gozdno šumenje,
trto, zemljo in kamenje.
Vse preveč si garal
in si življenje skrajševal.

ZAHVALA

V 65. letu nas je nenadoma zapustil ljubi mož, oče in stari oče, dragi brat, striček in svak

LOJZE JAKŠA

iz Rožnega Dola 5

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste bili v teh bridkih trenutkih z nami, pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu podarili vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Iskrena hvala njegovim dobrim lovskim tovarišem za nesebično in vsestransko pomoč in za organizacijo pogreba. Najlepša hvala tasilskemu društvu Rožni Dol za spremstvo na pogrebu, gospodu kaplanu za opravljeni pogrebni obred in besede tolažbe, govornikom Borisu Škedlju, Tonetu Hutarju in Branku Štubarju za poslovilne besede ter pevskemu zboru za petje ob boleči uri slovesa. Vsem, ki ste našega Lojzeta imeli radi in nam v tej uri bolečine slovesa stali ob strani, še enkrat hvala.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta in sestrična

MARIJA ROJC

iz Slakove 37 v Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za darovano cvetje in izrečena sožalja. Posebno zahvalo izrekamo osebju visceralnega oddelka novomeške bolnišnice, sosedu Pajkovi ter Povhovi, godbi, cerkvenim pevcem, gospodu kaplanu za opravljen obred, g. Majerjevi za izrečene poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Vsem in vsakemu še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Zbogom nisi rekel
ti roke nam podal,
ti te vzela je prerano,
v srcih naših boš večno ostal.

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož in stric

JANEZ UNGER

Koblarji 74, Stara Cerkev

Žalostjo v srcih se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, ki nam pomagali v težkih trenutkih in darovali cvetje in vence, ter vam, ki ste dragega pokojnega spremljali na zadnji poti. Prav tako hvale govornici za poslovilne besede in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: žena Ela, družina Štrucej in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je po dolgem in hudem trpljenju za vedno zapustila naša draga mama, babica, prababica in teta

TEREZIJA FLORJANC

iz Otočca

Topla zahvala dobrim sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo osebju Doma starejših občanov v Novem mestu za vzorno nego, cerkvenemu pevskemu zboru in g. župniku za opravljen obred. Vsem in za vse še enkrat prisrčna zahvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica, tašča in teta

ANA IVANUŠIČ

roj. Pavlakovič,

Preloka 64

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje. Hvala vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Posebej hvala gospodu škofu in njegovim spremljevalcem za lepo opravljen obred.

Vsi njeni
Preloka, 12. avgusta 1990

Kadar na nebu noč zvezde prižge,
v vetru vrhovi smrek spet zašume,
v grobu samotnem naša Irena leži,
v srcih pa naših zanjo lučka gori.

V SPOMIN

IRENI ILENIČ

5. avgusta mineva žalostno leto, odkar nas je tragično zapustila naša žena. Hvala vsem, ki se je spominjate!

Vsi njeni

ZAHVALA

Po težki in dolgi bolezni je v 73. letu starosti umrl naš dragi

ALOJZIJ PRIJATELJ

krojaški mojster iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sodelavcem in vaščanom Dol. Težke Vode, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika pospremili na zadnji poti. Posebej hvala osebju internega oddelka bolnišnice Novo mesto, gospodu proštu za lepo opravljen obred, pevsem zboru upokojencev iz Novega mesta ter vsem našim dobrim sosedom za plemenito pomoč.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustil dragi mož, oče, ded in praded, brat in stric

ALOJZ ČRNIČ

iz Črnomlja, Semiška c. 2

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, sodelavcem in prijateljem za pomoč, izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje. Še posebej se zahvaljujemo Društvu upokojencev in ZZB iz Črnomlja, Zavodu za zaposlovanje, pevsem Društvu upokojencev in godbi iz Črnomlja, govornikom in g. župnikom za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi ati, brat in stric

MIHA PUGELJ

iz Ul. Maksa Henigmana 27, Dolenjske Toplice

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste nam stali ob strani in nam pomagali v najtežjih trenutkih. Posebna zahvala GD Dolenjske Toplice in Vidu Brezovarju, PM Dolenjske Toplice, ZS Triglav DOS Novo mesto, Tovarni obutve BOR Dolenjske Toplice, govornikom za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala tudi vsem, ki ste darovali vence in cvetje ter pokojnika pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: hčerka Mihaela, brat Janez, sestra Lina in ostalo sorodstvo

Delo, trud, trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama, teta in sestra

ANA KRAGELJ

roj. Hočevar,
iz Ribjeka 7 pri Mokronogu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, pokojnici darovali vence in cvetje ter jo spremljali na njeni zadnji poti. Najlepša hvala dobrim sosedom, sodelavcem LB Trebnje, pevsem ter g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

Kako bi dihal rad,
poslušal, gledal, sedel med vami,
katero vmes povedal, pa me tišči
teptan — nad mano grob prerani.
(O. Župančič)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očija, sina, brata in strica

MARTINA RANGUSA

iz Gor. Vrhpolja 28

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sorodnikom in znancem za vso pomoč, ki nam je bila izkazana v težkih trenutkih. Posebna zahvala velja družinam Bele, Hudoklin, Kranjc, Rangus ter GD Vrhpolje, Iskri Uporom in Hipotu, OŠ Šentjerneje, godbi Iskra ter gospodu župniku za lepo opravljen pogreb.

Žalujoci: vsi njegovi

Vabilo k sodelovanju

Na podlagi Pravil o organiziranosti in delovanju Zdrženja lastnikov razčlenjenega premoženja ustanovljamo v vseh občinskih središčih Slovenije svoje podružnice. V ta namen vabimo k prostovoljnemu delu pri ustanovitvi in poslovanju podružnice občanke in občane, ki so pripravljene s svojim zavzetim delom presrečevati osnovno nalogo Zdrženja, to je takojšnje, dosledno in pomeno vračilo odvzetega premoženja vseh oblik svojim lastnikom. Od sodelavcev pričakujemo, da so oškodovanci oz. njihovi pravni nasledniki, da stanujejo v občinskem središču, da posedujejo lasten telefonski priključek, da obvladajo potrebna strokovna znanja in da imajo veselje in sposobnosti za organizacijsko delo. Prosimo bodoče sodelavce, da se pisno prijavijo do 15. septembra 1990 na naslov našega Zdrženja, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana, ali na poštni predal 584, Ljubljana. Z vami bomo pravočasno vzpostavili stik ter se dogovorili o nadaljnjem skupnem delu. Enotni in enotno si bomo prizadevali, da kraja zasebne lastnine ne bo mogla ostati sredstvo in metoda dokazovanja enakopravnosti in svobode slovenskega ljudstva! V pričakovanju skorajšnjega skupnega dela s spoštovanjem Zdrženje lastnikov razčlenjenega premoženja

KOZOLEC NI VAREN

NOVO MESTO — Ivan Sebanc iz Lavrice pri Ljubljani je imel pod kozolcem pri tašči v Poljanah spravljene multikultivator znamke Pascuali 917. V času od 6. do 8. avgusta se je stroj preselil neznan kam. Škode je za 20.000 din.

NAŠEL ROČNI BOMBI

ŽUŽEMBERK — Robert Černak iz Mislinje, ki je na taborjenju v Podgozdu ob Krki, je 9. avgusta na postajo milice v Žužemberk prinesel dve ročni bombi iz druge svetovne vojne. Našel ju je pri kopanju jarka. Nevarni zadevi bo uničil pirotehnik.

BAKER JE KRADEL

ČRNOMELJ — V rudniku rjavega premoga Kanižarica so ugotovili, da jim je izginilo 108 kg odpadnega bakra. Miličniki so med preiskavo ugotovili, da je baker iz odprtega skladišča že v začetku leta odšel s T. D. (28 let) iz Hrovače. Baker je bil prodan Dinusu v Kočevju.

V TEDNU DNI OSEM VLOMOV

KOČEVJE — V zadnjem tednu je bilo v Kočevju osem vlovov ali poskusov vlovov v kleti in shrambe. Ukradena so bila živila in pijača. Miličniki so ugotovili, da je to delo B. J. iz Kočevja in nekaterih njegovih pomagačev.

ZASPAL S CIGARETO

NOVO MESTO — K. F. (39 let) iz Črešnjic se je 6. avgusta popoldne zatekel spat v zidnico Ivana Gorena v Črešnjicah. Legel je na seno na podstrešju in zaspal s cigareto v roki. Vnelo se je seno, ki je zgorelo skupaj z lesenim ostrišem. Gasilci so s hitrim posredovanjem rešili spodnje prostore zidnice.

SKOZI REŠETKO PO MESO

NOVO MESTO — Neznanec je v noči na 8. avgust prišel do hiše Franca Seničarja v Dol. Kamencah, s kleti na silo odstranil rešetko, prišel noter in iz skrinje odnesel za 3.000 din mesa.

VARNOSTNA AKCIJA

KOČEVJE — V noči s sobote na nedeljo so kočevski miličniki izvedli varnostno akcijo «10 odstotkov». Ustanovili so 58 voznikov, preventivno pregledali 24 vozil, ugotovili 16 prekrškov in izrekli 12 mandatih kazni. En voznik je bil pod vplivom alkohola, drug pa je vozil brez izpita. Oba se bosta zagovarjala pred sodnikom za prekrške.

OB ZLAT PRSTAN

NOVO MESTO — Še neznan nepridiprav je 6. avgusta med 9. in 17. uro iz stanovanja Zlatke Resnik na Cesti herojev v Novem mestu odnesel zlat prstan, vreden 7.000 din.

IZKOPALI 400 KIL KROMPIRJA

NOVO MESTO — Martin Košelev je sporočil miličnikom, da so mu neznanec 7. avgusta z njive v Potočni vasi, ki je streljaj od romskega naselja, odnesli 400 kg krompirja. Škode je za 3.000 din.

OB FRANKE

NOVO MESTO — Neznane je 17. avgusta med pol osmo zjutraj in tretjo popoldne vstopil v neodklenjeno pisarno Jeana Gillesa v IMV Revoz v Novem mestu in iz nezaklenjenega kovčka odnesel 2.600 francoskih frankov. Drukih vrednejših stvari se ni dotaknil.

POBEG PO NESREČI

KOČEVJE — Iz Kočevja proti Ljubljani je vozila 11. avgusta Monika Pohl, državljanka Zvezne republike Nemčije. Okoli 22. ure ji je pri vasi Breg pripeljal nasproti in po sredini ceste neznan osebnim avto in oplazil njeno vozilo. Neznani voznik je po nesreči pobežnil. Na vozilu Pohlave je za okoli 80.000 din škoda. Miličniki za pobežnim voznikom še poizvedujejo. Dosedanje preiskave pa so pokazale, da je bilo neznan vozilo sive barve in najverjetneje VW variant L ali TL. Za vsako obvestilo o vozniku in vozilu bodo hvaležni.

ANGELCA ŠTUKELJ

skušali izogniti, zato pa je pouk potekal tudi v nemogočih učilnicah, kot na primer v dijaškem domu. Z razredom se je selila kar desetkrat, in skoraj vedno so bili prostori neprimerni. »Vse to bi še nekako pogoltnila, ko bi bilo vsaj vse ostalo v šolstvu urejeno. Kar se plač tiče, smo bili vedno na repu, vendar sem boje za boljši finančni položaj vseskozi spremljala s strani. Preveč energije porabijo učitelji za tovrstne bitke, pravega učinka pa ni. Tudi prepogoste šolske reforme so šolnikom vzele preveč dragocenega časa, da o administraciji, ki jo moramo voditi, niti ne govorim. Pred desetletji pa ni nihče razmišljal o tem, da je preslabo plačan. O tem se sploh ni govorilo,« pripoveduje Angelca s kančkom nostalgije v glasu in bolj zase pripomi, da se prevečkrat pozablja na glavno poslanstvo učiteljev, to pa je delo z otroki. Štukljeva na to poslanstvo nikoli ni pozabila. Borila se je za vsakega učenca posebej, ga bodrila, da bi dobil voljo do dela in učenja. Ni skoparila s pohvalami, ko so njeni učenci dosegli uspeh, veselila se je z njimi. A šole otrokom — v glavnem so bili to prvošolci — ni želela prikazati le kot vzgajno-izobraževalno ustanovo, ampak tudi kot njihov drugi dom, v katerem so lahko občasnoma prinašali igrače in z igro jih je navajala na delo.

Čez deset dni se bodo zopet odprla šolska vrata, zvonec bo vabil v hram učenosti, toda za nekatere, ki so desetletja prihajali v ta hram in se razdajali otrokom, je konec junija zazvonil zadnjikrat. Tudi za Angelco Štukelj iz Črnomlja, ki je, če sešteje leta šolanja nje ter delovno dobo, hodila v šolo kar pol stoletja. Zato se nikakor ne more znebiti občutka, da je zdaj konec poučevanja in še vedno govori o svojem pedagoškem delu v sedanjem ali prihodnjem, nikakor pa ne v preteklem času.

Angelca, po rodu Ribničanka, je po končanem učiteljskem v Novem mestu prišla leta 1954 z dekretom službovati v Gabru pri Sečiču. To so bila leta velikih odpovedovanj in trpljenja. Dopoldne je učila višje, popoldne nižje razrede. »Vse to sem zmogla predvsem zaradi tega, ker nisem vedela, da je življenje lahko tudi boljše, lažje. Vem, da takrat otroci niso mogli odnesti od pouka toliko znanja kot danes, a marsikdaj je bilo z njimi lažje delati kot danes. Bili so mirni, vse, kar se je dogajalo v šoli, je bilo zanje sveto, sedaj pa si učenci veliko upajo. Pravzaprav je kar prav tako,« pravi Štukljeva, ki je bila z učenci vselej v priskrbi. Njeni prvošolci ki so jo vzljubili kot drugo mamo, dovolila je, da so jo tikali in o strahu pred učiteljem, ki stoji na enem bregu, in učenci daleč na drugem v njeni veliki družini ni bilo nikoli niti sledu. Štukljeva, ki je po štiriletnem službovanju v Gabru prišla v Črnomelj, je dolga leta učila popoldne. Zadnja leta so se temu po-

Delo, ki ga opravijo učitelji prvih razredov, je pionirsko, in to je Angelca dobro vedela. Zavedala se je svoje težavne naloge, zato jo je jemala resno in zavzeto ter z ljubeznijo do učencev. Njeno vodilo je bilo, da učitelj, ki nima rad otrok, hitro pogori. »Konec junija sem se od šole poslovila s tako lepimi občutki, da se bom zagotovo vedno z veseljem vračala med sodelavce. Vem pa, da bom na prvi šolski dan odšla daleč od doma in šole, od vrveža, tako značilnega za začetek pouka. Preveč se mi bi trgalo srce ob pogledu na snaho, ki bo za mano prevzela 1. razred, na vnukinjo, ki bo postala prvošolka, pa na vse iste številne razigrane otroke, ki sem jih naučila pisati in računati,« ne skriva Angelca bolečine ob spoznanju, da je končala s svojim pedagoškim delom.

M. BEZEK-JAKŠE

V humor ujeta podoba našega časa

Ob izidu četrte knjige humoresk Tonija Gašperiča — V 16 letih za Dolenjski list napisal okoli 800 humoresk — Jutri predstavitev v Metliki

METLIKA — Jutri zvečer bo na grajskem dvorišču v Metliki, v okviru metliških poletnih kulturnih prireditev, večer s Tonijem Gašperičem. Gre za predstavitev njegove zadnje knjige humoresk z naslovom Vsi smo na raznju, ki je pred kratkim izšla v samozaložbi v nakladi 2000 izvodov. Gostje jutrišnje večera na grajskem dvorišču bodo Zvonka in Jože Falkner, ansambel Tonija Verderberja, oktet Vitisa in dekliski pevski zbor metliške folklorne skupine Ivan Navratil.

To je že četrta knjiga Tonijevih humoresk, izbor je, tako kot pri prejšnjih treh, opravil Janez Pezelj, prav tako je vse štiri knjige ilustriral isti ilustrator, Branko Babič. Pri vseh dosedanjih knjigah gre za izbore humoresk, ki jih Toni Gašperič že dolga leta objavlja na zadnji strani našega časopisa. Na vprašanje, koliko časa že piše humoreske za Dolenjski list, je Toni po belokranjsko prostodušno priznal: »Znaš, da neznam.« Potem pa sva skupaj izračunala, da bo to že kakih 16 let in da je v tem času, iz tedna v teden, od četrta do četrta, za naš časopis napisal okoli 800 humoresk. Vsekakor impozantno število. Kot je znano vsem, ki berejo Tonijeve humoreske, je glavno »prizorišče« njegovih humoresk Repičeva draga, ki je v teh letih krepko preseгла okvire svo-

je lokalne zaplankanosti in postala simbol vsesplošne zadržnosti, majhnosti in pritlikavosti duha. In v tej planetarno zaplankani Repičevi dragi, ki je po eni strani duhumorna in utesnjujoča, po drugi pa spet široka, vseodpuščajoča in

nerazumljivo tolerantna, je Gašperič umestil prav take ljudi: majhne in zavistne, komolčarske in povzpentiške pa široke in odpuščajoča, radi in radodarne, pametne in razumne, zvijačne in naivne. Med raznimi Rdečniki, Sezedejevičji, Puškiči, Rdečniki, Komolčičji, Zračnikovo in drugimi Gašperičevimi tipi pa »kraljuje« Jožič Repič, neposredni proizvajalec, simbol preprostosti, naivnosti, delavnosti, poštenosti in dobrote.

»Snovi za humoreske mi ne zmanjka, saj za to poskrbi življenje samo, predvsem pa ljudje, ki bi največkrat morali v prvi vrsti gledati na to, da raznih nepravilnosti, ki jih potem jaz obdelam v humoreskah, sploh ne bi bilo,« pravi Toni. Kaže, da so že od rimskega imperija, ko je nastal znani izrek, vseskozi taki časi, da je »težko satire na pisati.« V Gašperičevih humoreskah je brez dvoma na poseben, povsem svojstven način zajeta podoba našega časa.

Toni Gašperič

A. BARTElj

DELO, KI JE SKRITO OČEM — Medtem ko imajo fantje, ki pomagajo pri arheološkem izkopavanju okrog cerkvice sv. Duha vedno dovolj obiskovalcev in občudovalcev, pa je delo Danijele Kure, Janija Papeža in Tamare Stevanovič bolj skrito oče radovednežev. V nekdanji sejni sobi črnomaljske zdravstvene skupnosti urejajo dokumentacijo ter čistijo, sestavljajo in lepijo najdbe, ki jih je približno za eno tona, kar pomeni tisoče in tisoče koščkov. Delo je naporno, zato pa je toliko večje zadovoljstvo ob vsaki keramični posodi, ki jo sestavijo. Nekatere med njimi so zares prave umetnine. (Foto: M. Bezek-Jakše)

Sveti Duh znova preseneča

Zid in stolp ob cerkvi sv. Duha v Črnomlju tisoč let starejša, kot so sprva predvidevali

ČRNOMELJ — Izkopavanja okrog cerkvice sv. Duha v Črnomlju ter najdbe so doslej zastavljala številna vprašanja in upati je bilo, da bo kmalu moč dobiti tudi kak odgovor. Toda za zdaj kaže prav nasprotno. Z vsako plastjo, ki jo odkrijejo, se odkrivajo le še nova presenečenja. Tako so poleg najdb iz poznega srednjega veka in prazgodovinskih ostankov sedaj odkrili še plast iz pozno antičnega časa. Prav pozno antične najdbe so močno presenetile strokovnjake.

Dr. Phil Mason, ki vodi izkopavanja, je predvideval, da sta obrambni stolp in zid, ki so ju odkrili pred približno dvema mesecema, srednjeveška. Nadaljnja izkopavanja pa so pokazala, da je to njegovo predvidevanje najbrž napačno in da sta stolp in zid iz pozne antike, torej iz 5. ali 6. stoletja, kar pomeni, da sta približno tisoč let starejša, kot so prvotno domnevali. Do tega zaključka je Mason prišel predvsem na podlagi najdb, keramike, dela oklepa in čelade,

ter kočenega glavnika, ki zagotovo sodijo v pozno antiko. Presenetljivo je predvsem to, da je bilo v stolpu tudi ognjišče, in to tembolj, ker je bil to čas preseljevanja narodov, ko so se staroselci iz svojih bivših v ravnini pred prišli umikali na bolj varna mesta, medtem ko so v črnomaljskem primeru staroselci ostali. To je sedaj edini znani primer te vrste v Sloveniji in postavlja na glavo naša poznavanja o dobi preseljevanja narodov.

M. B.-J.

SREČANJE SLOVENSkih IN HRVAŠkih LOVCEv

VINICA — V nedeljo, 26. avgusta, bo ob 15. uri pri lovski koči nedaleč od Vinice srečanje članov lovskih dručin s slovenske in hrvaške strani Kolpe. Ob tej priložnosti bo otvoritev asfaltna ceste do lovške doma. Pripravili bodo tudi kulturni program, v katerem bodo nastopili lovski pevski zbor, godba na pihala iz Vrbovskega, recitatorji iz viniške osnovne šole ter domači tamburaši. V zabavnem programu se bo z enournim erotičnim programom predstavila skupina s Češkoslovaške. Na srečanje, katerega pokrovitelj je podjetje Avto iz Šalke vasi, so vabljeni tudi vsi, ki niso lovci.

USPELI DNEVI PIVA

KOČEVJE — Dnevi piva od petka do nedelje, ki jih je organiziral hotel Puled, so bili zelo uspešni. Gostje so se zabavali ob pokušanju piva (Union) in pepsi cole (Radenska) in ob raznih zabavnih tekmovanjih, igrah ter reševanju ugank. Popitih je bilo 70 zabojev pepsi cole in 58 sodov piva. Cene so bile normalne. Veliko povpraševanje je bilo po nekonzerviranem pivu iz sod, ki ga je zmanjkalo. Izgredov na zabavi ni bilo, za kar gre zahvala tudi miličnikom. Dnevi piva so uspeli in jih bodo prihodnje leto ponovili.

la kupiti brisače, bi lahko odnesla kar bi hotela, saj za pultom ni bilo nobene prodajalke, dve pa sta sloneli zunaj. Z največjo muko ju je uspelo priklicati na mesta, kamor sodita. Pohvalila pa je novo Bobičevo mesarijo v upanju, da bi imela ves čas tako meso in tak odnos do strank, kot zdaj. Morda velja na koncu zapisati še opozorilo gospe Zupanove iz Novega mesta, ki vodstvo raziskovalnega tabora Krka 90 obvešča, da so v Kotih med Dvorom in Sotesko pustili nekaj vreč smeti, sedaj pa ni nikogar, da bi jih odpeljal. Imela je še nekaj pripomb, ki bi jih morali slišati Zeleni in ukrepati. »Za okolje se prične skrbeti pri majhnih stvarih,« je menila na koncu.

J. PAVLIN

EN KROMPIR ZA VSO DRUŽINO — Takih krompirjev, kot nam jih je prinesel pokazal Jože Prhne iz Orehovec pri Sentejnuju, res ni videti vsak dan. Najdebelejši je na tehnički potegnil skoraj kilogram in pol, dva, ki ju je še imel v vreči, pa tudi nista bila dosti lažja. Nasploš so Prhnetovi letos s krompirjevo letino največ zadovoljni. Seme so kupili v Ljubljani, sedaj pa je krompirja dovolj tudi za sosede. (Foto: J. P.)

NAŠLI STRELIVO

KOČEVJE — Med čiščenjem Rinže so doslej našli dve mini, eno granato in še nekaj drugega streliva. Pirotehniko o najdeno uničili. Strelivo je bilo v Rinži še od zadnje vojne.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Plinsko napeljavo je pregledoval s prižgano vžgalico — Z denarnimi igrami so nekateri tudi obogateli — Kje ste, miličniki? — Mica bo še nadzirala trgovine

V naši četrtkovi akciji nas je prvi poklical prof. Jože Glonar in nam povedal, kaj se je pred dnevi zgodilo v stanovanju njegove svakinje v naselju Nad mlino v Novem mestu. Obiskal jo je namreč pooblaščen zasebnik za pregled plinskih napeljav. »Človek ne bi verjel, plinsko napeljavo je pregledoval s prižgano vžgalico. Hvala bogu, počilo ni, svakinja pa mi je za ta poskus plačala 88 din.« Povprašali smo v Novotehnično skladišče plina na Cikavi. Poslovodja Jože Mikec je povedal, da so o početju obrtnika že obveščeni in da jim je ta obljubil, da tega ne bo več počel. Morebitne napake na plinski napeljavi je potrebno odkrivati z milnico. Povedal je tudi, da INA Zagreb, ki dobavlja plin v Novo mesto, zahteva pregled plinske napeljave vsaki dve leti. Koga obrtnik Drago Gril iz Regrče vasi obišče, pa izbira on sam. Seveda se je pred njegovim prihodom dobro zavaroval.

M. D. iz Novega mesta zanima, ali so tudi na Dolenjskem denarne igre prepovedane. Sama je padla na limanice in se denarno temeljito osušila, to pa zago-

tovo ni doletelo organizatorice te igre, Zdenke Poljak iz Gotne vasi, ki si je menda ustvarila kar lep dobiček. M. D. zanima, če jo bodo oblasti zato kaj preganjale. Profesor Karel Bačar je ogorčen nad prometom v Novem mestu in meni, da je občutno premalo miličniškega nadzora. V stari Jugoslaviji je delal red en policaj ter je bil vedno in povsod zraven. Danes so miličniki, ki hodijo peš po posameznih delih mesta, prava zanimivost. Dobro bi bilo, da bi kdaj pogledali na konzolni most. V zadnjem času je tudi zaradi preseljene avtobusne postaje bolj zaseden, če so pa na njem kolesarji in celo mopedisti, in ko je posredi še brezobzirnost, je tam prava norišnica. Prometni nered je tudi pred bifejem KZ na Cesti komandanta Staneta. Res je, da so zabili količke in napeli verige, vendar znotraj ni več prostora za pešce, temveč le za avtomobile. Še posebej pa je ogorčen nad razmerami na Cesti herojev. Ni lahko biti pešec ob deževnem vremenu, ko se je tam tudi z dežnikom težko ubraniti škropljenju izpod avtomobilskih gum. Težko je priti tudi čez cesto in nekaj bi bilo potrebno ukreniti, saj gre za najbolj prometno žilo, ki bo kmalu postala glavna vpadnica, kako pa bo s šolarji, očitno nihče ne misli.

Mica z Mestnih njiv (tako se je predstavila) nam je obljubila, da bo naša stalna sodelavka, saj ima kar dober nos za nepravilnosti s »specializacijo« za trgovine. Že dalj časa opazuje samopostrežno trgovino na Drski. Tja hodi zato, ker imajo dober sir. Trgovina je ponavadi odprta do 20. ure, vendar jo moti to, da je največkrat že ob 18. uri vse pripravljeno za domov. Trgovke primejo za metle in kadijo po trgovini in tako preženejo stranke, ki bi rade še kaj kupile. Nekaj po 19. uri je že vse pokrito v hladilnih omarah. Pohval tudi nima za trgovke iz Julije. Pred dnevi, ki jo hote-

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunhili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunhil.

Simona Vodopivec

Po čem je slava

Nenavadno gledališ

»Ploskati, prosim, še, še! Nič ve, kaj bom jutri. Ali mislite,« Margareta Thatcher vedela pri povajsetih, da bo železna lady, ali Milka Planinc pri tridesetih, da malo manj železna lady?

Takole se sprašuje mlada slovenska pevka, ki nastopa v nenavadnem daljšem projektu, nekakšnem kalu Po čem je slava? za eno dan enega gospoda. Dama je Simona Vodopivec, gospod z godbo je znani venski glasbenik dipl. ing. M. Žvelc in avtor besedila Tone Fotzi, vsi člani Moped showa. Koreografinja je Mojca Horvat, za kostumiranje pa je poskrbela Lisa iz Sevnice.

Gre za nenavaden gledališki jekt, za živahen satirni kabaret, rajda že muzikal, saj je v njem v petja in plesa in dobre glasbe, v b pa načenja problem vse deklet, rade postale slavne. Simona trdi, za svetovno žensko slavo na razgo v glavnem tri pouroča: pol film in glasbena scena, in ob tem druje, da je v vsej zgodovini člove od zemeljskih bitij do sedaj bila s kot devica ena sama ženska, Orleanska, pa še njo so sezgali grmadi.

Premiera Po čem je slava? bo tek, 24. avgusta, v ljubljanskih žankah, v okviru poletnega kulturnega festivala v Ljubljani. Ustvarila monomuzikala za eno damo in gospoda z godbo pa upajo, da se prav kmalu lahko predstavili tudi vomeškemu občinstvu.

FLAMENKO NA OTOČCU

OTOČEC — Jutri, v petek, 24. sta, ob 20. uri bo v tukajšnjem gradstopil kitarist Viktor Papež, sicer pedagog iz Velenja, in izvajal improvizirane glasbe za flamenko, andaluzijski ples. S tovrstno glasbo se je Papež nanil pred desetletjem in pol, ko je krajšem študijskem izpopolnjevanju Španiji.

Studio D
Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice MARIJI GABRIJEL iz Trbovelj, Trg svobode 30. Čestitamo!

Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z naslednjimi skladbami:

- 1 (1) V nedeljo popoldne — ANSAMBEL L. SLAKA
- 2 (3) Biseri z morja — LIPA
- 3 (5) Košnja — ANSAMBEL SPOMIN
- 4 (2) Slovenska polka — ANSAMBEL T. HERVOLA
- 5 (4) Pelje me spomin nazaj — ANSAMBEL I. RUPARJA
- 6 (7) Ljuba naša Slovenija — ANSAMBEL L. LESJAKA
- 7 (8) Polka za staro in mlado — VESNA
- 8 (6) Planinski pozdrav — RUŠEVCI
- 9 (—) S harmoniko na preži — TINE LESJAK
- 10 (10) Soča voda — DOLENJSKI FANTJE

Predlog za prihodnji teden: Klic domovine — ANSAMBEL AVSENIK

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

KJER SE PREPIRATA DVA...

Poslanci repiške občinske skupščine so zvedeli, da je na razpolago ravno toliko cvenka, da bi zadostoval za asfaltiranje dveh kilometrov najbolj razrukane makadama.

— Cesta iz Zgornje Repičeve drage v Spodnjo je obupna. Kjer se konča asfalt, se začneja stopničasti teren.

— V primerjavi z našo potjo je vaš primer domala vzoren. Polovico primeralce naše vasi jeclja zaradi vožnje po luknjah. Mislim...

— Sem si kar mislil, da boste tarnali. Poglejte raje cesto skozi Srednjo Repičevo drago. Ob deževju se nam v kotanjah nabere toliko vode, da se moramo skoraj voziti s čolni.

— Še kaj! V Dolgi Repičevi dragi sraste koruza sredi ceste. Nujno bi bilo treba položiti asfalt

čimprej, ker bo naslednji mesec pri nas repiška proslava.

— Proslava gor ali dol. Cesta skozi Krato Repičevo drago je hušja od vsakega kolovoza. Gospod župnik je v eni od lukenj izgubil kolo svojega juga. Naj povem za ilustracijo še kaj več?

— Objubljate pa, objubljate. Že pri prejšnjem samopriskevku je bilo obljubljeno, da boste asfaltirali cesto skozi Novo Repičevo drago. Kdor se je zadnje leto peljal skoznj, se je lahko na lastni koži prepričal, da tako ne gre več naprej.

— Vse to je res. Ne smete pa pozabiti, da v Stari Repičevi dragi ne mine dan, da ne bi zletel s ceste vsaj po en traktor. Cesta je ozka, bankine so neurejene, jarki zametani. Ob plohah in nevihtah nastane na cesti majhno jezero. Grozno.

— Ne morem si kaj, da se ne bi

oglasil. Tudi v županovi Repičevi dragi ni dosti boljše. Kmetje so večkrat zagrozili, da bodo pripeljali vse traktorje pred občino, da bi pokazali, kako dodelana in zelena je njihova cesta. Če hočete strah odlašate.

— V Ministrih Repičevi dragi smo že razmišljali, da bi našo cesto kazali turistom kot primerek kmetije jame. Zahtevam, da z denarjem, ki je na razpolago, asfaltiramo prvo to cesto...

Pa je niso. Na njeni kmeta Planinca so uredili košarkarsko igrišče, kajti gospod župan se je z gospodjo županom iz sosednje občine dogovoril za organizacijo medobčinskih košarkarskega prvenstva. Repičeva draga pa ni premogla primarne nega igrišča.

TONI GAŠPERIČ